MATGES

40 CTMS.

Any 1 • Núm. 6

16 de juliol 1930

SETMANARI GRAFIC D' ACTUALITATS BARCELONA

REDACCIO I ADMINISTRACIO LLIBRERIA CATALONIA PLAÇA CATALUNYA 17

ELS ORFEONS DE CATALUNYA A L'ESTADI

Tal com les competicions esportives, aquest gran festival començà amb el present d'un ram de flors. El mestre Millet, patriarca dels orfeons, el rep de mans d'un orfeonista, moments abans d'alçar la seva batuta sobre sis mil cantaires

(Foto Gaspar)

GM 9 R. 2486

EL TEATRE JAPONES A BARCELONA

La impressionant caracterització d'un dels actors del Teatre Japonès, que ha actuat al Palau de Projeccions de l'Exposició

De tots els teatres del món, el teatre japonès és el que està més allunyat de la mentalitat, de la sensibilitat, del camp espectacular d'un europeu. De moment, al entrar un espectador dintre la sala, creu haver-se equivocat. Sentir parlar en japonès, vol tant com sentir una opereta interpretada tant sols per instruments musicals. Les paraules semblen sons inhumans de vocals àcides, seguides bruscament de sons aspirats des del més profond del pit.

Aviat, però, hom s'acostuma a oïr aquesta llengua d'una fonètica tant diferent dels idiomes occidentals. Car l'espectacle interessa tot seguit.

En realitat el teatre japonès és un mitjà de locomoció.

Un estranger que assisteixi a una comèdia alemanya, francesa o anglesa, desseguida endevinarà que hom li parla de sentiments humans, interessant l'Home en general. Hom veu, per exemple, que una comèdia parisina —baldament hom no sàpiga el francès— tracte de vuvils d'accions mitjanes. Pot no compendre's l'expressió més el sentit es comprèn sempre.

Amb el teatre japonès passa una altra cosa, passa exactament com si hom fos transportat per la via dels aires— un avió a caball d'un llampec— al cor mateix de Yokohama. No hi ha comparança en res de lo vist fins ara.

Dues figuretes de porcellana? .. No: dues actrius del Teatre Japonès

El motiu general de les peces del teatre japonès no pot pas ésser més humà; l'amor, les dones i xicotes, ja siguin les filles de família, ja les cortisanes. Més la forma en la qual aquests sentiments purament normals hi són representats és una fàcies completament extrem-oriental. En el teatre negre s'hi troben passions violentes, exageracions dramàtiques, fortes emocions, en fi; en el teatre japonès, al contrari, es tracta per exemple de la visita de dos senyors al barri de les Geishes (les cortisanes més considerades d'aquell país) o bé es tracta de la promesa d'un jovincel raptada per un noble. Els sentiments, però, estan en tot moment subjectes a una disciplina social, subordinats a una jerarquia.

L'actor japonès no té pas el dret, com els occidentals, d'interpretar el seu paper d'una manera que tal vegada encisaria més els seus sentiments d'artista. Ell representa per a *ilustrar* l'història o bé la rel·ligió. Hom pot dir que anticipadament l'espectador ja coneix l'argument de l'espectacle. No serà pas doncs per un conflicte d'idees o de situacions que la sorpresa ha d'esdevenir. L'interès resideix únicament en la forma que l'actor sabrà donar a la interpretació dintre d'uns límits ja previament assenyalats i imposats per la tradució d'uns sentiments ja catalogats prèviament. El teatre japonès és l'art teatral sota un règim de censura. Car hom ha de tenir en compte que el japonès no és pas de bon troç un home lliure, tal i com nosaltres l'entenem. Per exemple: no res més que per a fer bastir la seva casa, el japonès deu obeir certes regles rel·ligioses. Deurà edificar-la en un lloc determinat i orientada de tal o qual forma. L'interior, així mateix, deurà contenir tals coses o tals altres. En fi; els gestes més habituals de la vida; recepció d'amics, pregàries, converses familiars, etc., etc. Tot, tot està sotmès a regles severíssimes.

Imagineu-vos ara, un art teatral clàssic d'una raça que accepta aital disciplina. El teatre és per ells una moral. Per això a nosaltres ens interessa tant. No hi fa res que no comprengueu el sentit de les paraules pronunciades. No n'hi ha pas necessitat. Ja l'endevinem.

És una comèdia heròica. I, ensemps, és una gimnàsia. Veuríeu els actors saltar, fer cabrioles, boxejar, fer esgrima. Cal honorar les divinitats bissarres. Heus-aquí doncs, com llavors hom es troba veritablement desplassat.

Veureu un art absolutament cinematogràfic, plàstic, agitat i visual. En veure llurs robes multicolors, armes brillants de gran parada, visatges accentuats hom diria que els japonesos han volgut augmentar, llur possibilitat d'expressió davant de la pantalla.

I tot això és tan atractiu, tan nou, tan interessant, que hom assisteix a un *hara-kiri*, a l'overtura del ventrell del heroi... feta per ell mateix, (una mena d'operació quirúrgica que el protagonista del drama fa en escena amb el somriure als llavis) hom assisteix al *hara-kiri*, repeteixo, sense perdre el somrís tampoc!

Corneille, Calderón, Shakespeare, tots els grans dramaturgs de renom universal, poden comparar-se amb aquestos japonesos pels quals el sùblim deu ésser llur estat normal i l'art, la disciplina d'un ritus. El teatre japonès és, certament una auca plena de plasticitat.

V.

Siluetat, Tokujiro Tsutsui, el primer tràgic de l'Orient. — A baix, una escena d'una de les obres que ens han presentat els actors japonesos

De 1895 a 1930

Darrerament s'ha celebrat a França una curiosa cursa automobilística, que ha permès de treure a la llum del dia les velles «cafeteres». Malgrat els anys i les xacres, els venerables automòbils han fet honestament el trajecte de Lissieux a Deauville.

Un «Peugeot» i un «Panhard Levassor», tots de l'any 1885, que prengueren part en la cursa de Lissieux a Deauville.

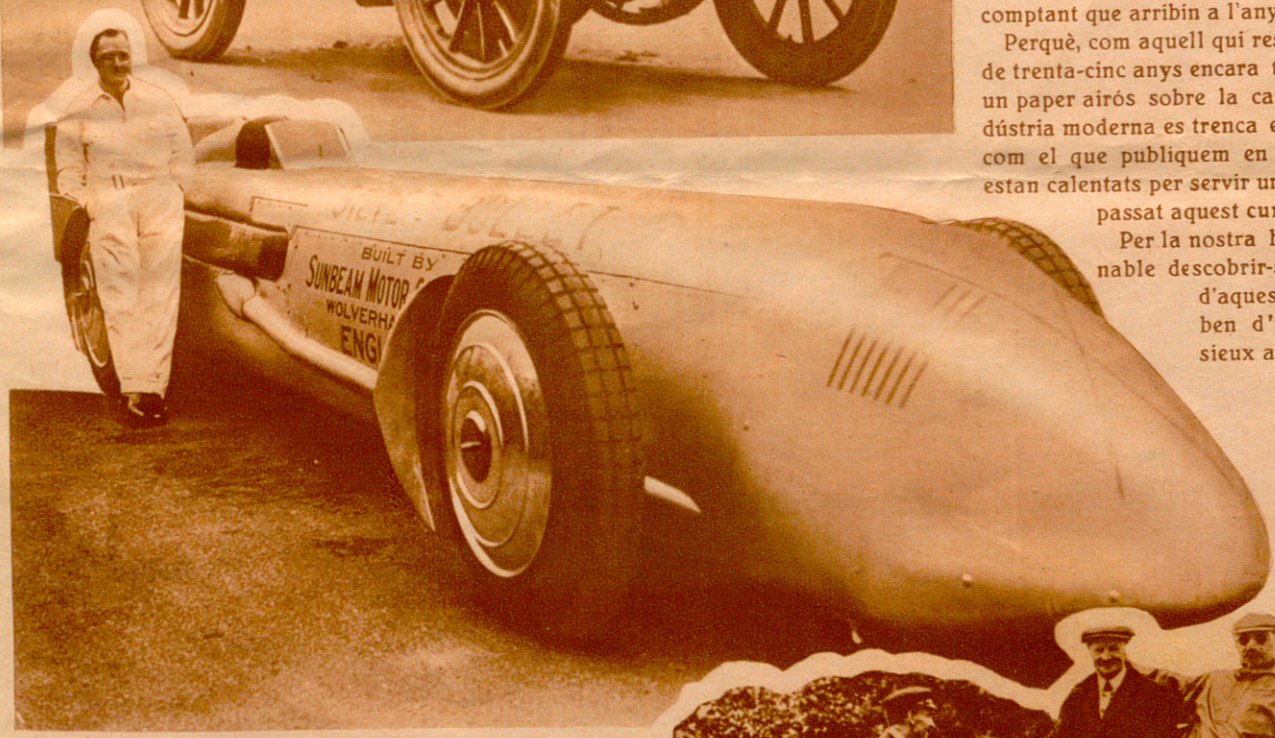

El bòlid de Silver Bullet, motor Sumbeaum (24 cilindres, 4.000 C. V.) que intentà batre el «rècord» del món que posseïa Seegrave.

Els ciutadans de 1930 han contemplat amb una punta d'ironia aquestes velles màquines. Llur pas pels carrers ha desvetllat més rialles que respecte. Per què? Hom no sabria explicar-se raonadament aquesta manca absoluta de consideració que la generació actual té per les antigalles. Mai les coses havien envellit tan de pressa. El constant perfeccionament, les evolucions de la moda s'estalonen a una velocitat vertiginosa. Actualment, un automòbil de l'any 1895 té l'aire d'una cosa milenària.

Per deifinició, un «Peugeot» de l'època heroica és avui dia una cosa perfectament grotesca. Per tant, cal esperar que a l'any 1960, els «bòlids» que avui desperten la nostra admiració, seran unes quincalles que faran partir de riure. Això, comptant que arribin a l'any 1960...

Perquè, com aquell qui res, aquestes màquines velles de trenta-cinc anys encara tenen prou empenta per fer un paper airós sobre la carretera. Mentrestant, la indústria moderna es trenca el cap per fabricar «bòlids» com el que publiquem en aquesta pàgina, els quals estan calentats per servir un màximum de cinc minuts; passat aquest curt espai, resten inservibles.

Per la nostra banda, creiem més recomanable descobrir-se respectuosament davant d'aquests vells automòbils que acaben d'anar graciosament de Lissieux a Deauville.

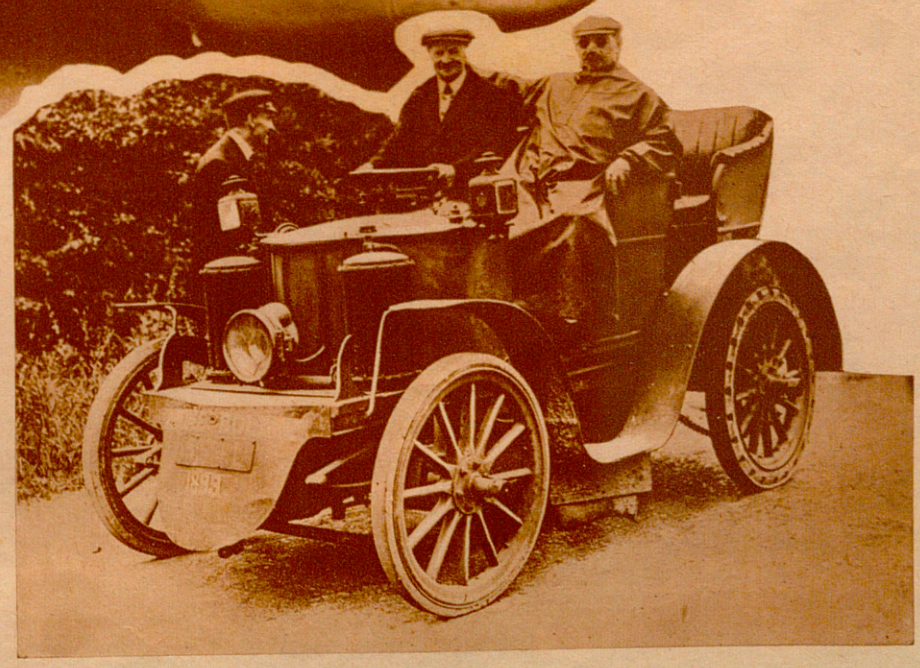

Un «Amadée Bollée», de l'any 1898, que va guanyar la cursa de Lissieux a Deauville.

FOTOS KEYSTONE I CONSORTIO

Setmanari gràfic
d'actualitats

IMATGES

Número solt: 40 cèntims

Preus de subscripció:

Barcelona, semestre 10 ptes.
Fora „ 10,50 „

Administració i venda:

LLIBRERIA CATALONIA

PLAÇA DE CATALUNYA, 17 * TELÈFON 12456

Rambla del Mig, 7 (davant del Liceu)
INSTITUT DE MASSATGE

La cinta d'amiant per a frens d'automòbils

nacional, que garanteix: Primer. Un frenat enèrgic i instantani. Segon. Un desgast mínim i conseqüentment longevitat màxima. Tercer. Una insensibilitat absoluta a l'aigua, a l'oli i a la benzina, etc., etc. Quart. Una resistència màxima a les majors temperatures de fricció.

FABRICANT:
JOSEP SAULEDA
SANT POL DE MAR (BARCELONA)

NAFTALINA

CONTRA
LES ARNES

Un senyal de distinció
és afaitar-vos amb

PASTA NIX

La vostra epidermis esdevindrà fina, turgent, jove i sana, utilitzant aquest suavitzant, i l'operació d'afaitar-vos ja no serà una diària tortura, sinó un acte normal que acomplireu amb satisfacció i sense molèstia.

FABRICA DE JOIERIA i PLATERIA FILL DE A. **ORIOL**

CIUTAT 7 PRAL.

La vídua de l'iniciador de l'Exposició del 88 encara no ha vist l'Exposició actual

Maria Font, vídua de Serrano Casanovas l'iniciador de l'Exposició Universal del 1888

Ens ho demana i s'ho mereix. N'ha vist unes quantes postals i ha sentit un centenar de descripcions dels famosos jocs d'aigua i de llum. No en sap res més. Les postals li recorden—vagament, és clar—el Palau de la Indústria. Per a imaginar-se una mica els jocs d'aigua, pensa en aquella festa marítima al Port, en presència de la reina Cristina. Com que sospita que no és ben bé tal com ella ho veu, vol veure-ho realment, amb els seus ulls.

—Com hi aniré?—ens diu—. ¿Quan hi aniré —ens demana—, si diu que ja la tanquen?

IMATGES es compromet des d'ara a acompanyar la vídua velleta a l'Exposició de Montjuïc. S'ho té ben guanyat, i es veu que li doldria morir sense haver satisfet aquesta illusió de la seva vellesa.

El nom i l'existència de Maria Font, vídua de Serrano, és coneguda de tres o quatre només. Podem dir que l'ha descoberta el senyor Maluquer en portar-la del seu braç a deixar un ram de flors al monument d'En Rius i Taulet.

—Era un ram que pesava qui-sap-lo—ens diu la velleta—. Entre que gairebé no el podia dur i que estava tota commoguda, em sembla que no el vaig posar prou bé. Si ara hi tornés, no m'afectaria tant...

—¿Quina és la primera cosa que va dir-vos de l'Exposició el vostre marit?

—Ell era una mena d'especialista en això de les Exposicions. Va anar com a delegat d'Espanya a les Exposicions de París, Anvers, Francfort i Niça. Viatjava tot el dia. Jo em penso que la idea de l'Exposició va venir-li de veure tant de la vora la de Madrid, com a secretari del Comte de Casa Miranda.

—Sí, però, quan us va parlar de la de Barcelona?

—Ah, sí! Va ésser tornant d'un viatge. A casa s'hi estava molt poc i sempre voltat de papers, de nit i de dia. Un dematí, abans d'anar a prendre el tren, em va cridar i em va dir: «Té, guarda aquests papers, guarda-me'ls ben bé, però no els ensenyis a ningú. Em prendrien per boig, si algú els veia. Ja vindrà el dia.» Jo em penso—diu la vídua Serrano—que d'aquells papers caragolats en va sortir l'Exposició del 88, que els que són joves com ara vostè —ens diu—no podran mai pensar quina gran cosa era.

—Coneixíeu En Rius i Taulet?

—Venia molt per casa. Parlava amb En Serrano i sempre feien números. El meu marit era callat de mena. En Rius i Taulet parlava més, i sobretot era més autoritari. Però una vegada, quan En Serrano estava decidit a separar-se del Comitè, el Bisbe li va dir a casa meva mateix: «Serrano, vigili's el geni.» Aquell dia ell feia de Rius i Taulet i En Rius feia de Serrano.

—Vau assistir a la inauguració?

—És clar que sí, i com a mestressa. El meu marit era al meu costat. Estàvem ben bé al mig. La Reina Cristina em va felicitar per la part que em tocava. Vaig saludar el Reiet, que el tenia a quatre passes. Va ésser una festa molt animada. Me'n recordaré sempre.

—¿Quina és la cosa de l'Exposició del 88 que recordeu més?

—Ai, fillet, n'hi havia tantes! I pensi que tinc setanta-sis anys, però, si és per posar als diaris, pot dir que em recordo de tot i que em costa molt de creure que aquesta Exposició d'ara s'hi pugui comparar. Pobre Serrano, si la pogués veure!

Ara Maria Font es tira la mantellina una mica endavant, per amagar les llàgrimes.

M.

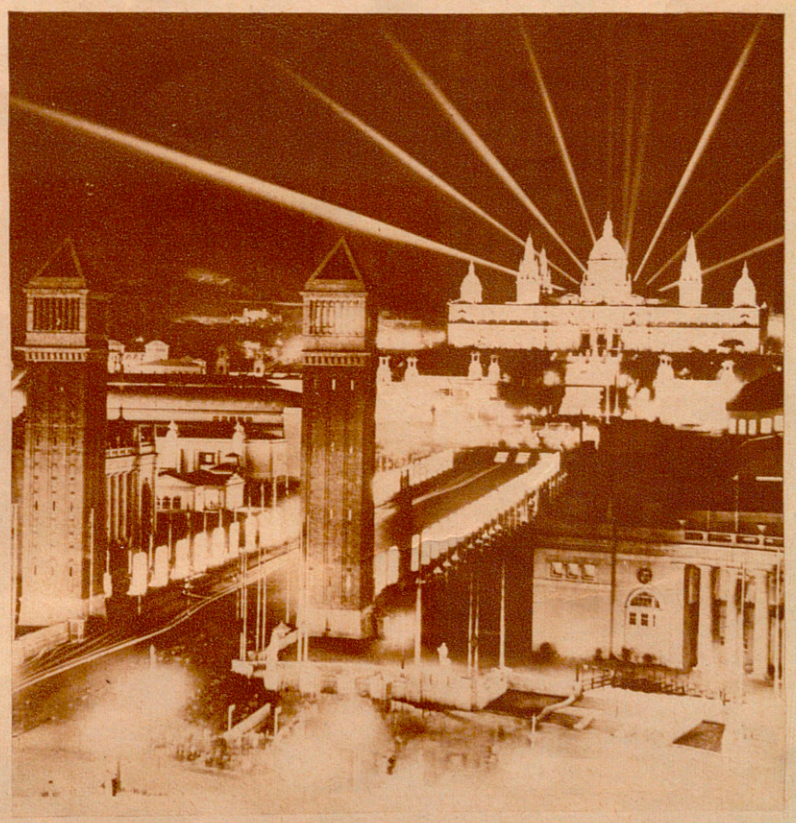

La meravella de l'actual Exposició que Maria Font encara no ha vist

En mig de l'orgia de les plates i les cassoles, la senyora Soler porta graciosament el ritme de la casa

Cal Soler de la Barceloneta

L'aristocràcia dels «Restaurants». – És llàstima que a Barcelona, amb tota la tradició gòtica que porta penjada a l'esquena, i amb el prestigi romà que gasta, no tingui cap recó fosc, petit, ple d'arnes i de majestat en el qual es pugui menjar en les mateixes taules i es pugui seure en les mateixes cadires que utilitzaven els sapastres jueus que engallinaren al famós rei Joan o al ben alimentat rei Martí, que tingui el perfum de les cucurulles de seda que duien les senyores al cap, de les gramalles dels consellers, o si voleu de l'escàndol de cuiro i plomes que era la glòria dels soldats mercenaris en el segle xvii.

Són rarissims els cafès o les tavernes que encara guarden alguna cosa de l'època romàntica. Entre nosaltres no posseïm allò que hi ha en altres ciutats europees que tenen una tradició com la nostra. No hi ha restaurants amb història, amb llegenda o amb literatura.

Però com que Barcelona és d'una vitalitat i d'una gràcia que fan escruixir, aquestes coses que no vénen per un cantó vénen per un altre, i si no ens hem cuidat del tipisme arqueològic, el tipisme ens ve de coses més actuals, d'apreciacions de l'hora que vivim que és l'hora de la democràcia. I vet aquí que un restaurant o taverna popular, en un barri popularíssim, pot esdevenir per la gràcia del seu amo, en un restaurant pel turisme i per les persones de bon gust, i encara que sigui tot fet d'inconveniències anònimes, pot agafar aquell to que tenen les tavernes de Nuremberg, en les quals cada plat és una peça de Museu perquè segons es diu en cada plat hi varen sucar pa el sabater Hans Sachs o el pintor Albert Dürer.

El vinet de la casa salta d'aquestes botes austeres i el porró, que fa fer exercicis d'acrobàcia bevestible a la clientela internacional...

El com i el què de Cal Soler. – Entre els restaurants que a Barcelona estan destinats a jugar un gran paper en la història de l'época que vivim, podem dir que es destaca com un sol, el restaurant o la taverna de Cal Soler a la Barceloneta. Ficat dintre el carrer de San Carles, es va passar molts anys sense que ningú li busqués les pessigolles, ni els autos l'anessin a visitar com si fos tot un personatge. No coneixia altres clients que el personal obrer del passeig nacional, la gent del moll de pescadors, els treballadors del «Vulcano» o de la «Terrestre i Marítima»; algun solter col·leccionista de canaris i ensorrat dintre la misèria, o algun capellà d'un poble de la costa que li havien dit que a Cal Soler es menjava escudella i carn d'olla natural.

La casa, servia la clientela sense pretensions, d'una manera sana i abundant i a preus rebentats. I la gent nodrida per la cuina de Cal Soler tenen idees clares i temperament optimista.

Un dia quatre artistes hi varen anar a fer un sopar i els donaren unes llagostes que feien perdre el món de vista. Després quatre redactors madurs varen tastar els pops amb ceba, i varen escampar la nova per tota la ciutat. Després la mica del snob, combinat amb l'economia i la literatura van anar enlairant la fama i la cotització de Cal Soler. Avui dia no hi ha persona de gust, ni jove elegant i calavera, ni senyora principal que es dediqui a l'art d'estimar, ni burgesa amb tendències modernes i espirituals que no hagin tastat les excel·lències de Cal Soler. S'hi fan sopars individuals i col·lectius, a base d'esport, de literatura o franca barrila. Tots els estrangers de punta, tant si es diuen Citroën, com Keyserling com Chevalier, tant si canten tangos com si es dediquen a la filologia romànica o al surrealisme, una nit o altra han anat a parar de cara a la sopa de peix i a les cassoles de Cal Soler de la Barceloneta.

Arguments físics, metafísics i morals.—Els arguments que proven l'èxit de la casa són: primer de tot la frescor del peix, l'excel·lència de la carn, l'honorabilitat dels condiments i de la manera com la vianda és ficada i és treta de les cassoles, les pae-

L'àlbum, que és servit amb els postres, on els comensals cèlebres hi posen pensaments delicats. En aquestes dues pàgines, hi han autògrafs del Comte de Keyserling, de Carles Soldevila, de J. M. de Sagarra i de Joan Estelrich

lles i les graelles. A Cal Soler si et diuen que el peix o les costelles són així o així, veuràs que les afirmacions són una veritat com un temple.

El client veu com les cuineres, presidides per la senyora Soler, amb l'interrogant negre de cabells al damunt del front, treballen a la vista del públic amb una pulcritud i una elegància que enamoren. Veu com treballen els fogons, i l'aigua i la sal. I en aquest món el que dóna més gust és veure treballar als altres i estar assegut en una cadira.

Un altre dels arguments que justifiquen la tirada de la gent, és l'aire de taverna i menjador popularíssim que té la casa barrejat amb una netedat i un cert «bizarre» com si fós dirigit per un mestre de cerimònies.

Això o l'esnobisme, afadigat de redingotes, camises planxades i salses indesxifrables, li fa l'efecte d'un descans, li sembla que li destapen el cor. Un altre argument d'ordre moral, és que a Cal Soler es respira una liberalitat graciosa que no deixa d'ésser correcte. La gent sap que pot sopar amb mànegues de camisa, fins que pot cantar una cançó si vol, però que serà molt mal vist si s'entreté a tirar pinyols d'oliva al clatell del veí, o sucar en el plat que no li pertoca.

Aquesta liberalitat, i moltes altres gràcies fan que Cal Soler sigui un lloc de reunió de les senyores més elegants, més encongides i més protocolàries. Perquè és clar, ja sabem que aquest món és una paradoxa contínua.

El menjador de la casa, per on ha desfilat tothom, des de Maurice Chevalier als obrers del «Vulcano», passant per M. Citroën i la reina de Romania...

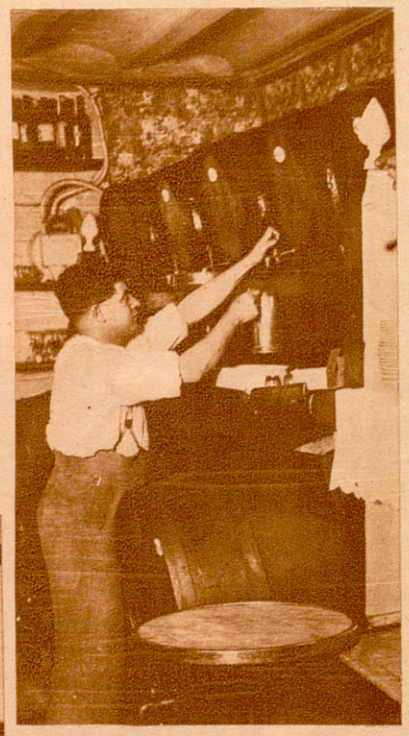

El Sr. Soler, amb els seus elàstics i el cabell rissat, i l'aire mariner i esportiu..

Atraccions i números musicals. – L'atracció més important és el senyor Soler, amb els seus elàstics i el seu cabell rissat i l'aire mariner i esportiu que gasta. Ell s'ha format un vocabulari pintoresc per anomenar el menú i el canta d'un cantó a l'altre de l'establiment, donant ordres de les taules a les cassoles. És un llenguatge una mica sobrerrealista que sembla que només l'hagin d'entendre els peixos difunts, les albergínies fregides, i les costelles crues que comencen a patir el suplici de les brases.

Els números musicals de la casa són els orbs ambulants, els tenors o els barítons de barriada, que només canten fragments de «Marina» i de vegades alguna habanera antiga, i per donar gust a un sector femení i llampant de la clientela de tant en tant engeguen un tanguet.

Els instruments més de moda, solen ser el violí agre i l'acordió desinflat. Els obligats de cornetí estan prohibits, però la guitarra és tolerada i té moments d'una fúria apassionant.

A l'estiu Cal Soler, amb totes les portes i finestres esbatanades, amb la sal que ve del mar, el concert de cíndries, neumàtics, criatures mig despullades i oli fregit, és d'un efecte al·lucinant. La gent no hi cap a dins, i damunt de les llambordes mal il·luminades, es veuen tota l'aristocràcia i tots els salta-taulells arromangats, com es assen el porró de mà en mà, i com parlen de política i d'amor.

Els plats preferits són la sopa de peix i el peix en totes les formes. Els pops «estil Cal Soler», la llagosta de la casa, la crema sistema Cal Soler, les botifarres i les costelles segons la recepta del senyor Soler, i les amanides, qne són carregades i fresques i voluptuosament orientals.

De totes maneres, parlar de plats preferits, en referència a Cal Soler, resulta, potser, una pura filigrana de literat Perquè, en un moment donat, hem trobat que tots i cada un dels plats podien ésser-ho els preferits...

J. M. DE SAGARRA

La façana de l'establiment... qui ho diria que a dintre s'hi mengés tan bé?

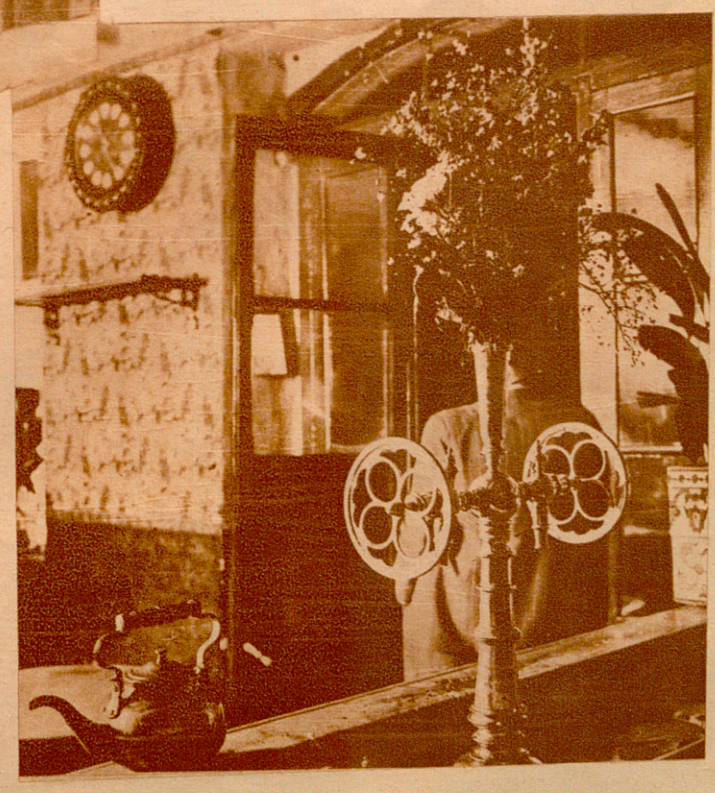

La poesia del taulell...

Les nits del Frontó

Guillermo, 19 anys. El millor saguer del món i potser el millor pilotari també

Una mica d'història

A Barcelona l'esport de la pilota basca ha tingut tres moments d'apogeu: el primer, fa ja uns trenta-cinc anys, l'assolí a l'antic Frontó Barcelonès. Era l'època de l'Irún i d'En Beloqui, d'En Pedrós i del Chiquito de Abando, d'En Gamborena i d'En Portal, mestre en el servei, de l'elegant Elizegui, del Tandilero, un dels importadors de la cistella americana, element essencial entre els determinants de la decadéncia de la pilota basca... Els aficionats d'aquell temps, parlen del nostre amb menyspreu. Mai com aleshores el joc fou net, característicament de *bolea*, ningú ha repetit les filigranes d'En Beloqui, quan, abandonant la seva apatia, s'entregava a la fantasia i dibuixava aquelles deixades inimitables. És clar que cal prendre amb un xic de reserva i d'escepticisme el record romàntic i l'exaltació dels vells aficionats que mai més han tornat a les canxes, però es innegable que aquell moment ha estat sens dubte el de més càlid entusiasme per la pilota basca a Barcelona.

Vingué després la decadència. Florí l'herba en les lloses de l'antic Barcelonès. Però, fa una vintena d'anys, el Frontó Comtal del Carrer de Rosselló, veié un moment de reviscolament de la pilota basca. Fou el moment que el retorn del joc net, coincidí amb el moment de màxim joc de l'Erdoza menor, el més *fenòmen*, sens dubte, de tots els jugadors que han desfilat per les canxes. L'Erdoza d'avui, amb tot i no tenir potser parió en quantitat de joc, no és res més que una ombra comparat amb l'Erdoza de fa vint anys, quan sols amb En Blenner i amb quatre quadros de desaventatge en el servei batia trios dels que formaven part En Gabriel, el mestre Joseíto, l'Olaiz, En Narcís Salazar, En Bravo, En Navas. Aquell temps que gira tot entorn de la figura de l'Erdoza, fou també el temps d'En Navarrete i de l'Isidoro, el *Califa*. No recordem ningú que hagi igualat a aquest en elegància, en fantasia. Sols ens el recorda en alguns moments — l'enfilada per la paret esquerra per a retornar la bala per sota de la cama, el *costadillo*... — aquest Ituarte d'avui, els arabescos del qual tenen el més gran admirador en el Doctor Borralleras.

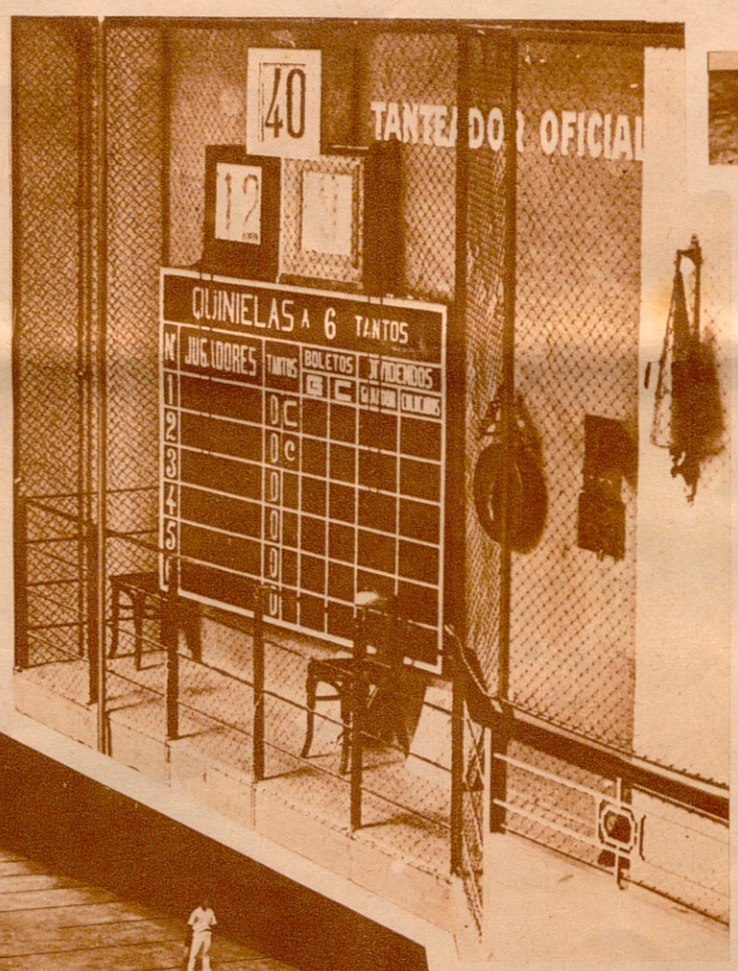

El tantejador..... El descabdellar de la cinta roja i de la cinta blava en una teoria d'emocions, determina els crits desesperats o els silencis dels *cardenals*, investits de funció notarial

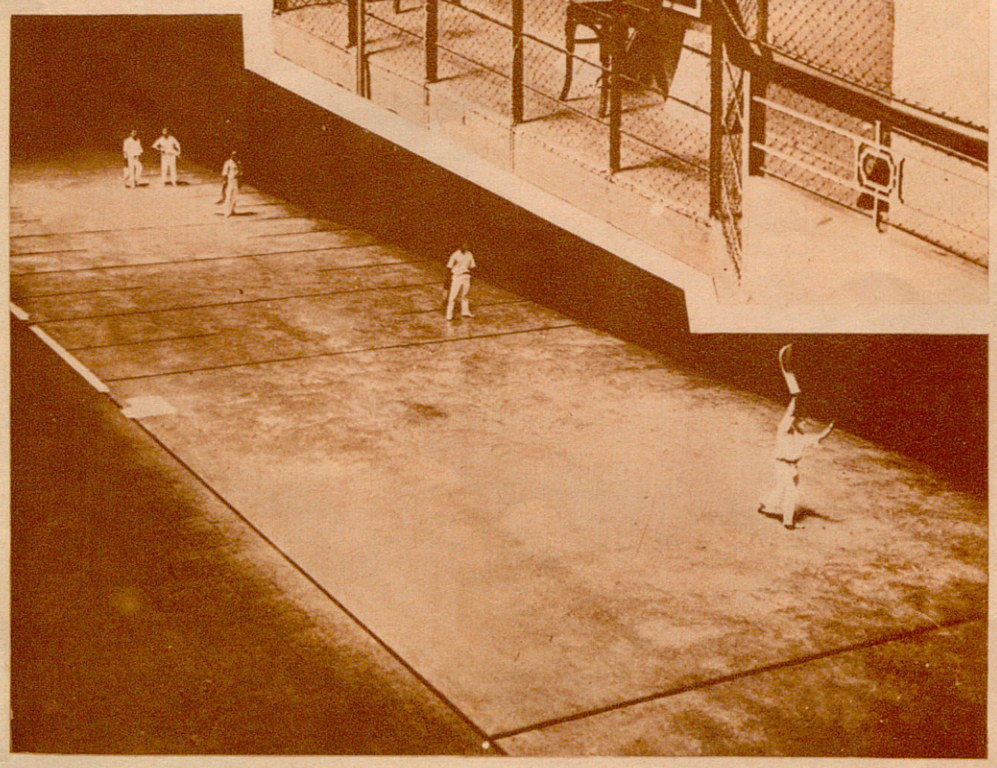

La canxa. Llisa, estricta, d'un verd d'aigua marina les parets, sota l'amplia claraboia, com una escotilla, la canxa té quelcom de les sales profondes d'un vaixell

La gran revifalla

Ara fa un any, uns quants aficionats a la pilota basca, emprengueren l'obra de bastir, en el rovell de l'ou de la ciutat, un frontó confortable per al públic i d'excepcionals condicions per al joc. Els habituals del Novetats constitueixen com una gran família de la que formen part la càtedra, els oferidors de *momios* que anys i anys segueixen definint preferències i possibilitats sota les tempestes i els capgirells del tantejador que alça sobre la paret esquerra la fredor dels seus 39 × 39 sobre el tumulte i la febre de les graderies frenètiques; els baixistes, gent paradissíaca que espera el miracle i els purs, els que tenen a honor de no haver tingut mai a les mans una parada, no haver apostat mai una pesseta sobre els blaus ni sobre els vermells... Aquests són escoltats com a mestres, i així en Carles Capdevila allà a les laterals del rebot és escoltat cada nit pels seus deixebles que concedeixen a la seva experiència i a les seves dots d'observació i ciència pilotística, el respecte que es mereixen.

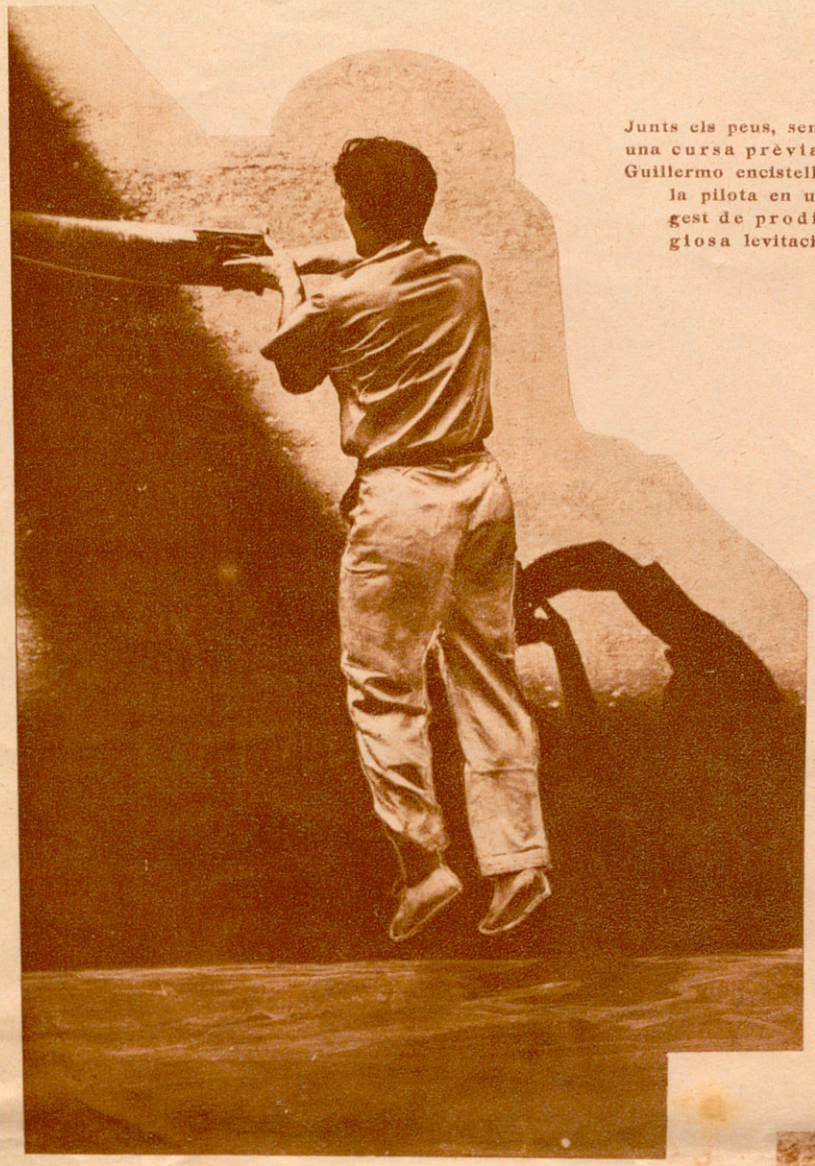

Junts els peus, sens una cursa prèvia, Guillermo encistella la pilota en un gest de prodigiosa levitació

revista *La Cancha*. En el fons d'aquest gran vaixell que és el Frontó Novetats, sense elements decoratius i amb una volguda acusació dels constructius, sota la claraboia que sembla una escotilla, han lluitat i lluiten tres generacions de pilotaris: els degans Machín i Lizarraga, que defensen encara dignament el seu prestigi i En Navarrete que, més a prop dels cinquanta que dels quaranta anys, és encara primera figura, formen la vella guàrdia. Després hi ha els jugadors en plena possessió de les seves facultats: els Irigoyen, als que recordem encara servint pilotes, panera en mà, a la canxa del Comtal, l'Ituarte, rei de la rematada, la meravella d'En Ramos, la netedat única d'En Marcelinot la fuga de l'ex-curial Gómez, el joc abassegador d'aques, gran Guillermo, el noi d'Arrigorriaga, que ha creat un joc de saga amb tota l'acometivitat del joc de devantera... Amb En Guillermo apunta una nova època de la pilota: la del joc de dreta, un joc de dreta distint de l'enyorat d'antany dels saguers rematadors, quelcom equivalent al joc a la xarxa del tennis. Guillermo és el cas del pilotari més complet que hem conegut: té un toc impressionant, una intuïció meravellosa, una agilitat felina—aquell enfilar-se per la paret esquerra o per la xarxa de la contracanxa!—té dreta, revés, reboteja en totes les formes, té una enganxada seguríssima, unes facultats úniques — no l'hem vist mai seure per a descansar en el transcurs d'un partit — una potència de joc formidable. I, a més d'això, no descampa mai la línia, el seu cos elàstic dirie's creat per obra d'excepció per a aquest esport de la pilota basca.

I rera d'aquests, apunten ja les primeres figures de demà: aquest Garmendía, que sembla una reducció a escala d'En Navarrete, aquest Recalde, que serà sens dubte un gran davanter, aquell Arruti, avui retornat a la nostra canxa, que fou el terror de l'Erdoza i, sobre tots el gran Piston.

(FOTOS GASPAR) V. SOLÉ DE SOJO

La «gent» d'ara

El públic de Novetats és un públic curiós, barreja d'intellectuals, de polítics, d'esportius, de gent que sent la febreta del joc... A les graderies del Novetats s'hi apleguen En Jaume Carner i l'extrem esquerra Sagi-Barba, el doctor Navarro i el xutador Arocha, tota l'«Acció Catalana», En Barbey, En Duran Reynals, En Capdevila, En Carrasco, En Vidal de Llobatera, En Massot..., i el guardameta nacional Ricardo Zamora, En Paulí Alcàntara i el Notari Crehuet, el filarmònic Sr. Irizar i En Vilaregut, En Lluís Plandiura i En Lladó i Vallès... homes d'afers, curials, nobles dames, gentils entretingudes, jugadors i austers, tot un món variat i divers sense més lligam que el fervor per l'esport basc i l'admiració pels asos de la cistella.

El qui combina amb mà de mestre els partits, és aquell saguer elegantíssim que es digué Chiquito de Vergara; el jutge que arbitra els partits és aquell devanter, mestre de filigranes, que es digué Irun Chiquito; entre els sacerdots de la Deessa Aposta hi ha grans figures de la canxa: aquell Bravo, avui coix i saguer potentíssim altre temps aquell bon jugador que fou el Chiquito de Beràstegui i sobre tots, aquell inoblidable Blenner, gran col·laborador en les més definitives victòries de l'Erdoza que avui canta *quinzes a vint* amb veu feble.

No hem de parlar amb tècnics del que passa a la canxa. Quedi aquesta tasca per als crítics professionals, entre ells el gran Oromí, els quals haurien d'homenatjar el seu predecessor, En Santiago Gubern, el fundador de la

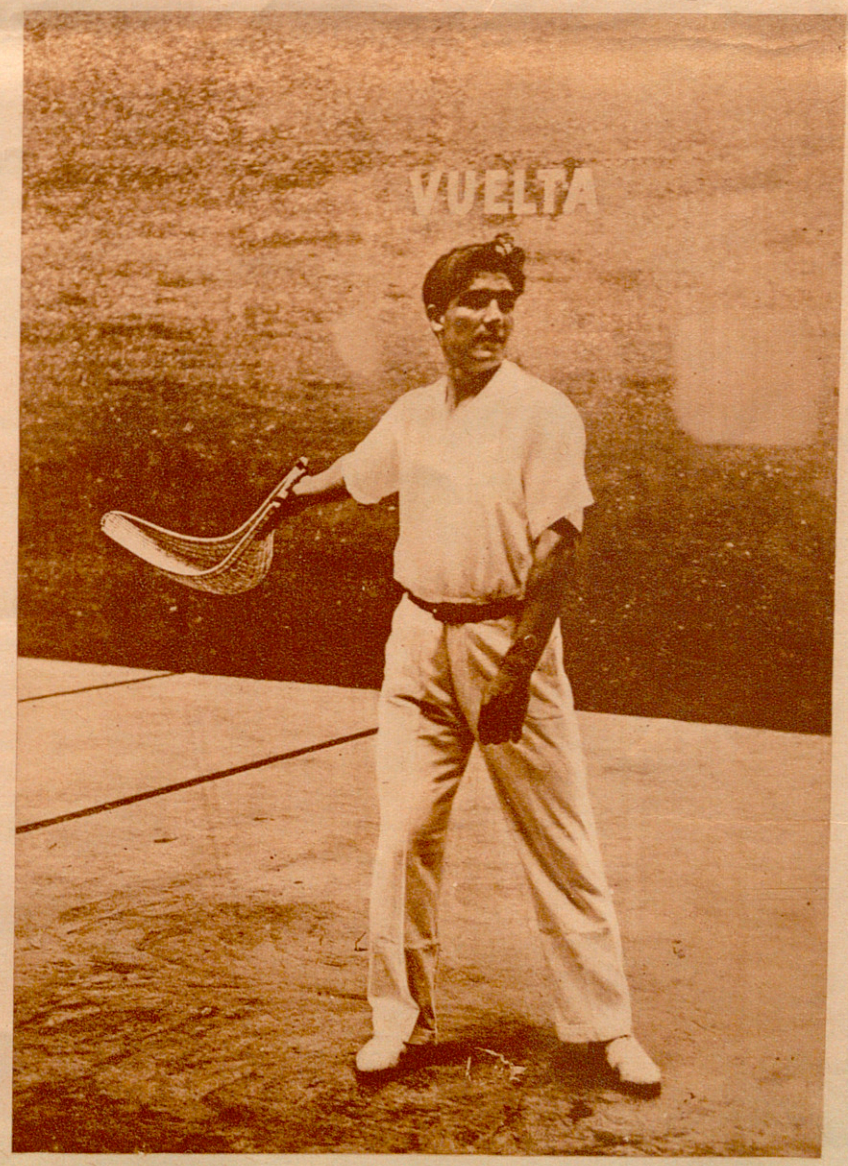

La dreta de Guillermo. ¿Sortirà de la cistella col·locada en lloc inaccesible pels contraris o prendrà efectes imprevistos que la faràn estrellar contra el cèrcol de les cistelles adversàries?

El cel d'Europa

De Barcelona a Colònia pel camí dels aires

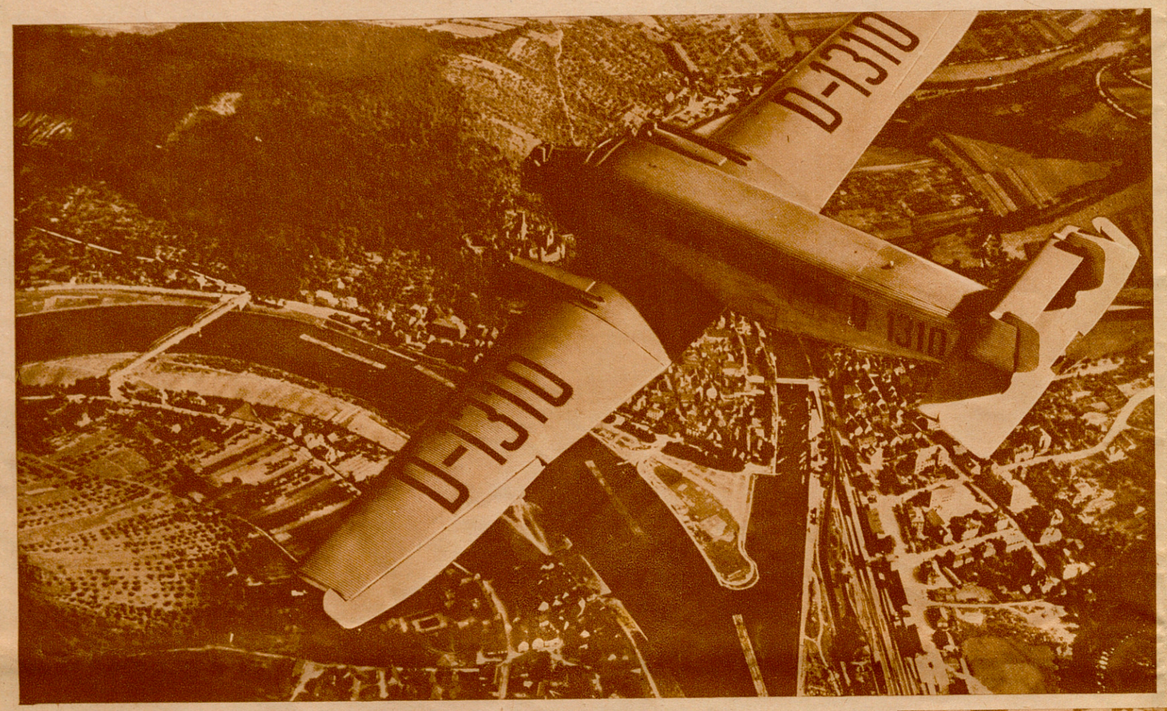

L'avió, magnífic, volant per sobre terres d'Alemanya

Catalunya...

La plana exhuberant i fertilíssima del Llobregat, queda enrera; l'avió sobrevola majestuós Montjuïc, que sembla una ciutat de conte de fades que tot d'una s'hagi incorporat a la vida del nostre segle.

Brunz el motor amb més força com donant l'adéu a Barcelona, que es va enxiquint mentres apareix sota nostre el Vallès amb sos gemats camps i vinyes i la ratlla blava de la Mediterrània, paisatges d'un contrast màxim, separats per una alta cima.

Són prop les nou, i abans de mig dia serem a Marsella, i a primeres hores de la tarda a Ginebra.

La llum fa pampallugues als nostres ulls amarats de tanta claror.

Un quadro de tons vibrants s'estén arreu on fitem la mirada. La primavera. La terra, somriu, tacada pels màgics pinzells de la natura.

La ratlla de França

Travessem la ratlla de França, sense donar-nos-en compte. Pels aires les fronteres no tenen fites ni us molesten els gendarmes.

Ara vinyes; el Rosselló que canta la cançó del vi, i després, tot d'una, les hortes de verdures gemades.

A voltes l'avió s'enlaira tant i tant, que la terra sembla un mapa topogràfic en relleu, i a vegades diríeu, de tan baixos que volem, que anem a enfilar els campanars dreçats fa segles en aquelles viles quietes que depassem brunzents, no sense, però, poder contemplar les comares i la mainada com ixen al carrer guaitant el cel, admirant el pas de l'avió.

Mitja hora a Marsella Temps just pel desdejuni; i tot seguit reemprendre el viatge fins a Ginebra on arribem prop de les tres de la tarda.

Els Alps suïssos, camí d'Alemanya...

La ciutat del llac Leman, reposa emmirallant-se en la seva aigua transparent i quieta. Aquí s'acomiaden dos viatgers i en pugen quatre d'altres. Ara l'avió anirà complet. Un quart de parada i de nou el motor en marxa; camí de Basel.

L'ombra de l'aparell es reflexa a terra com un ocellot de grans proporcions. I el Mont-Blanc que es dreça enllà cofoi amb la seva caputxa eterna, diríeu que ens segueix.

Com litografies antigues, de les que adornen les parets dels hostals alemanys, és l'encontrada que travessem. La llum és més suau i les muntanyes de fantàstiques altures, allà al lluny, són recobertes de boira.

Fa vuit hores — ara són prop de les cinc de la tarda — que sortírem de Barcelona, i ja ens trobem a la ratlla fronterera de Suïssa i Alemanya.

Basel

L'aparell ha parat a Basel, on farem nit. La ciutat banyada pel Rhin es mou inquieta en aquells carrers que guarden tants records de l'edat mitja. Vaguem d'esma admirant edificis i contemplant les vitrines dels comerços importantíssims establerts amb luxe. Les hores de vol ens donen un bon delit de petjar terra ferma. Sembla que tots tinguem el pas mol més lleuger. Les nobles pedres de Basel tenen en nosaltres uns contempladors com no en trobaran gaires.

La barreja de medievalisme i de botigues *au dernier cri* té aquest vespre uu pintoresc molt viu.

Les puntes afuades del Mont Blanc i el mar de núvols no són pas obstacle per què l'avió segueixi normalment la seva via

La silueta finíssima de l'aparell s'enmiralla sobre un mar tranquil

El viatge amb l'avió no ens ha fatigat, però, no obstant tenim necessitat de repòs. L'endemà matí hem de continuar cap a Colònia.

Colònia, fi del viatge

Deu minuts abans de les deu, el trimotor s'enlaira entre un cel emboirat. El sol de tant en tant travessa la boira i il·lumina la terra. Sembla trobar-nos en un mar de núvols, l'avió vola entre mig.

Mannheim, Frankfort són llocs de parada. El descens ens permet admirar aquestes ciutats amb els seus edificis i típiques places.

Retrobem altra volta el Rhin que deixàrem a Basel; un brogit, el cridar de les sirenes dels vaporets que hi naveguen en anuncien la fi del viatge.

Una agulla finíssima, de pedra picada, com d'encaix o blonda, forada la boira fina i esfumadissa. És la Catedral.

Som a Colònia.

MIQUEL JOSEPH I MAYOL

Don Angel Guimerà en el seu despatx de casa l'Aldavert, al carrer de Petritxol

Poden comptarse amb els dits. ¿Per això, avui que ens ve a mans aquesta carta, adreçada a la família Aldavert, en la qual conta amb una efusió, més aviat pueril, l'estrena d'una obra seva a Madrid; no vacil·lem a qualificar de sensacional el document.

Copiem la carta:

«Estimadíssims Pere, Pepeta, Adriana i Sara:

Quan, després d'alguns dies d'angúnia en els assaigs, en què un arriba a perdre tot sentiment i a desconèixer en absolut si és passable o no allò que ha escrit, s'alça el teló i comença la representació del drama propi en aquest «Teatro Español», creieu que l'emoció és gran, grandíssima. L'èxit o el fracàs del drama que es representa no li importa gens ni gota a l'humanitat; però per l'autor, en aquells moments l'humanitat és allí en aquelles taules i el desconegut davant d'ell perquè ahir nit, a l'estrenar-se «Mossèn Janot» ningú sabia el que succeiria i tant podia venir un fracàs complet com el contrari.

S'aixecà el teló amb un teatre plenissim d'una aristocràcia que amb el què menos pensava és amb els pagesos de nostra Catalunya. I començaren a sortir tipus de casa amb la calça curta i la barretina musca i elles amb rets i mangots i caputxes, tot de la nostra terra i el públic que les dues escenes se les va escoltar sèrio, sever, encarcarat, com si no li interessés, ni comprengués on era, començà a somriure i després a riure fort; a plorar i aplaudir i a entregar-se a l'obra com si fossin els autors de llarg temps de la seva coneixença.

Jo, de dintre bastidors, no sabia gaire el que passava i al final dels actes el quarto de la Guerrero s'omplia de gent coneguda i les enhorabones eren complertes. Al final del primer acte, el teló es va aixecar tres vegades. No vaig voler sortir a escena perquè aquí no hi ha costum de sortir al primer acte. Al final del segon vaig sortir quatre vegades i al final del tercer no sé quantes; sols sé que van ésser molt íssimes entre crits de tota la concurrència; amb tothom dret, aplaudint senyors i senyores. És l'ovació més grossa que he sentit en ma vida.

Hi ha un moment en el tercer acte en que un home perdona a un altre perquè entra a la casa la Mare de Déu del Roser, que va aixecar una tempesta llarguíssima d'aplausos. (Perdoneu-me l'elogi).

La Maria i el Fernando estan boigs de contents i, al caure el teló ahir, saltaven a l'escena com unes criatures. És l'èxit més franc i gros que hi ha hagut aquest hivern.

Ja us contaré detalls a la vista.

No he rebut encara el primer acte. Suposo que el rebré aquesta tarda. Desseguida vindré. Ja telegrafiaré el dia i hora.

Digueu a En Gallissà que avui m'ocuparé de lo d'En Permanyer, amb molt d'interès.

Adéu. Records a tots els amics. Adéu, Pepeta, Adriana, Sara.

Vostre,

ANGEL»

(Fotos Brangulí)

En el sisè aniversari de la mort d'Angel Guimerà

L'estrena de "Mossèn Janot" a Madrid, contada pel seu autor

FA sis anys que no veiem a la Rambla ni a la Plaça del Pi, ni sota les volies de la plaça Reial, la figura corbada, però noble de Guimerà. Fa sis anys que les bateries dels teatres no s'encenen, en plena ovació, per acabar d'esblaimar-li la cara, per enlluernar-li aquells ulls, perduts sota les ulleres... I el seu record és encara ben nu.

En aquest sisè aniversari cal, doncs, continuar la commemoració, es fa cada any una mica més difícil: els seus versos són divulgats, la seva obra és estudiada per tots els caires, els millors fragments de les seves obres els sabem de cor. En el cas d'Angel Guimerá no hi ha el recurs de l'anècdota. Va emblanquir-se-li la barba pels escenaris, però hi seia d'una manera gairebé esborradíssima. ¿Qui recorda fets, frases?

El despatx i la taula de treball que veié néixer tantes obres glorioses són conservats avui respectuosament, tal com va deixar-los el Mestre abans de morir.

EN MANOLO UTOR
L'artista que podria ésser milionari

El Manolo Utor de la gran època, quan el seu nom mobilitzava tot el públic de Barcelona

— On podríem trobar el «Musclaire»? — preguntem a un bon amic que coneix a tres generacions d'artistes.

Al Paral·lel, al bar *tal*.

Cap al Paral·lel falta gent. Allí trobem al «Musclaire» ben entaulat amb mostres de que la cosa ha anat forta. Després ho esbrinem: Manolo Utor podria haver perdut la veu (els seus amics i els que l'han sentit de poc, asseguren que encara no). En quant a la gana, però, està a la mateixa *tessitura* de quan era jove. Us tindria més a compte, ens diuen, que li paguéssiu un vestit nou, que no pas que el convidéssiu a dinar.

L'ensopeguem, segons ell, en un mal dia; no es recorda de res. Per a explicar-ho ens conta una història truculent:

— Estic aturrullat; anit he somniat que s'esfondrava la casa on dormo i que em queia un maó al cim del cap. Ara (i eren les quatre de la tarda) encara em fa mal i això fa que no tinc el dia bo per a recordar coses.

— A veure. De que vé que us diguin el «Musclaire».

— De musclaire, pròpiament jo no n'era pas. El que és que estava al viver que tenia ma germana. Quan vaig començar a dedicar-me al cant, ella em feu triar entre el cant o els musclos. Jo vaig escollir el primer i, és clar! vaig tenir d'abandonar la casa de ma germana. Tres o quatre dies sense menjar i dormint pel moll, fins que una persona de bon cor em va recollir.

— A quin teatre vàreu debutar?

— Al teatre «Jardin» de Sant Boi de Llobregat, amb «Marina». Era l'any 1892. (?)

— I quina edad teníeu allavors?

— Em sembla que tenia uns trenta vuit anys.

— Com ha anat això? Fem un petit càlcul i trovem que el «Musclaire» tindria actualment uns 76 anys. Ens sembla una mica massa fort.

El «Poll» ve a ajudar-nos. El «Poll» és el barítón que cantà amb l'Utor la «Marina» a Sant Boi.

— No, home.—diu el «Poll» —L'any de Sant Boi era el 1900 i tu en tenies 34.

En vista de que el maó encara fa de les seves pel cap de l'Utor, nosaltres interroguem el seu company.

El «Poll» és l'amic de tota la vida de l'Utor. Han passat, junts, les èpoques més brillants. Aquells dies gloriosos en que el «Musclaire» havia arribat a cobrar 500 pessetes per representació i el taquillatge es venia amb vuit dies d'anterioritat... Ara, també junts, donen concerts pels bars i les tavernes.

— Ens han de venir a sentir. — diu el «Poll»— Modèstia a part, encara ho fem molt bé. Si venen els dedicaré la «Rosó».

El «Poll» té un llenguatge llampant i virolat, de sainet de primer ordre.

— M'ha donat molts disgustos—diu, referint-se a l'Utor — però no hi puc fer més, me l'estimo. Una vegada, per fer-li aprendre de dir *niña hechicera*, vaig passar-hi tres mesos...

— Podeu ben dir — ens diu el «Poll», que la veu de l'Utor fou quelcom d'extraordinari. Dubto que hi hagi hagut cap més tenor que se li pugui comparar en quan a volum i extensió. Quan tenia el que acostumem a dir-ne un bon dia, arribava al *do sobre-agut* sense l'aparència del més mínim esforç.

— ¿Quàntes «Marines» heu cantat, Manolo?

— No ho sé pas... Recordo, només, que sols en un any vaig cantar-ne més de dues centes.

Així, amb penes i treballs, ens anem assabentant com després del teatre Jardí de Sant Boi, aprengué les primeres nocions de solfeig i que de llegir i escriure n'hi ensenyava el pare de l'actual tiple Lluró. D'aquesta manera s'anà preparant per cantar més tard al Novetats i al Tívoli i per fi al Gran Teatre del Liceu on arribà a assolir un éxit sense precedents. El seu repertori estava integrat per *Marina*, *La Africana*, *La Favorita*, *La Dolores*, *Aida*, *Lucrecia Borgia*, *Cavalleria Rusticana*, *La Boheme*, etc. Amb això queda desfeta la llegenda força estesa de que tan sols havia pogut aprendre de memòria dues o tres obres.

En el seus bons temps havia cantat als teatres «Bosque», «Granvía» i un que estrenà ell al Paral·lel, que en deien «Teatro Onofre» situat on més tard hi hagué el teatre «Condal». En aquest teatre el públic, després d'invadir totes les localitats, arribà a penjar-se amb faixes de l'envigat del sostre per tal de poder fruir la seva veu.

Fins a aquest punt arribà la popularitat de l'Utor. Les butaques estaven tatxades a tres i quatre pessetes però els revenedors arribaren a cotitzar-les fins a tres duros. Detall aquest d'un gran valor si es té en compte els anys transcorreguts.

— Haveu cantat mai a l'estranger?

— Vaig anar a Nova York amb Bernat Gansen, qui em va dir que em faria treballar allà, però no es va entendre amb els empresaris i em va abandonar, de manera que vaig haver de tornar a Espanya amb passatge de favor que em proporcionà el cònsol que per cert era alemany.

— ¿Entre els personatges barcelonins, comptàveu amb protectors?

— Ja ho crec! Un d'ells l'Albert Bernis, l'empresari del Liceu. Un altre; N'Enric Collaso.

— ¿Doncs a qué atribuïu el que tan aviat deixéssiu de treballar per a les grans empreses?

— Per mi, en té la culpa el clero.

No ens volem ficar amb la vida privada, però el «Musclaire» no és milionari perqué no ha volgut.

JOAN DE LLOR

El Manolo Utor d'ara, divo modest de bars i tavernes

(Fotos Gaspar)

CINEMA

Del trucatge a la realitat

PUBLIQUEM avui en aquesta pàgina unes fotografies preses durant la filmació d'algunes escenes de pel·lícules en curs de producció als estudis que la Metro-Goldwyn-Mayer té edificats en la seva ciutat cinematogràfica dels afores de Hollywood, un dels agrupaments productors més importants del món.

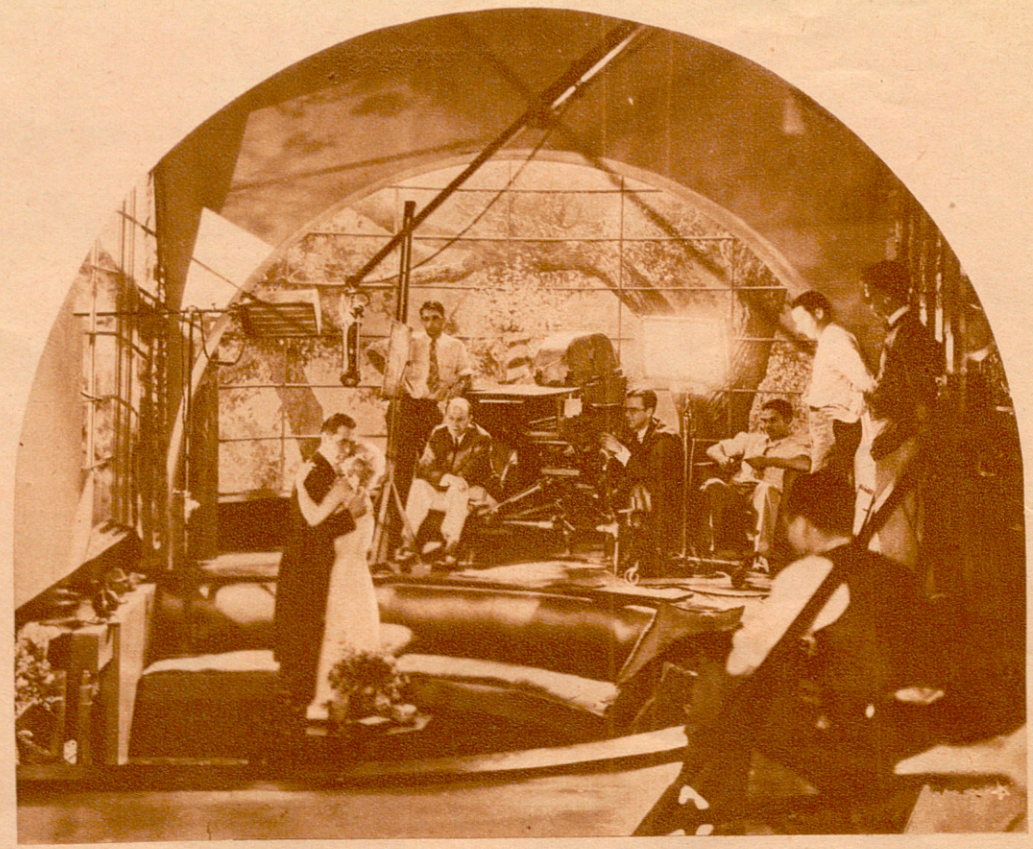

Harry Beaumont dirigint Joan Grawford i Robert Montgomery en un escenari fantasista de "Les nuvies ruboroses", de la Metro. —¿No creieu que per aquesta escena amorosa hi ha massa testimonis?

Els que estan penjats en aquesta bastida són els cameramans Edgar Mac Gregror i Nick Grinde, tot dirigint "Good News" de la Metro. – ¿Descobriríeu Bessie Love entre els que fan rodona, a baix? És una mica difícil, certament.

Aquestes fotografies que creiem d'un gran interès, ens demostren el grau de perfeccionament a què ha arribat la indústria cinematogràfica. Cal només fixar-se amb les bateries de reflectors i les plataformes muntades en diferents angles per a les cambres fotogràfiques i podrem constatar l'enorme diferència que separa els procediments cinematogràfics actuals i els esmerçats alguns anys enrera, amb les cambres fixes i els reflectors en una direcció única. (En «Broadway») de Paul Fejos, donada aquests dies a Barcelona, aquesta mobilitat de la cambra arriba a un extrem que ens

Quan veieu en un film una escena d'una literatura tan acaramelada com la present, resulta una mica difícil d'imaginar-se que l'idil·li es desenrotlla en mig de tanta maquinària

L'ASSASSINAT DE ROGER ACKROYD

PER A. CHRISTIE

TRADUCCIÓ PER A. M. A. G. H.

(*Continuació del número anterior*)

animant-lo, car en aquest moment em sentia una mentalitat com la de Carolina.

— Sí, estudiava la naturalesa humana.

— Evidentment, vaig replicar.

Estava segurament en presència d'un perruquer, d'un perruquer retirat. ¿Qui, millor que un perruquer, coneix els secrets de la natura humana?

També tenia un amic... un amic de qui no m'havia separat en molts anys. De vegades demostrava posseir una bestiesa esfereïdora, i, no obstant, me l'estimava. Imagineu que avui fins enyoro la seva bestiesa. Sa simplicitat, ses idees honestes, el plaer que sentia meravellant-lo amb mes idees superiors... tot això em manca, molt més del que podria dir-vos.

— Ha mort? preguntí amb simpatia.

— No, no; viu i prospera. Però a l'altra banda del món, a l'Argentina.

— L'Argentina! vaig exclamar envejosament.

Tota la vida he desitjat anar a l'Amèrica del Sud. Vaig sospirar, i després, aixecant els ulls percebí M. Poirot que m'esguardava amb interès. Em va semblar que aquest petit home estava dotat de comprensió.

— Hi aniríeu a l'Argentina? — preguntà.

— Hi hauria pogut anar, fa un any. Però vaig ésser un insensat, més que insensat, voraç. Vaig deixar la realitat per una ombra.

— Comprenc, —replicà—. ¿Heu especulat?

Vaig assentir, ombrívolament; però per dins em divertia molt. El petit home era tan extraordinàriament solemnial!

— ¿Heu especulat amb la «Porcupine Oil Field»?—, em preguntà de sobte.

El vaig esguardar amb estupor.

— Hi havia pensat, però després em vaig decidir per una mina d'or a l'oest d'Austràlia.

El meu veí em contemplà amb una rara expressió que no vaig poder definir.

— És el destí, digué finalment.

— Què és el que vos en dieu el destí?, vaig preguntar amb un foc d'irritació.

— El fet que jo hagi devingut el veí d'un home que es preocupa per les «Porcupine Oil Field» i per les mines d'or de l'oest d'Austràlia. Digueu-me: ¿tenim igualment una inclinació pels cabells castanys?

Vareig esguardar-lo amb els ulls ben oberts i ell esclafí a riure.

— No, no estic boig. Tranquilitzeu-vos. La pregunta que us he fet és ridícula. L'amic de qui us parlava era un jove que trobava belles i bones totes les dones, mentre que vos sou un home d'edad madura, un metge que coneix l'inanitat de la major part de les coses de la nostra vida. De totes maneres, som veïns. Us prego que accepteu i oferiu a la vostra amable germana la més bella carabassa del meu hort.

S'ajupí i reaparegué triomfalment amb una enorme carabassa a la mà, que jo vaig acceptar tant simplement com m'era oferta.

Després digué joiosament:

— No he perdut pas el matí. He fet la vostra coneixença i vos, per certs caires, us assembleu al meu amic... I a propòsit, voldria demanar-vos un ressenyament. Segurament que vos coneixeu tot el poble. ¿Quí és el bell jove bru que camina amb el cap tirat enrera i amb un somriure als llavis?

La descripció no em deixava cap dubte.

— Déu ésser el capità Ralph Paton, vaig respondre calurosament.

— No l'havia trobat mai...

— No havia estat aquí des de feia molt de temps. És el fill, més ben dit, el fill adoptiu del del senyor Ackroyd, de Fernly Park.

— Hauria hagut d'endevinar-ho, feu el meu veí.

— Coneixeu el senyor Ackroyd? — Vaig demanar, un xic sorprès.

— Sí. Havia estat relacionat amb mi quan jo exercia la meva professió a Londres; però li vaig pregar que no en digués res per ací.

— Comprenc.

Després reprengué, emfàticament.

— Prefereixo servar l'incògnit. No tinc desig de notorietat i ni tan sols m'he pres la molèstia de rectificar el nom amb el qual se'm coneix aquí.

No vaig saber que respondre.

Ell afegí:

— El capità Ralph Paton... És el promès de la neboda del senyor Ackroyd, l'encisera Miss Flora.

Quí us ho ha dit?—, vaig demanar molt extranyat.

— El senyor Ackroyd mateix, deu fer uns vuit dies. Ell n'està molt content, car pel que he pogut comprendre, desitjava fa molt temps que les coses anéssin així. Crec que fins ha exercit alguna pressió sobre el seu fill d'adopció; cosa lamentable. Un jove ha de prendre muller segons els seus gustos i no per plaure a un pare a qui es creu heretar.

Les meves idees restaven completament trasbalçades. Mai no hauria imaginat que el senyor Ackroyd es confiés a un experruquer i discutís amb ell el prometatge de la seva neboda, car, àdhuc que molt benèvol envers les classes inferiors, sab observar una digna reserva personal. Començava a demanar-me si veritablement el senyor Poirot era ben bé un perruquer retirat.

Per tal de dissimular la meva confusió, vaig dir les primeres paraules que se m'ocorregueren.

Per què us heu adonat de Ralph Paton? Només perquè és bell?

No solament per això, encara que tingui un físic agradable per un anglès i per que en estil de novel·la se'l pugui qualificar de déu grec. No. Hi havia en l'actitut d'aquest jove alguna cosa que no comprenia.

Va pronunciar la darrera frasse amb

(*Seguirà en el número vinent*)

Els memorialistes de la Virreina

A l'hora d'anar al mercat és quan els arriba la feina als memorialistes de la Virreina.

Sovint a la vora de les cabines se sent sospirar allò tan antic i tan tronadet d'aquell senyor que es deia Campoamor: «¡Quien supiera escribir!», i de seguida li encomanen al memorialista: «Digui-li que...»

Això, és poc més o menys el que acostumen a dir les criades que encarreguen una lletra setmanal per al soldat que l'han destinat a qualsevol altra regió.

Però no totes les lletres parlen d'amor. Se n'escriuen de tots els caires. Qüestions d'herències, de parentius, de malalties, en fi, tota mena de temes.

Naturalment que les criades sumen el major nombre en la clientela del senyor Miquel Capdevila que es el memorialista més antic i que porta cinquanta anys (ara en té 78) escrivint lletres per l'ínfima quantitat de seixanta cèntims.

—¿Són homes o dones els que li encarreguen més lletres? — li preguntem.

La uniformada instal·lació dels memorialistes de la Virreina

— Per un igual, — ens respon —, si fa no fa tants homes com dones. N'hi ha molts que no són analfabets i es fan escriure les lletres per diversos motius, per exemple, aquests sempre encarreguen memorials i escriptures, instàncies o bé lletres en francès.

— I mai no hi hagut ningú que li demanés d'escriure cap anònim? —, inquirim.

Un dels memorialistes explica a l'autora d'aquest article que hi ha una gran crisi...

— Ja ho crec. Això és precisament el que demanen més i fins sembla que s'hagi donat de moda. Però això ho hem de refusar sempre amb tot i haver-hi ara tanta crisi...

— I ¿s'ha fixat a quines regions pertanyen principalment el seus parroquians?

— Generalment, — diu —, són aragonesos i valencians i algun que altre gallec. De catalans, poquíssims, els menys.

— ¿Ha dit que hi havia crisi en l'actualitat? ¿I això, doncs, a què és degut? ¿Tal vegada és que hi ha menys analfabets, sortosament?

— I ca —, fa el senyor Capdevila amb un gran pessimisme. Això és degut a què no hi ha diners, vetací. Perquè d'analfabets n'hi ha molts, massa, per una ciutat de les pretensions de la nostra, amb una Exposició que ha costat tants milions i una Plaça de Catalunya que... etc., etc.

El mateix senyor Capdevila diu que com a bon ciutadà se sent una mica avergonyit dins de la seva cabina en plena Rambla. I que per ciutadania les cabines no haurien d'existir. I que un Ajuntament que vota tants milers de pessetes per unes lluminàries de més o menys bon gust, bé podria votar-ne unes quantes per combatre l'analfabetisme.

Li donem les gràcies per haver respost les nostres preguntes i abans d'acomiadar-nos encara li preguntem:

— Vostè escriu en català també?

— I és clar — contesta —, com a bon fill d'aquesta terra.

ROSA MARIA ARQUIMBAU

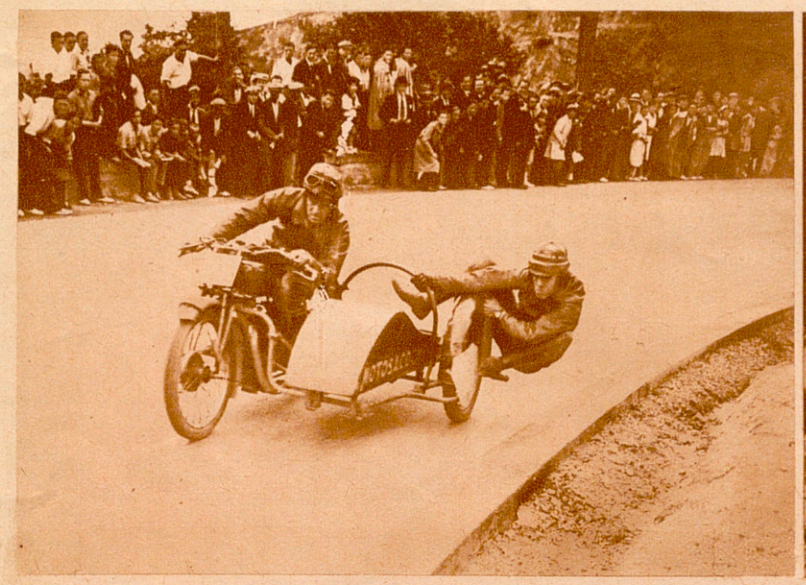

El corredor Garriga pren aquest viratge amb una gran embranzida, mentre el seu co-equipier aprofita el moment de perill per a fer aquesta acrobàcia. Fou un dels moments de més emoció de la cursa internacional de La Rabassada, organitzada per «Penya Rhin».

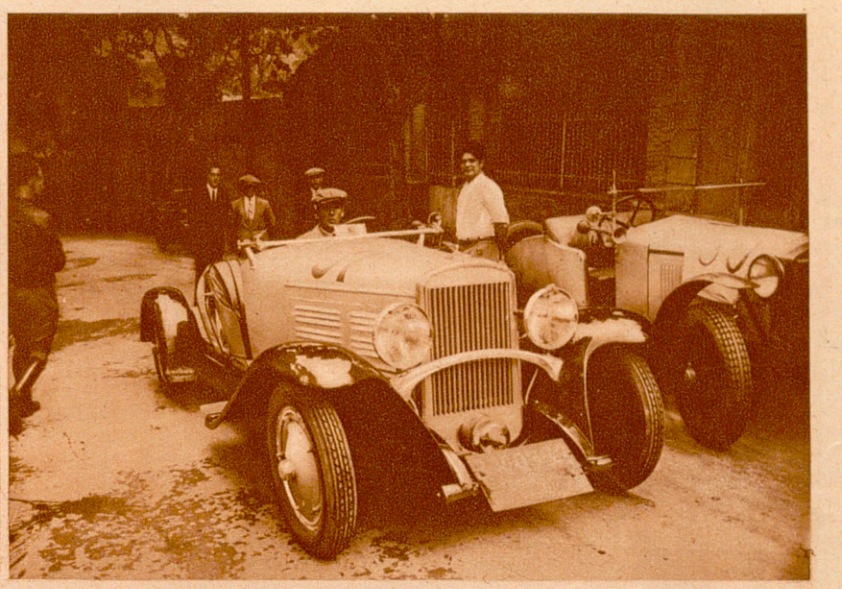

Aquest cotxe, encara que per les línies faci pensar en el «Chrysler», és de producció nacional. El corredor Pateres va exhibir-lo per primera vegada, amb bon èxit, en la cursa de La Rabassada.

Aquestes noies del «Club Femení d'Esports» formen l'equip B. de Basket Ball, finalista del Campionat d'Espanya, després d'una brillantíssima actuació.

Leducq, que va al cap de la classificació de la «Volta a França», després d'un final d'etapa guanyada per ell. Hi ha una frase famosa per donar idea de la duresa d'aquesta volta: «Tour de France, tour de souffrance». És realment una cursa terrible. Encara que aparegui tan cansat en aquesta fotografia, Leducq, en els resultats següents, ha continuat en el seu lloc de líder.

(Fotos Gaspar i Delius)

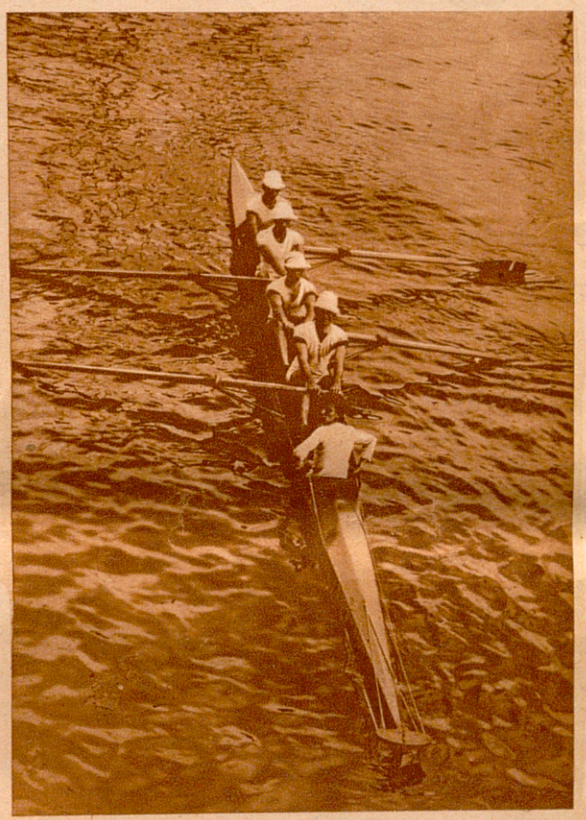

Aquests quatre remers, que formen l'equip de la «Société d'Encouragement du sport maritime», de França, s'han classificat brillantment en el segon lloc en les regates internacionals celebrades al nostre port.

Heus ací l'equip A de Basket-Ball. Com el de la fotografia del damunt, és del «Club Femení d'Esports»—fixeu-vos amb el distintiu—; també finalista del Campionat d'Espanya. Amb l'equip B han empatat a un gol.

Equip del «Club Nàutic», de Tarragona, que en les regates internacionals del Port de Barcelona s'ha classificat en primer lloc, després d'una cursa magnífica de regularitat. Amb aquesta gesta, aquest equip ha continuat l'historial gloriós del Club tarragoni.

"Al damunt dels nostres cants..."

En el marc solemne de l'Estadi fou lligada una llaçada catalana a la senyera de «Lo Rat Penat». Aquest acte de germanor fou segellat amb una ovació inoblidable.

Les gentils coristes de Catalunya vigilen la batuta del mestre Millet, moments abans de començar «El Cant de la Senyera».

La desfilada dels orfeons, a l'Estadi, oferí aquesta nota típica d'indumentària nostra, que fou molt ben acollida.

(Fotos Gaspar)

Al marc de l'Estadi, que aplegava fa poc les banderes de tots els esportius de Catalunya, s'hi han aplegat diumenge les senyeres de tots els Orfeons, amb els seus cantaires. És a dir, unes sis-mil veus sota una mateixa batuta: la del Mestre Millet.

Un espectacle per l'estil va celebrar-se a la Plaça de Catalunya l'any 1917. En aquell temps a la Plaça de Catalunya encara hi havia palmeres. Les mantellines de les noies, en la fotografia que tenim davant del sulls, hi fan molt joc. La tarima enorme, des d'on bracejava el Mestre Millet tenia gairebé l'alçada de la torre il·luminada que hi ha a hores d'ara.

En aquella festa es tractava de commemorar la creació de la «Germanor d'Orfeons de Catalunya». Ara, a l'Estadi, les senyeres dels Orfeons hi han portat aquella mateixa germanor, després de patir persecucions de la Dictadura. Les persecucions havien estat patides silenciosament. Ara la glorificació havia d'ésser triomfal i solemne.

Ho havia d'ésser i ho ha estat. Els cronistes brillants no es descuidaran de dir com jugava el verd de l'herba amb l'or dels pals i de les cimeres, ni de fer notar que entre la coloraina de la desfilada, dominava el to vermell viu i l'or. Fariem

Els Orfeons de Catalunya a l'Estadi

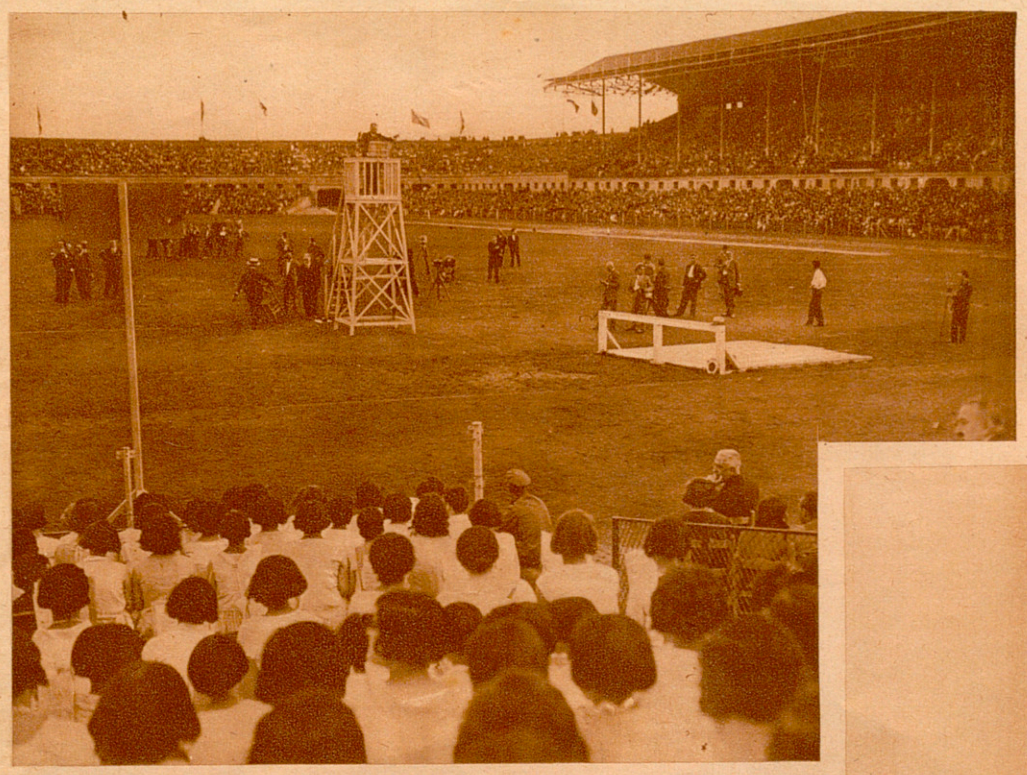

mal fet de no comentar la col·laboració de l'aire que donava als colors una vibració molt viva.

L'Estadi, en realitat, produïa tot un altre efecte que en un partit de futbol o en una carrera de dirt-trak. Els jugadors les altres vegades omplien el camp de joc. Diumenge eren les cançons que omplien tot l'Estadi. Ha estat en certa manera, la inauguració més total.

Els espectadors no oblidaran el moment en què el Mestre Millet alçava els braços enlaire per començar «El Cant de la Senyera». La senyera era, efectivament, alçada damunt els cants de sis-mil coristes. Les diverses senyeres eren en aquell moment, una senyera única. L'ovació inoblidable, subraillà, precisament, aquesta unitat.

Davant de l'espectacle brillant de l'Estadi, costa de pensar què aquell aplec de minyons i d'homes i el bé de Déu de noies —el bo i millor de cada poble— es passa els vespres de cada dia ensajant en una sala, no pas tant esbarjosa com aquest marc d'avui. Cada cançó apresa és el resultat d'una gran tenacitat. Aquesta obra silenciosa i constant de cada orfeó és la que ha permès aquesta exhibició al nostre Estadi que els coristes ni espectadors no oblidaran mai més.

El mestre Millet veu els seus sis-mil orfeonistes gairebé a vista d'ocell. Va a començar el concert, després de la gran desfilada dels coristes amb les senyeres. Tots a punt?

Amb els dos braços enlaire, el mestre Millet, des d'una alçària ben respectable, dirigeix el darrer acord del cant de la senyera. El gest és tan triomfal com la paraula amb què acaba l'himne.

La venerable professora de l'«Orfeó Català», Emerenciana Wehrle, ha estat homenatjada per les orfeonistes de tot Catalunya. Aquesta placa i el ram de flors són els dos presents de l'homenatge. La senyora Wehrle ha estat, en la llarga vida de l'«Orfeo Català», una eficaç i abnegada col·laboradora del mestre Millet.

MARGARIDA XIRGU A BADALONA

Margarida Xirgu, la gran actriu perduda per a l'escena catalana i quin record perdurarà unit amb el de les principals figures del nostre teatre.

—Bones tardes, Margarida. ¿Uns moments per a IMATGES?

La Xirgu ens contesta amb un somriure i ens mostra una cadira en un petit salonet, discret i coquetó, que té vistes al mar. No sabem sostreure'ns a la idea d'aquella Caterina de *Joventut de Princep* de quan érem estudiants i ens posàvem boines amb els colors de les respectives facultats i anàvem a animar l'escenari del Principal amb la gatzara de la nostra joventut, cobrant-nos amb quiscun vas de cervesa i la illusió de portar alçada en els nostres braços la romàntica hostalera de Heidelberg. Li parlem, doncs, de *Joventut de Princep*.

—Oh, sí!—diu ella—. Un gran èxit, sobretot molt popular. Mai vaig arribar, però, en aquesta obra, a la força emotiva que he sentit en altres personatges; *La Reina jove*, d'En Guimerà, per exemple.

—Parli'ns d'En Guimerà, vol?

—Pobre don Angel! M'unia amb ell un afecte tan profund, tan íntim, que sols pot sentir-se entre pare i filla. M'estimava molt don Angel, i jo li corresponia tant com podia. Malaguanyat!

I els ulls brillants i expressius de la gran actriu espurnejaren un moment amb tota la melangia d'un record pel plorat mestre.

—Sols una altra persona—continua—em féu sentir quelcom igual, i també m'estimava amb afecte paternal. Parlo de Pérez Galdós, una ànima ingènua que, com la d'En Guimerà, estava amarada de bons sentiments. Dintre el seu cos vellet i venerable, hi tenia un cor jove i aimava molt la joventut. Jo el vaig conèixer quan tenia al seu costat a Victorio Macho, l'escultor, un dels homes de més valor avui dia... Permeti'm—segueix dient—que dediqui un record també a l'Ignasi Iglésias. Una altra de les valors perdudes, però que ha deixat profunda petja al teatre català.

—Està ja decidida a no fer-ne més de català?

—Fa tants d'anys que estic a l'escena castellana! No pensi, per això, que no segueixi amb interès les coses de Catalunya, especialment tot quan ateny el teatre català.

Amb la ingenuïtat i bona intenció d'un *miura*, li vàrem preguntar:

—Què va passar amb Benavente? ¿Per què va privar les seves estrenes a Barcelona?

La senyora Xirgu es repensa uns moments i de seguit respon:

—El mateix podria preguntar-li a vostè: Què va passar? Cregui'm que no sé res; absolutament res. Jo em temo que algú hi jugà el paper de *bruixa* i féu arribar a oïda de *don Jacinto* alguna informació tendenciosa.

Indubtablement, el tret anava contra mi. Però l'origen de la campanya era completament fals. Es donà el cas, precisament, que en la darrera temporada que he treballat a Barcelona, quasi cada dia vaig posar obres de Benavente, i francament, mai no vaig notar en el públic la més lleugera nota de desgrat. Amb Benavente em lliga una estreta amistat, i per causa d'això arribà a enfredorir-se. Avui, però, tot ha passat i som tan amics com abans o més; i en quant a Barcelona, jo crec que qualsevol companyia que avui volgués estrenar una obra de Benavente, no hi trobaria pas dificultats.

—Plans per a la temporada que ve?

—Estic preparant-me per a una temporada de teatre clàssic a l'Español, de Madrid. Tinc ganes de donar a conèixer també alguns «Autos sacramentales». N'hi ha en extrem interessants i d'una ingenuïtat corprenedora.

—Una pregunta de moda: I del cinema sonor, què?

—Com a invent, una cosa meravellosa. Artísticament, hi mancarà sempre l'emotivitat pròpia d'una representació teatral. Quan estem davant del públic, els actors formem amb el públic un conjunt, que vibra a l'impuls de la mateixa emoció que havem aconseguit transmetre-li. Al cinema, vostè sap que es filmen seguides les escenes que es desenrotllen dins un mateix escenari, encara que pertanyin a dos moments ben distanciats de l'obra. Forçosament l'artista ha de trobar a mancar l'escalf ascendent, la unitat d'acció, la cohesió entre els fons de l'argument i l'espectador.

Margarida Xirgu tenia les maletes a punt. L'endemà se n'anava a Font Romeu. — JOAN DE LLOR

Sota el cel brillant de Badalona, en l'ampli escenari de la Costa Catalana, la gran actriu evoca la personalitat de l'autor de "La Reina Jove" amb un guspireig de melangia en els seus ulls clarissims

NAGSA - Casanova, 212-214 - Barcelona

El Festival d'Orfeons de Catalunya a l'Estadi

Un aspecte de les noies dels orfeons

Teníem descomptat l'èxit d'aquest festival dels Orfeons de Catalunya, que abans d'ahir a la tarda se celebrà a l'Estadi de Montjuic; estava previst l'esclat d'autèntic i pur entusiasme que el magnific aplec havia de produir, i esperàvem també que la gran festa se'ns oferiria amb una alta exemplaritat i seria una bella manifestació ben significativa i eloqüent. El resultat, però, en bona hora podem dir-ho, ha superat encara els millors pronòstics i els més arriscats optimismes, i no és exagerat de dir que l'acte de diumenge passat ha estat el més impressionant de tots els que s'han celebrat a Montjuic, comptant-hi fins el primer concert memorable de l'Orfeó Català al Palau Nacional. Aquella tarda fou la ciutat qui es manifestà amb un gest nobilíssim: abans d'ahir fou tot el poble català que proclamà amb serena enteresa una unitat espiritual i unes virtuts que en fer-se tan solemnement paleses en aquells moments, precisaren amb incomparable eloqüència totes les victòries obtingudes en el llarg camí que portem recorregut i apareixien alhora com la més tranquil·litzadora fermança de les que encara hem d'aconseguir amb l'esforç decisiu.

Cinquanta-un orfeons de la nostra terra concorregueren al festival de l'Estadi, acompanyats d'una multitud imponent que no cessava d'aplaudir-los. Gent de totes les contrades catalanes, entre els cantaires i entre el públic, constituint una representació superba del nostre poble, en la qual no mancaren els nostres germans de València, agrupats entorn de la gloriosa senyera que aquests dies hem pogut honorar aquí. Característiques diverses de temperament i de qualitats ètniques, entre aquells cinquanta milers de catalans; varietat de parles, gairebé totes les modalitats de la nostra llengua; gent de tots els estaments i de tota condició social. Tots els cors, però, vibrant durant aquelles hores inoblidables a l'impuls de la mateixa tensió; un sentiment i un anhel essencials compartits igualment per tothom.

ABANS DEL CONCERT

Ja a primera hora de la tarda els autòmnibus de l'Estadi no donaven l'abast a menjar-se la cua de persones que esperaven a la vorera dreta de l'Avinguda de Maria Cristina. El públic, amb una paciència i una disciplina admirables, anava omplint els autòmnibus, que no paraven en el seu anar i venir per abocar gent al lloc de la festa. Molta gent, però, impacient, pujaven a peu de dret per les escales del Palau Nacional. Continuament es trobaven colles de paisans dels orfeonistes que els acompanyaven en llur ascensió. Els voltants de l'Estadi eren plens d'una animació extraordinària i les portes no paraven d'engolir gent.

Molt aviat començaren d'omplir-se les graderies. Hom podia, per l'afluència de públic, dir, des de dins estant, que havia arribat un autòmnibus. Faltava molt per començar; encara durava la neteja dels residus escampats per terra del dinar dels orfeonistes — cinc mil quatre-cents — que havien dinat allí i al Pavelló Meridional, on aleshores esperaven l'hora de començar la desfilada. Poc a poc s'anaven omplint les grades. L'espai sota el marcador restava net. Era l'indret destinat a la gran massa de cantaires.

En marcar el rellotge les cinc i cinc minuts se sentiren uns grans aplaudiments. Per la porta situada a mà esquerra del rellotge sortia el cap de la comitiva. Els orfeons entraven precedits d'un piquet de guàrdies municipals muntats de gran gala, amb la bandera de la ciutat. Seguia després la bandera de "Lo Rat Penat", de València. El pas de les banderes provocà l'entusiasme del públic. Darrera venien els cinquanta-un orfeons: al davant el guió, que indicava el nom de l'entitat i, si no era de Barcelona, el de la població; després la secció de noies, de quatre en quatre; les noies, tot seguit, darrera, els homes i finalment la senyera amb el mestre i els individus de la Junta. D'aquesta manera, i saludats pels aplaudiments del públic, anaren donant la volta a l'Estadi segons el següent ordre: 1, Capsanès; 2, El Roser; 3, Gelidenc; 4, Castellarenc; 5, Masnoví; 6, Avant (Esplugues de Llobregat); 7, La Lira (Tremps); 8, Schola Cantorum (Gràcia); 9, Borgenc; 10, Montsià (Ulldecona); 11, Cants de Pàtria (Girona); 12, Esbart Cantaire (Pobla de Lillet); 13, Badaloní; 14, Atlàntida; 15, Garriguenc; 16, Patronat Social (Vilassar de Mar); 17, Nova Solsona; 18, Montserrat (Olesa); 19, Cossetània (Vilanova i Geltrú); 20, Calellenc; 21, Tianenc; 22, Centre Social de Betlem; 23, Vicentí (Sant Vicents dels Horts); 24, Granollerí; 25, La Formiga (Castellvell i Vilà); 26, Nova Tàrrega; 27, Sallentí; 28, Bergadà; 29, Popular Olotí; 30, Muntanyenc (Sant Quirze de Besora); 31, Morgenc; 32, Sarrianenc; 33, Pirinenc; 34, Pàtria (Molins de Rei); 35, Choral Martinenca; 36, Joventut (Borges Blanques); 37, Montserrat (Gràcia); 38, Sabadellenc; 39, Gracienc; 40, Capella de Sant Vicents (Prats de Lluçanès); 41, Orpheonica; 42, Tarragoní; 43, Vigatà; 44, Manresa; 45, Sans; 46, Escola Choral (Terrassa); 47, Barcelonès; 48, L'Eco de Catalunya; 49, Reusenc; 50, Schola Cantorum de Sant Miquel i, finalment, l'Orfeó Català, que fou rebut per tot l'Estadi a peu dret. Darrera la senyera hi anaven el president, senyor Joaquim Cabot, i altres membres de la Junta, que acompanyaven la degana de les cantaires, senyora Emerenciana Wehrle.

Una hora trigaren els orfeons en desfilar al volt de la pista, i a mesura que arribaven altre cop al gol de dalt es destriaven els seus elements segons les veus i es dirigien al lloc que els havia estat prèviament designat; les dones a la grada inferior, els homes a la superior.

Les senyeres foren col·locades a la part alta de la grada inferior formant fris.

Les cinc cobles: Montgrins, de Torroella de Montgrí; La Principal de Cassà de la Selva; La Principal de Santa Coloma de Farnés, Unió Artística, d'Olot, i Unió Artística, de Vidreres, se situaren en unes graderies de fusta construïdes en l'espai que ocupa l'entrada principal per la porta Marathon. Els diversos directors estaven distribuïts per coordinar els grups i el mestre Millet tenia preparada una alta tribuna davant mateix de tota la massa choral que anava a dirigir. El mestre Pujol, encarregat de la direcció de les cobles, se situà al costat d'elles.

EL CONCERT

En pujar el mestre Millet les escales de la seva tribuna esclatà una ovació formidable.

A un quart de set en punt el mestre Millet aixecà la batuta i es féu un silenci impressionant. En elevar-se les veus del "Cant de la Senyera", una ovació inoblidable recorregué l'Estadi de cap a cap i tothom es posà dret. El silenci es féu altre cop; en la gran quietud, que no arribaven a alterar els sorolls de la ciutat, ressonà amb una majestat colpidora l'himne dels Orfeons, i en acabar-se, l'entusiasme es tornà a desbordar com una gran riuada que, contínguda un moment, es precipita amb redoblada impetuositat. Seguiren després les cançons populars harmonitzades "Sota de l'om" (Morera), "L'hereu Riera (Comelles-Ribó), "Muntanyes regalades" (Sancho Marraco), i "Els fadrins de Sant Boi" (Pérez Moya), i acabà aquesta primera part del concert amb "La sardana de les monges", de Morera.

Podiem esperar que la batuta del mestre Millet obraria el prodigi de disciplinar amb sols un assaig els cinc mil quatre-cents cantaires; que els faria obeir amb prou justesa per aconseguir una execució correcta de les obres que figuraven en el programa. Ara el que ja no hauríem gosat esperar, donada la precipitació amb què el concert hagué de preparar-se, era la gran qualitat artística, la perfecció magnífica de la interpretació d'aquelles obres. Ja des dels primers compassos del "Cant de la Senyera" haguérem de restar corpresos davant el miracle, que costarà d'imaginar al qui no l'hagi presenciat. La sonoritat del conjunt de veus era esplèndida, l'afinació justíssima i ben sostinguda sempre, tots els matisos obtinguts amb perfecta precisió; àdhuc l'articulació tan clara, que hom podia seguir les lletres de les cançons sense perdre un mot.

Després de les composicions esmentades, les cinc cobles executaren les sardanes "Per tu ploro", de Pep Ventura; "Juny", de Garreta, i "La Santa Espina", de Morera, que fou repetida entre grans ovacions.

La darrera part del concert era integrada per les tres cançons populars "Els contrabandistes", "Muntanyes del Canigó" i "Les nines de Cerdanya", cantades amb acompanyaments de cobla, compostes pel mestre F. Pujol; "La marinada", sardana de Pérez Moya; "Sant Jordi triomfant", de Pujol, i "La Balenguera", de Vives, obres que també foren acompanyades per les cobles. Calgué repetir "La marinada" i "Sant Jordi triomfant", i el públic hauria volgut sentir també una altra vegada "La Balenguera", però l'hora ja molt avançada no permetia prolongar més la sessió, car la major part dels cantaires havien d'anar a les estacions i el temps era ja molt just.

ELS MESTRES DIRECTORS

Cal, en parlar de l'èxit del concert, no oblidar els mestres dels orfeons que cooperaren a la labor formidable del mestre Millet. Entre ells hi havia els mestres Joan Balcells, Joan Tomàs, Antoni Pérez-Moya, mossèn Andreu Antic, prevere; Manuel Bosser, Miquel Blanch, mossèn Miquel Rovira prevere; Enric Gibert, Marian Bataller, Ramon Espadaler, Josep Gols, mossèn Josep Portelles, prevere; Estanislau Mateu, Francesc Munner, mossèn Angel Obiols, prevere; Joan Altisén, Josep M. Comelles, Isidre Moles, Josep Alier Josep Marimon, mossèn Feliu Farró prevere; Josep Planes, Josep Güell, Ramon Camp, Ramon Heras, Normand Soler, Josep Aymerich, Jaume Pujol, Josep Baró, mossèn Carles Garcia, prevere; Lluís López, Martí Cabús, Francesc Folguera, Abdó Barceló, Domènec Moner, Joaquim Llopis, Joan Aldomà i Artur Serra.

HOMENATGE A LA SENYORA WEHRLE

Mentre les cobles tocaven "La Santa Espina" sota la tribuna mateixa del mestre Millet tingué lloc l'homenatge que, per iniciativa de les senyoretes de l'Orfeó Català, es tributava a la degana de les orfeonistes de Catalunya, la senyora Emerenciana Wehrle, a la qual lliuraren un pergamí i un ram de flors lligat amb la cinta barrada.

UN RAM AL MESTRE MILLET

En un dels intermedis, els cantaires de l'Orfeó Montsià, d'Ulldecona, testimoniaren llur admiració pel mestre Millet, i li oferiren, per conducte d'un grup de senyoretes amb el vestit típic de la comarca, un magnífic ram de flors que portaven durant la desfilada.

PERSONALITATS

A banda i banda de la tribuna oficial, deserta, les llotges eren plenes de personalitats.

A les de la dreta hi havia, entre altres, el president del Foment del Treball Nacional, Junta Assessora, senyor Riber, delegat d'Hisenda senyor Ayxelà i representants de la Cambra de la Propietat. A les de l'esquerra seien el vice-president de la Diputació, senyor de Riba; senyors Martínez Domingo, Massot, Coll i Rodés, Maynés, Pich, Rocha, Cararach, Santamaria, Torras i Coma Cros, acompanyats de llurs famílies. A les altres llotges de l'Estadi hi havia igualment nombroses personalitats.

UN ORFEO SENSE SENYERA

L'Orfeó Cossetània de Vilanova i Geltrú, malgrat ésser un dels més nodrits que desfilaren per la pista de l'Estadi, no pogué ostentar la Senyera.

Aquesta anomalia fou deguda a les contínues persecucions de què fou objecte l'Orfeó Cossetània durant la Dictadura. Tots els concerts que organitzava eren suspesos i no li fou possible d'adquirir-la amb llur producte.

DESPRES DEL CONCERT

En acabar-se el concert l'ovació es féu interminable. L'hora tardana féu impossible la repetició de "La Balenguera", com hauria volgut el públic, i tothom abandonà el lloc amb recança. Davant de l'Estadi es feia cada cop més difícil la circulació. Corrues compactes de gent es dirigien als camins que portaven cap al Palau Nacional. Els portadors de les senyeres tenien penes i treballs per obrir-se pas. Més que anar cap a les sortides, hom s'hi sentia portar i calia tenir gran compte amb les escales. Davant del Palau Nacional era impossible donar un pas entre la multitud que contemplava les fonts. Els terrats dels palaus d'Alfons i Victòria eren plens de gent; les escales eren un davallar interminable, i, com que no feia vent, el públic s'apinyava a baix, tot al volt de la font màgica, entre el fum de les botifarres a la brasa. L'Avinguda de Maria Cristina era un tapís-rodant de caps. En arribar a la plaça d'Espanya hom havia de barallar-se per pujar a un tramvia, agafar un taxi o baixar al metro, o tenir la paciència de Job. Per això la major part obtaren per anar a peu. El carrer de les Corts Catalanes era ple.

La Música

PALAU NACIONAL

"Aida" i "La Favorita" per Hipòlit Lázaro

Dissabte i diumenge passats es donaren al Palau Nacional de l'Exposició dues representacions d'òpera, que atregueren una gran concurrència. Hipòlit Làzaro cantà "Aida" i "La Favorita" amb un èxit que recordà els millors triomfs que aquí ha obtingut el popular tenor.

En el tercer acte de "Aida", la primera vetllada, prodigà les seves facultats i entusiasmà extraordinàriament l'auditori.

Abans d'ahir, en "La Favorita", el seu èxit fou també brillantíssim, sobretot després de la famosa romansa del darrer acte, que digué amb una gran vehemència.

Hipòlit Làzaro fou molt ben secundat per la soprano senyoreta Concepció Olivar, la contralt senyoreta Concepció Callao, el barítono senyor Ricard Fusté i els baixos senyors Giralt i Fernàndez.

Per a tots hi hegué llargs aplaudiments de l'auditori, que celebrà també la tasca del mestre Vehils al cap de l'orquestra.

NOTES OFICIOSES

PAU CASALS A S'AGARO

Trobant-se a Girona Pau Casals amb motiu de celebrar-se l'homenatge a Juli Garreta, ha volgut aprofitar l'ocasió per a desplaçar-se demà a S'Agaró.

Sabuda la nova, s'ha decidit organitzar immediatament unes festes a honor seu. Entre aquestes esmentarem el concert de sardanes que li dedicarà la cobla La Selvatana.

Com sigui que demà és la Festa Major de S'Agaró, a la tarda hi haurà uns grans festivals per a la mainada, i al vespre h'engegaran uns extraordinaris focs artificials.

PEL DRET CATALA

La Comissió de l'Apèndix al Codi Civil

Ahir es va tornar a reunir a l'estatge del Col·legi d'Advocats la Comissió de l'Apèndix al Codi Civil, amb assistència del seu president, senyor Joan Maluquer i Viladot, i dels vocals senyors Ramon d'Abadal, degà del Col·legi; Amadeu Hurtado, ex-degà; Antoni M. Borrell i Soler, Francesc Maspons Anglasell i Joan Martí Miralles, ex-presidents tots tres de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació, la qual acordà al final de la reunió fer pública la següent nota:

La Comissió de l'Apèndix al Codi Civil continua el treball de revisió de l'articulat de la memòria de l'eminent jurisconsult català senyor Manuel Duran i Bas, acceptat com Apèndix per la seva aplicació en matèria de dret civil a Catalunya. El propòsit de la Comissió, segura d'interpretar el desig de la gran majoria dels homes de Dret de la nostra terra, de l'autoritat dels quals es creu assistida, és donar per acabat el seu treball com més aviat millor i comunicar-lo seguidament a les corporacions jurídiques de Catalunya per donar-li el curs que correspongui fins a la seva promulgació legal.

No han estat adreçades a la Comissió, però s'han publicat en la premsa algunes protestes tan plenes de bona intenció com mancades d'oportunitat, contra la suposada pressa del treball d'ara. S'ha de saber que no es tracta de cap improvisació. La memòria Duran i Bas és prou antiga i prou coneguda perquè s'hagin pogut comprovar les seves inevitables deficiències i encertar la manera d'esmenar-les.

Però la Comissió ha observat que el sentit general d'aquelles protestes, alguna de les quals ha estat adreçada al ministre, no respon a la situació del problema. Des de fa quaranta anys està vigent a Catalunya el títol preliminar del Codi Civil, i des d'igual temps regeix a Catalunya el Codi com a supletori. Creure que la Comissió a l'hora de fer l'Apèndix ha de proposar-se desfer aquesta situació de dret d'altra manera que deixant sense efecte la jurisprudència unificadora, val tant com dir que s'ha de renunciar a fer l'Apèndix, la finalitat del qual no és altra que fixar en articles concrets les institucions jurídiques de Catalunya que es creuen dignes d'ésser conservades perquè tinguin en el règim civil català la preferència d'aplicació que els està reconeguda.

Pretendre altra cosa és ajornar indefinidament el problema, i aquest ajornament no seria un mal per ell mateix si, a força de durar, no es donés cada dia amb més reiteració el cas que els juristes catalans invoquin davant dels tribunals, fins en les matèries més característiques del nostre dret, els preceptes del Codi Civil amb el pretext que en les necessitats pràctiques de la vida tenen l'avantatge d'ésser més clars i d'aplicació més fàcil que la multiplicitat de les nostres fonts de dret. Volem conservar les antigues institucions que s'hagin mantingut vives en l'organització de la societat catalana, però és una idea desconcertant i pertorbadora voler que les velles fórmules es conservin amb el mateix desordre d'ara per por que en ordenar-les se'n pugui perdre alguna per oblit, sense donar-se compte que la vida no es detura i que és ella la que cada dia que passa mutila, per raó del desordre actual, el nostre patrimoni jurídic.

Els que volen esperar decisions de conjunt sobre la facultat d'autodecisió en matèria de dret català, podran difícilment demostrar que sigui un perjudici o un obstacle per a futures situacions més lliures l'haver volgut viure, ara, amb un coneixement clar i concret de les nostres regles jurídiques. I la Comissió entén que té pel damunt de tot el deure de donar una fórmula definitiva, ràpida, immediata, sense noves esperes, per aquesta claredat del postre règim de dret civil.

T. S. F.

LES PROVES D'EMISSIO SIMULTANIA HAN ESTAT AJORNADES

L'Associació Nacional de Radiodifusió, a l'objecte d'aconseguir la millor efectivitat de les proves d'emissió simultània entre EAJ-1 de Unión Radio Barcelona i EAJ-15 de la Ràdio Associació, s'ha dirigit a la Direcció General de Comunicacions en demanda de determinats aclariments sobre la forma com han d'efectuar-se les dites proves, ordenades per la superioritat.

Amb aquest motiu queden ajornades fins a nou avís les emissions especials que EAJ-15 havia anunciat per a aquesta setmana, de les deu a les onze de la nit.

Programes per a avui

RADIO ASSOCIACIO

251 m.

De les 11'15 a les 13 i de les 16 a les 17'30: Discos selectes de gramòfon. Noticiari de l'Associació.

"UNION RADIO BARCELONA"

(349 m.)

11'00: Campanades horàries de la Catedral. Nota del Servei Meteorològic de Catalunya. Estat del temps a Europa i a Espanya. Previsió del temps al NE. d'Espanya, a la mar i a les rutes aèries. Nota meteorològica per a les línies aèries.

13'00: Emissió de sobretaula. Tancament del Borsí del matí. El sextet Ràdio alternarà amb discos selectes: "Soy de Sevilla" (pas doble), C. Milagros; "Mi caballo murió!" (tango), M. Romero; "Bianco spino" (valslent), G. Ercolani; "Yamina" (reverie orientale), A. Grandjean; "The Only Girl" (selecció), V. Herbert.

Informació teatral i cinematogràfica

"Minué", de la sarsuela "La Viejecita", F. M. Caballero; "Mogadiscio" (fox), G. Masserini; "El Valle de Ansó" (intermedi), Eduard Granados; "El buque fantasma" (selecció), R. Wagner; "Cançó de la llar" (sardana), N. Carbonell; "Du pole au pole" (marxa), F. von Blon.

Informació d'actualitat referent a l'Exposició de Barcelona.

Radiobeneficència

15'00: Sessió radiobenèfica organitzada exclusivament en obsequi de les institucions benèfiques, asils, hospitals i cases penitenciàries de la Península. Seccions literària, instructiva, humorística i musical. Amb discos facilitats per la marca Parlophon..

16'00: Tancament de l'estació.

17'30: Obertura de l'estació.

Cotitzacions dels mercats internacionals i canvi de valors. Tancament de la Borsa.

"Rosales" (marxa espanyola), R. Tubau Fernàndez, Trio Ibèria; "Los Claveles", Sevilla i Carreño ,per Tino Folgar; "Idilio porteño" (pericon), R .Tubau Fernàndez; "No me mires" (tango), J. Boisser, Trio Ibèria; "Les noces de Figaro", Mozart, per Elisabet Schumann; "Jota estilo rondalla", M. Mayral, Trio Ibèria.

18'00: El trio Ibèria interpretarà: "Sérénade idylle", E. Fuster ;"La Foi" (selecció), C. Saint-Saens; "Canzone d'amore", H. Buré; "Berlín-Sevilla" (one-step), A. Wester i R. Flames.

Notícies de premsa.

19'00: Tancament de l'estació.

21'00: Obertura de l'estació.

Campanades horàries de la Catedral. Nota del Servei Meteorològic de Catalunya. Estat del temps a Europa i a Espanya. Previsió del temps al NE. d'Espanya, a la mar i a les rutes aèries.

Cotitzacions de monedes i valors. Tancament del Borsí de la tarda.

21'05: L'orquestra de l'estació interpretarà: "La mantilla" (pas doble), J. Sentís; "Invano" (serenata), A. Amadei; "Escena xinesa", F. Humphries.

Danses modernes

21'20: Emissió a càrrec de l'Orquestrina Excelsior's Jazz-Orquestra: "Hard Luck" (fox), Al. Thew; "In a garden of roses With you" (fox), Peter Packay; "Dream Lover" (Desfile del Amor" (vals), V. Schertzinger; "Down in old Hawaii" (blues), Peter Packay; "Chant of the Jungle" (fox), Arthur Freed; "Falsetas" (pas doble), Rodríguez "Rodoch".

22'00: Notícies de premsa.

22'05: Semblança literària d'Espronceda, per Miquel Nieto. Recitat de poesies del dit poeta per l'actriu Rosa Cotó.

22'15: Concert a càrrec de la cantatriu Mary Grissi, amb la col·laboració de l'orquestra de l'estació: "Raymond" (obertura), A. Thomas, orquestra; "Ideale", Tosti; "Nana", Falla, senyora Grissi; "Melodie enchanteresse", H. Ackermans, orquestra; "Carmen" (ària de Micaela), Bizet; "Mignon" (polonesa), Thomas, senyoreta Grissi; "Rondó pastoral", E. Tavan, orquestra.

Informació d'actualitat referent a l'Exposició de Barcelona.

24'00: Tancament de l'estació.

UNION RADIO CATALANA

(268 m.)

19'00: Obertura de l'estació.

Cotitzacions del Borsí de la tarda.

Audició de discos escollits.

Als intermedis: Notícies de premsa.

21'00: Tancament de l'estació.

Les Arts

Sala Parés

DIONIS BAIXERES — E. MARTINEZ VAZQUEZ — MARIUS VILATOBA.

Amb el títol d'"Exposicions d'estiu" la direcció de la Sala Parés ha inaugurat una sèrie de manifestacions d'art, les primeres de les quals són les exposicions que ofereixen els pintors que encapçalen aquestes ratlles.

El mestre Dionís Baixeres exposa unes quantes teles i carbons, amb els temes que tradicionalment retenen la seva atenció i la seva habilitat. En uns i altres manté les característiques del seu estil i de la seva paleta amb la fortuna que unànimement li és reconeguda.

* * *

El nom d'E. Martínez Vàzquez ja comença d'ésser familiar a les nostres sales d'exposicions, i el seu art per ara no ens proporciona cap sorpresa. Paisatgitsa vagament emparentat amb Regoyos, anota amb senzilla exactitud els temes que es proposa; la seva bona fe, però, molt sovint no és suficient a comunicar a les seves realitzacions aquell punt d'emoció que tant escau a la humil subjecció al natural.

* * *

Màrius Vilatobà és un dels representants més joves de la colla de pintors sabadellencs que envaeix amb èxit el nostre mercat artístic. En la sala que li ha estat dedicada hi té olis i pastells, figures i paisatges que denuncien aplicació profitosa d'unes aptituds naturals gens comunes. El seu estil encara indecís oscil·la entre un realisme que no estalvia res i un sintetisme constructiu que vol explicar molt amb poques paraules. Aquesta diversitat s'accentua segons els temes: en els retrats, especialment en els pastells, descriu amb plaer totes les estridències epidèrmiques del model; en els retrats a l'oli es torna més auster, i en els paisatges revela l'escomesa del seu temperament a una fórmula que pel concepte i la paleta té un ressò cezannià. En totes aquestes obres es fa evident una agilitat excel·lentment disciplinada en la qual la seva sensibilitat trobarà segurament un auxiliar eficacíssim.

C. C.

ELS CONREADORS DE LES ARTS.

Diumenge, els suscrits a aquesta agrupació d'art celebraren un dinar d'honor dedicat al seu company Vila Puig per l'èxit obtingut a l'Exposició Nacional d'enguany a Madrid. L'acte se celebrà al mas "Els corrals" de la Salut, de Sabadell.

Cultura

A L'ATENEU POLYTECHNICUM LEANDRE CERVERA

Avui, dimarts, a les vuit del vespre, el doctor Leandre Cervera donarà en aquest Ateneu (Alt de Sant Pere, 27, principal) la seva anunciada conferència pública, que versarà sobre el tema: "De com les hipòtesis d'ahir s'han convertit en les veritats científiques d'avui".

BATXILLERAT

LICEU DALMAU - València, 245

El príncep d'Astúries a Barcelona

Diumenge al matí, el príncep d'Astúries oí missa a la capella de Palau, la qual fou celebrada pel bisbe Irurita.

Després de la missa, el príncep va passejar per la ciutat, i a la una va dinar tot sol, i després donà un passeig amb cotxe per les costes de Garraf, sense anar a les regates.

Ahir al matí el príncep va donar un tomb per l'Exposició.

El príncep d'Astúries dinà a Capitania general amb l'infant don Carles, el general Despujol, el general Ferran Berenguer, el comte de Güell i alguns personatges. A les tres va tornar a Palau. Sopà amb els marquesos de Vilanova, els comtes de Riusenyada i els barons de Segur.

Avui marxarà cap a França.

Inauguració oficial de "Maricel Park"

Ahir, a les set de la tarda, amb assistència de les autoritats i de nombrosos invitats, va tenir efecte la inauguració oficial de Maricel Park, nou centre d'esbargiment amb el qual des de demà, que serà obert al públic, podran comptar els barcelonins amb legítim orgull.

L'emplaçament de Maricel Park al cim de la Muntanya de Montjuïc es pot dir que és únic al món, car no existeix enlloc un altre Parc d'atraccions construït sobre la mar.

Maricel Park ofereix 80.000 metres de superfície urbanitzada allà on en començat el mes d'abril darrer només hi matolls i terrenys intransitables per llur gran desnivell. Ara aquests terrenys han estat convertits en amples i escalonades esplanades des de les quals s'oviren la ciutat, el port i la mar immensa, de la faisó més panoràmica que pugui idear la fantasia d'un artista. Barcelona compta sens dubte amb diverses altituds des de les quals pot ovirar-se la ciutat i la mar, però qui vulgui copsar-ne una visió inèdita, caldrà que visiti Maricel Park, on hom veu ciutat i mar espurnejar una uminositat plena de realitat i de misteri.

Ultra el seu emplaçament en tres amples i suaument escalonades esplanades, que és el seu principal atractiu, Maricel Park compta amb notables atraccions, espaiosos jardins i variadíssims recons i perspectives. Entre les primeres, les muntanyes russes, que assoleixen una gran alçària abocades al barranc, suara convertit en jardí, han d'ésser per als amants d'aquest esport d'una emoció sorprenent.

El "Bug" és una racció nova. Damunt d'una gran pista circular que comporta diversos niells, corren petits automòbils a raó de 80 quilòmetres per hora, subjectes a un eix central de seguretat.

Els xiscles de les invitades anit passada a aquesta atracció corroboraren la nostra impressió respecte a l'atractiu que exercirà en el públic aquest nou producte de la ciència posada al servei de la fantasia.

Com a atracció nova, hi ha encara uns aeroplans que hom pot guiar, en els quals, encara que subjectes, hom rep la impressió que vola pels aires a la mida del seu gust.

Aquesta atracció no està encara installada, però ens han dit que no trigarà masseh setmanes a funcionar.

El tobogan, la cascada, les noies que dormen, les onades, etcètera, etc., no manquen, com hom pot suposar en un parc els directors del qual han volgut que fos de la mateixa alçària dels millors de l'estranger.

Tampoc manquen la pista de patinar amb amfiteatre per al públic, que pot ésser convertida en cinema, terreny d'hockey o local per a boxa capaç per a més de dues mil persones còmodament assegudes.

Hi ha els serveis de restaurant, cafè, bar, dancing, etcètera, estratègicament situats i decorats amb senzillesa, però amb veritable gust.

El Funicular i la carretera de Montjuïc porten a Maricel Park amb comoditat i rapidesa.

CHASSAIGNE FRERES

Pianos - Autopianos - Gramòfons
Discos - Rotllos - CLARIS, 43

Ens comuniquen que l'**Hotel de France, a Andorra la Vella,** està obert. Aquest magnífic establiment posseeix el millor confort modern. El menjar és particularment esmerat i el celler de primer ordre. Tot això en un esplèndid ambient i per preus d'allò més raonable.

Maricel-Park

La Direcció d'aquest Parc, desitjant facilitar al públic de poder contemplar la gran festa marítima, ha acordat que avui quedi obert aquest Parc, no obstant ésser la inauguració pública d'atraccions demà, dia 16.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Herniats (Trencats)

Tinguem sempre present que els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnies són els de la CASA TORRENT sense traves ni elàstics engorrosos de cap mena, no molesten ni fan embalum, s'emmotllen com uns guants. Homes, dones i nens, han d'usar-ne En de la vostra salut no heu de comprar mals bragüers ni embenats de cap mena sense abans 13, CARRER DE LA UNIO, 13 vis per aquesta casa CASA TORRENT, Barcelona. — Molta cura a no equivocar-vos de casa

EL MATÍ

«La premsa... és la necessitat dels nostres temps... No basta contribuir pecuniàriament a aquesta obra; cal contribuir-hi personalment; aquesta contribució és la més necessària. Cal afavorir la bona premsa en la ruta a través de la multitud de les ànimes.-Pius XI»

ANY II NUM. 357 — Amb censura eclesiàstica — DIMARTS, 15 JULIOL 1930 — 10 CENTIMS

EL FESTIVAL DELS ORFEONS A L'ESTADI

HI ASSISTIREN MES DE QUARANTA MIL PERSONES

La multitud aplaudí amb entusiasme les senyeres dels orfeons i el mestre Millet

Diumenge se celebrà a l'Estadi el grandiós festival dels orfeons catalans. Com ja era d'esperar acudí al festival una gentada enorme.

Poble i orfeonistes estaven units espiritualment i completament identificats. Per això els cants que vobraven sota la volta del cel, eren acollits amb gran entusiasme. Aquella gran gentada no era una multitud caòtica, sinó un poble disciplinat.

Els cantaires representaven totes les contrades catalanes. N'hi havia del pla, de la muntanya i dels pobles riallers de la costa. Aquell acoblament de cantaires representaven la unitat de la nostra terra.

Quan l'illustre mestre eMillet es va posar al davant de tots els orfeons acoblats, amb la batuta a la mà, per dirigir *El Cant de la Senyera*, el públic s'alçà per escoltar-la a peu dret. Les primeres estrofes foren ofegades pels aplaudiments. El públic vibrava d'entusiasme.

L'assaig del matí

Al matí va tenir lloc l'assaig general, a la sala del Palau Nacional. Hi assistiren tots els orfeons que havien assajat al teatre Olympia i a més a més els orfeons [illegible] cobles.

Els orfeonistes anaven tots ben preparats i l'assaig no va oferir gaires dificultats.

El mestre Millet va dominar fàcilment els sis mil cantaires.

A l'Estadi

Els orfeonistes van dinar al Palau Meridional i després de passejar per l'Exposició es dirigiren a l'Estadi. Aquest presentava un aspecte imposant. Ràpidament s'anaren omplint totes les graderies.

Arribada dels Orfeons

A les cinc de la tarda començaren d'arribar els orfeons. Davant anava la bandera de l'entitat, que fou molt aplaudida.

Seguien els orfeons. La desfilada es féu molt ordenadament.

Les senyeres foren molt aplaudides, especialment la de l'Orfeó Català. Foren collocades a la part alta de la graderia interior.

Les cinc cobles ocupaven una graderia.

Els orfeons que van pendre part en el festival són els següents: De Gràcia: Orfeó Gracienc, Orfeó Montserrat del Centre Moral Instructiu, Orfeó Schola cantòrum. De San Andreu de Palomar: Orfeó l'Eco de Catalunya. De Sant Martí de Provençals: Escola Coral Martinenca. De Sans: Orfeó de Sans. d'Hostafranchs: Orfeó Atlàntida. De Sarrià: Orfeó Sarrianenc. De Badalona: Orfeó Badaloní. De Tiana: Orfeó Tianenc. De Masnou: Orfeó Masnoví. De Vilassar de Mar: Orfeó del Patronat Social. De Calella: Orfeó Calellenc. De Granollers: Orfeó Granollerí. De Girona: Orfeó Cants de Pàtria. D'Olot: Orfeó Popular Olotí. De La Garriga: Orfeó Garriguenc. De Vich: Orfeó Vigatà. De Sant Quirze de Besora: Orfeó Muntanyenc. De Sabadell: Orfeó de Sabadell. De Castellar del Vallès: Orfeó Castellenc. De Terrasa: Escola Choral. D'Olesa de Montserrat: Orfeó Montserrat. De Castellbell i Vilar: Orfeó La Formiga. De Manresa: Orfeó Manresà. De Solsona: Orfeó Nova Solsona. De Sallent: Orfeó Esbart Cantaire. D'Esplugues del Llobregat: Orfeó Avant. De Sant Vicents dels Horts: Orfeí Vicentí. De Molins de Rey: Orfeó Pàtria. De Sant Pere de Gelida: Orfeó Gelidenc. De Tàrrega: Odfeó Nova Tàrrega. De Tremp: Orfeó La Lira. De Prats de Llussanès: Orfeó Capella de Sant Vicents. de Borges Blanques: Orfeó Borgenc i Orfeó Joventut. De Reus: Orfeó Reusenc. D'Alforja: Orfeó Alforgenc. De Capsanes: Orfeó Capsanenc. De Vilanova i Geltrú: Orfeó Cossetània. De Tarragona: Orfeó Tarragoní. D'Ulldecona: Orfeó Montsià. De Barcelona: Orfeó El Roser, Orfeó Pirenenc, Orfeó del Centre Social de Betlem, Schola Orpheònica, Schola Cantòrum de Sant Miquel Arcàngel, Orfeó Barcelonès i Orfeó Català.

La desfilada va durar cinc quarts d'hora. Tots els orfeons foren aplaudits. En aparèixer l'Orfeó Català, fou saludat amb una gran ovació. Darrera la gloriosa senyera anaven diversos individus de la junta, amb el president de l'entitat, Sr. Cabot, que acompanyaven la Sra Wehrle, degana de les cantaires.

Comença el concert

Eren més de les sis de la tarda quan començà el concert.

En aparèixer el mestre Millet esclatà una gran ovació. El públic no es cansava d'aplaudir. L'illustre director de l'Orfeó Català estava profundament emocionat.

Integraven la primera part del programa les següents obres:

«El cant de la Senyera», Millet; «Sota de l'olm», Morera; «L'hereu Riera», Cumellas-Ribó; «Muntanyes regalades», Sancho Marraco; «Els fadrins de Sant Boy», Pérez-Moya, i «La sardana de les monges», Morera.

«El cant de la Senyera» fou aplaudit amb gran entusiasme. El públic l'escoltà a peu dret. Les altres composicions també foren molt aplaudides.

L'acoblament dels sis mil cantaires produïa una efecte sorprenent. Tots cantaven amb els ulls fits a la batuta del mestre Millet.

A la segona part les cobles Montgrins, de Torroella de Montgrí; La Principal de Cassà de la Selva, La Principal de Santa Coloma de Farnés, Unió Artística, d'Olot, i Unió Artística, de Vidreres, executaren, totes soles, les sardanes «Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta, i «La Santa Espina», de Morera.

Homenatge a la Sra. Wehrle

Les gentils cantaires de l'Orfeó Català can tenir la bella iniciativa de tributar un homenatge a la senyora Wehrle, degana de les orfeonistes de Catalunya. Aquesta va rebre de mans d'un grup de senyoretes un pergamí i un ram de flors amb una llaçada catalana.

En aquell moment acabaven les cobles d'interpretar «La Santa Espina», que fou repetida en mig d'un gran entusiasme.

Una ofrena al Mestre Millet

Unes senyoretes molt gentils de l'Orfeó d'Ulldecona, amb el vestit típic d'aquella comarca, van tenir la gentilesa d'oferir al mestre Millet un ram de flors.

Segueix el concert

Seguidament foren cantades les següents obres com acabament del Concert:

«Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó» i «Les nines de Cerdanya», del mestre Pujol; «La marinada», de Pérez Moya, que fou repetida; «Sant Jordi triomfant», del mestre Pujol, que també fou repetida, i «La Balenguera», del mestre Vives.

En acabar-se el concert esclatà una gran ovació. El mestre Millet,

Mtre. Lluís Millet

emocionat, saludava el públic. Voleiaven milers de mocadors.

Aquella gran gentada començà a desfilar ordenadament. El mestre Millet, en abandonar l'Estadi, va rebre moltes demostracions de simpatia.

Els directors dels Orfeons

Cal consignar el nom dels directors dels Orfeons que han contribuït a l'èxit del festival. Recordem els segents:

Joan Balcells, Joan Tomàs, Antoni Pérez-Moya, Mn. Andreu Antic; Manuel Bosser, Miquel Blanch, Mn. Miquel Rovira, Enric Gibert, Marian Bataller, Ramon Espadaler, Josep Gols, Mn. Josep Potellas, Estanislau Mateu, Francesc Munné, Mn. Angel Obiols, Joan Altisénn, Josep M. Comellas, Isidre Moles, Josep Alier, J[illegible] Marimon, mossèn Fèlix Farró, Josep Planas, Josep Güell, Ramon Camp, Ramon Heras, Normand Soler, Josep Aymerich, Jaume Pujol, Ramon Salsas, Josep Baró, Mn. Carles Garcia, Lluís López, Martí Cabús, Francesc Folguera, Abdó Barceló, Domènec Moner, Joaquim Llopis, Joan Aldomà i Artur Serra.

–I pensar que abans no ens podíem veure ni en pintura!...
–Bé: Si ara ens podem veure és perquè portem ulleres de can GANZER

J. GANZER
Avda. Portal de l'Angel, 33

L'ENTERRAMENT DEL SOTS-OFICIAL DE LA GUARDIA URBANA QUE FOU MORT A TRETS

Diumenge, a les onze del matí, va tenir lloc l'enterrament del senyor Florit, sots-oficial de la guàrdia urbana que fou mort a trts.

Presidí el dol l'alcalde, senyor comte de Güell, acompanyat del tinent d'alcalde Sr. Santamaria, els regidors Srs. Sabater i Navas i el cap de la guàrdia urgana Sr. Ribé, i el capità del cos de seguertat Sr. Moreno, en representació del cap superior de Policia.

Des de l'Hospital Clínic la comitiva es dirigí a la parroquial església de la Mare de Déu del Pilar.

Assistiren a l'enterrament l'oficial de cerimonial de l'Ajuntament, scenyor Puigdomènech; el cap de bombers Sr. Gutiérrez i gran nombre de companys del difunt.

DETINGUT EN LLIBERTAT

El venedor de peix que fou detingut com a pressumpte autor del fet, ha estat posat en llibertat per haver-se comprovat que es trobava en un altre lloc quan es cometé el crim.

Malgrat les acusacions de la dona que el va denunciar, ha pogut demostrar la seva innocència.

UN SOL AGRESSOR

Hom diu que la víctima fou morta per una sola persona, perquè es desprèn de l'autòpsia que els trets es varen fer en una mateixa direcció.

El príncep d'Astúries a Barcelona

EL PRINCEP VISITA L'EXPOSICIO

Ahir el príncep d'Astúries, després de despatxar els assumptes amb el majordom major, marquès de Camarasa, va donar un passeig per la ciutat i visità l'Exposició.

DINAR A CAPITANIA

El capità general, infant don Carles de Borbó, invità a dinar en el seu palau el príncep d'Astúries, governador civil Sr. Ignasi de Despujol, governador militar Ferran Berenguer, alcalde senyor comte de Güell, general cap d'Estat Major Sr. Lluís Guzman de Villoria, i assistí també el majordom del príncep senyor marquès de Camarasa, el seu metge senyor Elósegui, els ajudants de don Alfons senyor marquès de Santa Cruz de Rivadulla i Sr. Fernàndez de Bobadilla, i els del capità general senyors Josep Rojas i Joaquim de Salas.

ELS ACTES D'AHIR A LA NIT

Ahir a la nit el príncep va sopar amb els marquesos de Vilanova i Geltrú, els comtes de Ruiseñada, els barons de Segur i el governador civil.

Després de sopar assistí a la funció teatral que es donava al teatre Goya.

A L'AJUNTAMENT

A quarts de vuit del vespre la plaça de Sant Jaume estava atapeïda de públic. A l'Ajuntament esperaven el príncep d'Astúries l'alcalde comte de Güell i els regidors Srs. Rull, Degollada, Sabater i Fàbregues; el capità general, infant don Carles; el governador civil, el Dr. Alcover, Rector accidental; el governador militar, el cap superior de Policia, els senyors duc de Solferino, marquès de Vilanova, comte de Ruiseñada, Bertran i Güell, etc., i distingides dames de l'aristocràcia.

En arribar el príncep d'Astúries la Banda Municipal ha tocar la marxa reial. En sortir el príncep al balcó ha estta aplaudit.

Seguidament la Banda ha interpretat diverses sardanes, entre altres *El toc d'oració*, de Pep Ventura; *Juny, de Garreta*, i *La processó de Sant Bartomeu*, de Català. En acabar-se el concert, l'alcalde, des del balcó, ha dit, en català: «Mestre Lamote: el príncep desitja escoltar les notes de *La Santa Espina*.» El públic, en sentir-ho, ha aplaudit. *La Santa Espina* ha estat aplaudida amb entusiasme en tots els passatges que els catalans estimem. En acabar, el príncep d'Astúries ha unit els seus aplaudiments amb els del públic.

Els assistents a la recepció de l'Ajuntament han estat obsequiats amb un refresc.

En sortir de Casa la Ciutat el príncep ha estat aplaudit.

MANIFESTACIONS DEL GOVERN

El Cap del Govern i el ministre de la Governació han celebrat una llarga conferència :: El President sopà ahir amb el comte de Romanones :: El ministre de la Governació parla de es carreres de llebrers :: El general Berenguer desmenteix que el seu germa. pensi presentar la candidatura a les futures Corts :: La projectada vaga dels ferroviaris andalusos :: Consells extraordinaris per a aquest mes

Madrid, 14. — El Cap del Govern ha rebut aquesta tarda el ministre de Gràcia i Justícia i els senyors Massó i Cogolludo.

Després de les [illegible], ha arribat el ministre de la Governació, el qual ha confeerenciat amb el general Berenguer durant tres quarts d'hora.

Després han sortit plegats el general Marzo i el general Berenguer.

En ésser escomès pels periodistes, ha dit el President del Consell:

— No hi ha res, senyors. Ni tan sols hi ha signatura. Ahir a la nit, invitat pel comte de Velayos, vaig sopar a l'Stadium i en aquest sopar també assistí el comte de Romanones.

Vaig passar una estona agradable, i si bé es parlà poc o molt de política, fou d'una manera completament incidental. No era aquell el lloc més avinent.

Un periodista ha intervingut dient:

— Sí, ja ens ha dit el comte de Romanones que no hi ha crisi.

— Això li vaig dir jo — ha contestat el President —; estem collats.

S'ha parlat després de com resulten molt interessants les carreres de llebrers, i que és un espectable que hauria d'implantar-se a Sant Sebastià.

Aleshores el ministre de la Governació, intervenint en la conversa, ha dit:

— Ja es vogué establir a Barcelona; però cal tenir en compte que ací síha autoritzat per fomentar i millorar la raça del llebrer, que anava desapareixen, i en canvi hi ha hagut llocs on s'ha volgut establir am bl'únic propòsit de canviar postes, i això no és lícit.

— I de l'anunciada vaga ferroviària en les línies dels Andalusos, què ens podeu dir, senyor President?

El Cap del Govern ha contestat que les impressions són optimistes i que s'ha de celebrar a Màlaga una assemblea per tractar del que cal decidir en aquesta qüestió.

El President del Consell ha acabat la seva conversa amb els periodistes desmentint les notícies que la premsa ha publicat dient que el seu germà pensa presentar la seva candidatura de dipuptat a Corts pel districte del Ferrol.

El ministre de Foment ha arribat de l'Exèrcit per anar a buscar el President i sopar plegats després.

En ésser preguntat el Sr. Matos si portaria al Consell de demà alguns assumptes interessants, ha contestat que no.

Ha afegit que aquest mes hi hauran diversos Consells extraordinaris per deixar al corrent diverses qüestions, puix que hi ha molts ministres que a l'agost volen deixar Madrid per anar a descansar.

— Jo penso restar ací tot l'estiu — ha acabat dient.

Els periodistes li han preguntat per l'estat de la projectada vaga de ferroviaris andalusos i el Sr. Matos ha contestat que encara no podia formar una opinió concreta, però que era optimista i que tenia l'esperança que no arribaria a plantejar-se després de la votació de demà a Màlaga, car suposa que en l'Assemblea que s'ha de celebrar dominarà el bon criteri.

CONFERENCIES

Ateneu Poyitechnicum
(Sant Pere més Alt, 27. pral.)
Avui, a les vuit del vespre
Dr. Leandre Cervera
Tema: *De com les hipòtesis d'ahir s'han convertit en les veritats cientifiques d'avui*

SUBSCRIPCIÓN : 5 PTAS AL AÑO
NÚMERO SUELTO : 10 CENTS.
Redacción y Administración:
MONTALEGRE, 5 TELEF. 14770

HOJA OFICIA
DE LA PROVINCIA DE BARCELONA
ÚNICO PERIÓDICO QUE SE PUBLICA LOS LUNES POR LA MAÑANA

INSERTA, ADEMAS DE LAS DISPOSICIONES OFICIALES, NOTICIAS, INFORMACIONES, ESQUELAS Y ANUNCIOS PARTICULARES

LA CLAUSURA DE LA EXPOSICIÓN

Pasado mañana será oficialmente clausurada la Exposición que primero fué internacional y después nacional de nuestra ciudad de Barcelona.

Es imposible reseñar, dentro de los límites de un sencillo artículo, la gloria, la magnificencia y la riqueza de esta Exposición que formará época en los anales de nuestra ciudad, pero HOJA OFICIAL, atenta a todas las palpitaciones de su vida prolífica, fecunda y multiforme, quiere consignar hoy, en las vigilias de la clausura de su Exposición, que la ciudad de Barcelona ha dado a España y al mundo entero una prueba gallarda de la pujanza tradicional, de su genio poderoso y creador y de su fuerza incontrastable.

Las generaciones futuras quedarán absortas ante el esfuerzo colosal que para la ciudad de Barcelona representa esta exhibición triunfal de sus energías; la electricidad, la mecánica, la arquitectura y el arte contemplarán esta página gloriosa de su cultura, y esos jardines de Montjuich, de esa *montaña redimida*, convertida en un fastuoso vergel, serán el testimonio perenne del milagro que obró en 1929-30 la voluntad de este pueblo generoso y grande.

¿Cómo se ha obrado este milagro? Con la simpatía de toda la nación, con el esfuerzo de la región catalana y con el entusiasmo de la gran ciudad. Porque si la fe *puede trasladar las montañas*, la fe ha sido la gran impulsora de esta obra magnífica, la fe en sus propios destinos, la fe en sus ideales de gloria y progreso, la fe en su porvenir. Poco propicias han sido las circunstancias políticas que han acompañado la obra y el desarrollo de nuestra Exposición, y muy onerosas y difíciles las económicas; hemos atravesado hondísimas crisis de régimen, la libertad entredicha, la conciencia nacional alertagada y, no obstante, Barcelona, con su gloriosa Exposición, ha pasmado al mundo.

Y el mundo entero ha celebrado con vítores de entusiasmo y admiración, y la prensa de todos los países ha cantado un himno a ese Palacio Nacional, maravilla de arquitectura y museo ingente de la riqueza y el arte de España allí acumulados, sin medida ni cuenta, para admiración de propios y extraños; a ese Pueblo Español, compendio y culminación de todos los pueblos de España, en cuyo recinto hemos visto y *vivido* la vida de todas las regiones, con sus danzas, sus trajes, sus canciones, su folklore, sus costumbres y tradiciones, y de esas fuentes, cascadas y surtidores; de esas aguas convertidas en luz viva y crepitante, y de esa luz hecha flor líquida por el genio mágico de nuestros hombres de arte y ciencia.

HUGO DE RIBAGORZA

EN LA EXPOSICIÓN

El festival de los orfeones de Cataluña en el Estadio

El Estadio de nuestra Exposición ofrecía, ayer tarde, un aspecto brillante.

Casi todas las localidades fueron ocupadas.

Los palcos de la derecha de la tribuna oficial están ocupados por el Marqués de Foronda, Delegado de Hacienda, presidente del Fomento del Trabajo Nacional, Junta asesora, señor Ribé, señor Ayxelá y representantes de la Cámara de la Propiedad. A la izquierda, en palcos respectivos, toman asiento el vicepresidente de la Diputación, señor de la Riba; jefe de Policía, señor Martínez Domingo, señor Pich, señor Maynés, señor Coll y Rodés, señor Rocha, señor Cararach, señor Massot, señor Santamaría, señor Torras y señor Coma Cros. A dichos señores acompañan sus respectivas familias.

A las cinco en punto empezó el desfile en la forma siguiente: Sección de la guardia municipal de a caballo, de gala, llevando la bandera catalana, que es saludada con grandes aplausos. Siguen las entidades corales, por el nombre y orden que citamos: Orfeones Casanenc, El Roser, Gelidenc, Castellarenc, Masnoví, Avant, La Lira, Cantorum, Borgenc, Montsiá, Cants de Pàtria, Esbart Cantaire, Badaloní, Atlántida, Sarrianenc, Patronat Social, Nova Solsona, Montserrat de Olesa, Cossetania, Calellenc, Tianenc, Centre Social, Vicentí, Granollerí, La Formiga, Nova Tárrega, Sallentí, Bergadá, Popular Olotí, Muntanyenc, Alforgenc, Pirenenc, Patria, Choral Martinenca, Juventud, Montserrat (de Gracia), Sabadellenc, Gracienc, Capella de Sant Vicens, Orpheonica, Tarragoní, Vigatá, Manresá, Sans, Choral Terrassa, Barcelonés, L'Eco de Catalunya, Reusenc, Cantorum, Orfeó Català. Al aparecer la Senyera de esta entidad coral, tan identificada con el buen arte, los aplausos arrecian, constituyendo una ovación el homenaje que se le tributa. También se aplaude a los demás estandartes.

En el festival toman parte, además, las reputadas coblas Els Montgrins, La Principal, de Casà de la Selva, La Principal, de Santa Coloma de Farnés, Unió Artística de Olot y Unió Artística de Vidreres.

El brillante desfile termina a las seis y cuarto. Son varios los orfeones cuyos componentes van ataviados con los trajes típicos de las regiones o comarcas de que proceden. Las niñas y mujeren lucen insignias y lazos que resaltan sobre sus trajes blancos. Frente al reloj se van acomodando todos los elementos que, bajo la dirección del eminente maestro Millet, han de actuar interpretando el programa variado, atrayente y difícil. El conjunto es magnífico.

Millet sube al alto puesto, desde donde su batuta experta, señalará la orientación y matiz artísticos de cada voz y de cada nota.

Da principio el gran festival con *El cant de la Senyera*. Desde todos los lugares del Estadio se oye bien. Los cinco mil cuatrocientos cantores se identifican de modo admirable y resalta sorprendente la unidad y la harmonía. Es un momento solemne. El público aplaude con entusiasmo y frenesí. La tarde, apacible, dejó que las notas vibrasen con toda su pureza, produciéndose la sensación de que, el concierto, se celebra bajo el techo de una inmensa sala de inmejorables condiciones acústicas.

Así, en estas circunstancias tan favorables, son interpretadas composiciones de Millet, Morera, Cumellas-Ribó, Sancho Marraco, Pérez Moya, Pep Ventura, Garreta, Pujol y Vives.

El mayor éxito lo alcanzaron *La Santa Espina*, de Morera; *El cant de la Senyera*, de Millet, y *La Marinada*, de Pérez Moya, que fué repetida ante la insistencia unánime.

Todas las piezas fueron aplaudidas. La muchedumbre allí congregada rindió al director e intérpretes un testimonio de simpatía y admiración, de modo clamoroso y espontáneo.

Al finalizar el acto, que será de grato recuerdo, por ser uno de los festivales más simpáticos de los celebrados en el Estadio, la ovación es imponente. El público, puesto en pie, aplaude o agita los pañuelos. La aclamación es justa, ya que fué ofrecida a los que de manera tan desinteresada, con tanto acierto y entusiasmo, escribieron una nueva y bella página más en los anales de la vida artística y cultural de Cataluña.

Su Alteza Real el Príncipe de Asturias al que Barcelona tributa constante homenaje de admiración y simpatía

Gran fiesta marítima

Hállanse ultimados todos los preparativos para la celebración de la grandiosa fiesta marítima que ha de tener efecto el día 15, a las diez de la noche, en el puerto de nuestra ciudad.

De las proporciones de esta fiesta dan idea los grupos de embarcaciones que han de tomar parte en el desfile y el área del puerto señalada por el desarrollo del mismo.

He aquí, por el orden que guardarán en el desfile, los grupos que han de figurar en la fiesta:

1, Práctico del Puerto; 2, Club de Mar y diversas canoas a remo de los clubs Real Náutico y Marítimo; 3, Remolcador Nicolás con una banda de cornetas; 4, Góndola Grau; 5, Barca Romana Escale; 6, Golondrina Coro Barceloneta, con una banda; 7, Aeronáutica; 8, Trasatlántica; 9, Unión Náutica Barcelona (motor); 10, Carabela Alarma; 11, Golondrina, con una banda; 12, Barca Egipcia; 13, Real Club Náutico; 14, San Feliu de Guíxols; 15, Jorba (barcaza); 16, Real Club Marítimo (motores); 17, Golondrina, con banda; 18, Tritón; 19, Remolcador Elena; 20, Remolcador Luisito; 22, Playas Iberia, Dama de Elche; 23, Remolcador Canarias; 24, Papa Luna; 25, Golondrina, músicos valencianos; 26, Barca cantores; 27, Golondrina, coro «La Perla Agustinense»; 28, Alegoría «A Valencia»; 29, Grupo barcas con antorchas; 30, Lancha motora con «La Virgen del Carmen»; 31, Lancha automóvil Aeronáutica con banda de música.

Además vendrá, probablemente, destacado para tomar parte en la fiesta y por orden del gobierno de Su Majestad, el cañonero «Laya».

Todas las embarcaciones estarán alineadas en la dársena de Levante o Muelle de San Beltrán, dispuestas a romper marcha a la señal convenida, una vez iniciada la fiesta marítima.

Esta ha de desarrollarse por el orden siguiente:

A las diez de la noche, el disparo de un cohete detonante anunciará el comienzo de la fiesta.

Inmediatamente todos los buques surtos en la rada dejarán oir sus sirenas.

Transcurridos cinco minutos y acallado el clamor de las sirenas, comenzará el desfile de la gran cabalgata, la cual, conforme se ha dicho, irá precedida de la canoa de los prácticos del puerto, acompañada de otras que estarán ocupadas por oficiales de la Aeronáutica Naval, miembros de la comisión organizadora y otros elementos encargados del orden y policía de las embarcaciones.

El fantástico desfile descenderá por delante del dique, seguirá por delante de la Puerta de la Paz, avanzará por delante de la Estación Marítima y de los clubs náuticos y ascenderá, para cerrar el circuito, hasta regresar al punto de partida, Muelle de San Beltrán, sitio en el cual las embarcaciones dispuestas en forma de abanico, constituirán el fondo del escenario.

A las once y cuarto, empezará el disparo de los castillos de fuegos artificiales en el muelle de Levante y seguirá el disparo de los situados en las dársenas Nacional, San Beltrán y Morrot. Estos tres estarán colocados en grandes barcazas para que reflejen en el agua. Al disparo de estos cinco castillos, seguirá la cascada luminosa de Miramar y la fantástica iluminación del muelle de Levante por potentes bengalas.

Durante la fiesta aparecerán iluminados con faroles a la veneciana, La Dársena de San Beltrán, el Muelle de Barcelona y la Puerta de la Paz. También estarán espléndidamente iluminados los edificios sociales y los clubs náuticos y los buques surtos en el puerto, contribuyendo, además, estos últimos, con sus potentes reflectores, a acrecentar el esplendor de la fiesta.

En dicha noche el puerto ofrecerá un espectáculo verdaderamente deslumbrante, con el cual se subrayará como se merece la clausura de la Exposición de Barcelona.

Entrada libre a la Exposición

El Comité de la Exposición había dispuesto que hoy, durante todo el día, y la mañana del martes, pudieran entrar gratuitamente al recinto del certamen todos los individuos pertenecientes a fuerzas armadas que visten uniforme y los grupos de los alumnos de las escuelas primarias, públicas y privadas que se presentasen acompañados de sus profesores.

A última hora, teniendo en cuenta que dichos días son los últimos de la Exposición y que, además, ya existía el propósito de fijar un día de entrada libre antes que se cerrara el certamen, el expresado beneficio de entrada lo ha establecido, no sólo para los elementos anteriormente indicados, sino para todo el público en general, el cual tendrá entrada completamente gratuita al recinto de la Exposición durante todas las horas de hoy en que ésta estará abierta y desde las nueve de la mañana hasta las doce del mediodía del martes.

En el Palacio Nacional

Como se había anunciado, ayer por la noche, en el Palacio Nacional siguió la serie de merecidos éxitos el eminente tenor catalán Lázaro.

De una manera admirable cantó *La Favorita*. Dió su interpretación lugar a clamorosos aplausos. El público, distinguido y muy numeroso, quedó satisfecho, y cuantos han contribuído a la organización de estas manifestaciones artísticas no disimulaban su regocijo por el franco éxito obtenido.

Conferencia y concierto

Hoy se celebrará, en la Casa de la Prensa de la Exposición, con ocasión de su exhibición de Prensa comarcal, una conferencia a cargo de don Enrique Gábana. A continuación se celebrará una sesión de arte, con el concurso de las señoritas Emma Gifré, Paquita Gibert, Josefa Tomás y el eminente actor don Enrique Giménez. Consistirá esta sesión en un recital de piano, una serie de «lieders» y recitado de poesías.

Horario de trenes

Con motivo de la Fiesta Náutica que se celebrará la verbena de Nuestra Señora del Carmen, en la noche del 15 al 16, se expedirán trenes extraordinarios, con salidas de Barcelona término, a las horas siguientes: Para Arenys, a la 1.30; para Granollers, a la 1.30; para Villanueva, a la 1.15, y para Vilafranca, a la 1.20.

La visita de "Lo Rat Penat"

Ayer tarde, los expedicionarios de «Lo Rat Penat» asistieron a la gran fiesta de los Orfeones, en el Estadio, y por la noche regresaron a Valencia.

En el Pueblo Español

Siguió ayer tarde desarrollándose, en la plaza Mayor, el programa trazado por el comité organizador de la «Semana Asturiana». El público, muy numeroso, apreció la típica interpretación de costumbres asturianas, que son dechado de interés artístico y alarde de gusto por la fiel y sentida forma con que fueron ejecutados cantos y danzas, por los valiosos elementos venidos al objeto.

Conferencia en la Exposición de la Luz

Esta tarde, a las seis y media en la sala de actos de la Exposición de la luz dará la última conferencia del ciclo organizado por el Comité ejecutivo de Difusión Luminotécnica, don Francisco Vidal Burdills, quien desarrollará el tema «Aspectos interesantes de la iluminación.»

Después de dicha conferencia, el ingeniero director de la Exposición de la Luz, don Martín Arrúe, cerrará el ciclo de estas conferencias.

Lo que no se pierde

Relación de los objetos hallados y depositados en la Mayordomía Municipal a disposición de las personas que acrediten que son de su pertenencia:

De la vía pública.—Una llave; un llavero con cinco llaves; un monedero para señora, con dos llaves; una manivela para auto; una cédula y recibo a nombre de Ramón Balanza; un monedero para señora, con fotografías y otros objetos; un saco con material eléctrico y otros; un paquete con cinturones y talonarios; un llavero con una llave plana; un paquete de hojas de papel; una caja con herramientas para auto; un llavero con cuatro llaves; un trozo de tela de color (usada); una manivela para auto; un certificado a nombre de Ana María Parra.

Del recinto de la Exposición.—Un monedero para señora, con calderilla, una llave y otros; un abanico; una llave; una llave; unos guantes de piel para señora y un pañuelo; unos lentes; un paraguas; un sombrero de fieltro, y una cédula personal a nombre de Carmen Jené.

El presidiario. — *Supongo que a usted no le molestará el hecho de que yo tome mis lecciones de música aquí, ¿no es cierto?*

(De *Judge*, Nueva York)

MIRAMAR
LUGAR PRIVILEGIADO PARA LA
Gran Verbena Marítima del Carmen
CENA DE GALA EN LAS TERRAZAS
Verddaera Miranda sobre el Puerto
PUEDEN ADQUIRIR LOS TICKETS EN LA
CONFITERIA ROMEU, Rambla de las Flores
COMFITERIA MONCLÚS, Rambla de Cataluña, 50
o al Teléfono 21222

Con motivo de la entrada gratuita a la Exposición, hoy lunes, el
METRO TRANSVERSAL
ampliará el servicio extraordinario hasta las dos de la madrugada.

El Día Gráfico

REDACCIÓN
DIRECCIÓN COMERCIAL
Y ANUNCIOS
Plaza de Cataluña, 9 - Tel. 14160

IMPRENTA Y TALLERES
MUNTANER, 49
ENTRADA
Pasaje de la Merced, núm. 8
Teléfono 31518

Barcelona, martes 15 de Julio de 1930

SUSCRIPCIÓN CAPITAL
Ptas. 2'25 al mes
SUSCRIPCIÓN PROVINCIAS
Ptas. 8'50 trimestre
NÚMERO SUELTO
DIEZ CÉNTIMOS

1.

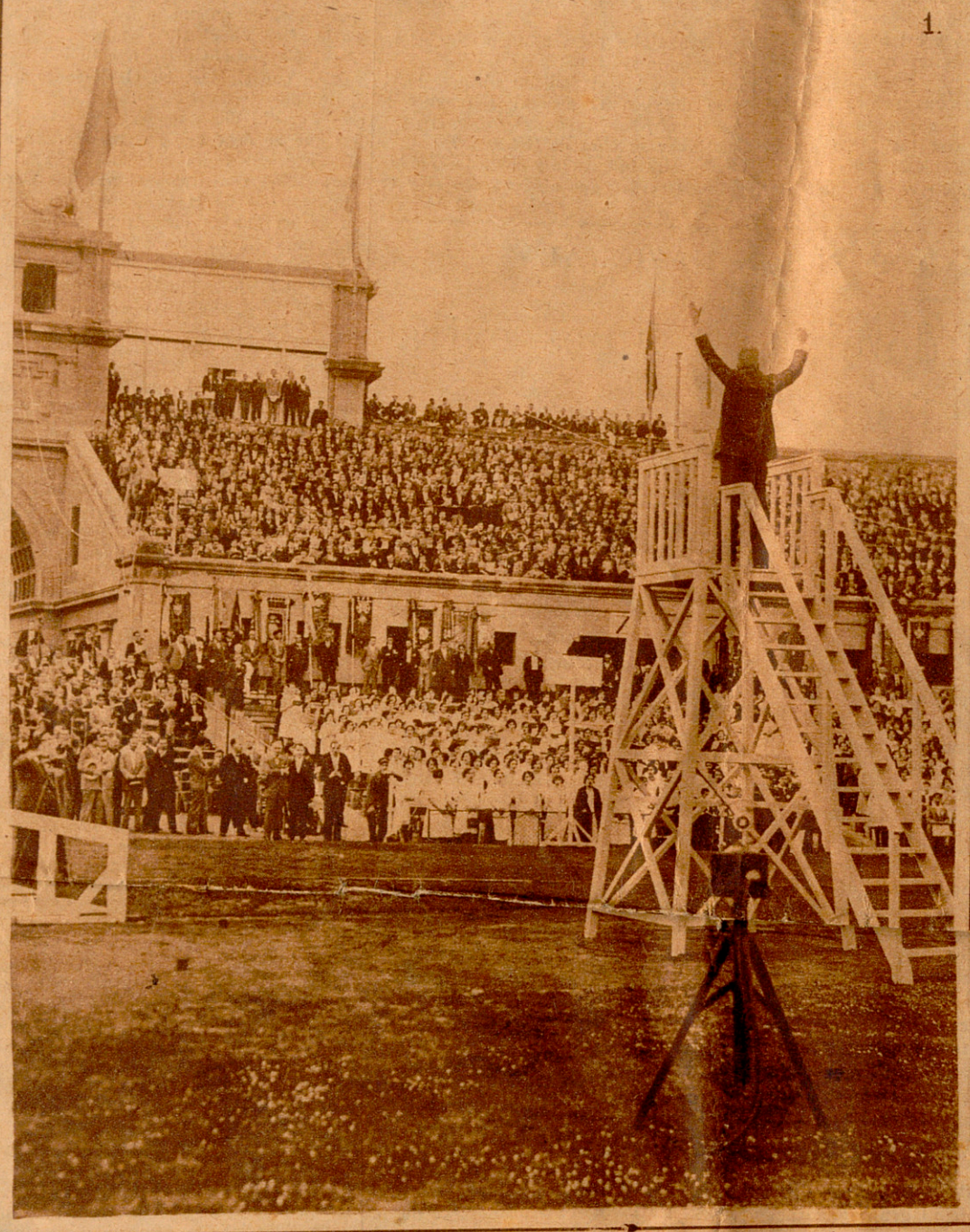

2.

3.

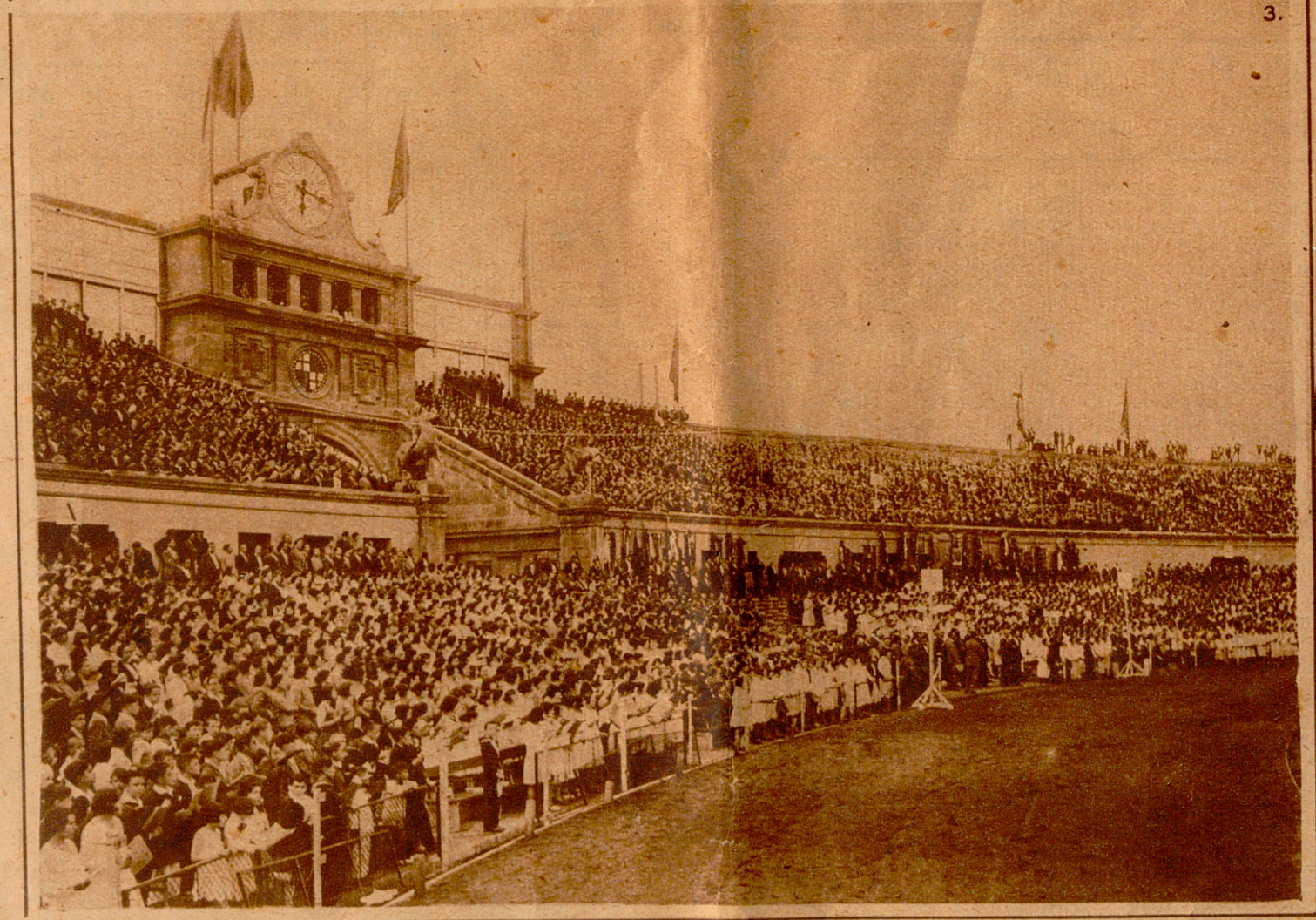

4.

En el Estadio de Montjuich, que presentaba magnífico aspecto, se celebró el domingo la bella fiesta de los Orfeones Catalanes. Constituyó el acto un homenaje a los entusiastas cantores y a la música coral de nuestra región. Reproducen las fotografías que en esta página figuran: 1.—El maestro Millet, dirigiendo la gran masa coral. (Fot. Badosa). 2.—Los coristas de Ulldecona, vistiendo sus típicos trajes, en el desfile. (Fot. Badosa). 3.—Vista general del Estadio durante la celebración de la fiesta. (Fot. Merletti). 4.—Momento de serle impuesta a la bandera del «Rat Penat», de Valencia, la corbata regalada por el Ayuntamiento de Barcelona. (Fot. Badosa)

REDACCION, DIRECCION COMERCIAL Y ANUNCIOS
PLAZA DE CATALUÑA, número 1
Teléfono 14.160

IMPRENTA Y TALLERES:
MUNTANER, 49
Entrada PASAJE DE LA MERCED, 1
Teléfono 31.518

El Día Gráfico

Año XIX — Barcelona, Martes 15 de Julio de 1930 — Núm. 4.315

SUSCRIPCION CAPITAL:
Ptas. 2'25 mes

SUSCRIPCION PROVINCIAS:
Ptas. 8'50 trimestre

NUMERO SUELTO
DIEZ CENTIMOS

LAS HERENCIAS FABULOSAS

Alrededor de los famosos millones del «Rey Bonet»

En 1906, en el Banco de Inglaterra, no existía depósito alguno relativo a la herencia del ex Virrey de Madagascar

Antes de aportar a estas informaciones los detalles que anunciaba el domingo, he creído más oportuno dar cuenta de unas conversaciones sostenidas con dos personas que, más o menos directamente, han intervenido en el asunto relativo a la traida y llevada herencia del ex virrey de Madagascar.

Una de ellas, es un ex diputado a Cortes por uno de los distritos de la provincia de Barcelona. Teniendo referencias de que había realizado algunas gestiones para averiguar si era cierta la existencia del depósito de los 2.500 millones en un Banco de Londres, le he interrogado acerca del particular, y con la corección y caballerosidad que le distingue, me ha dicho:

—No sé, no recuerdo nada de este asunto. Ni he intervenido directamente en nada que tenga relación con herencias ni legados.

—Haga usted memoria—le he objetado—porque se trata de unas gestiones llevadas a cabo hace veintitres o veinticuatro años. ¿Un agente de asuntos judiciales ,no le habló de una herencia fantástica, y fué a Londres con usted, con toda la documentación necesaria para ver si era cierta la existencia de los millones?

Mi interlocutor se queda unos momentos pensativo, procurando concentrar la memoria, y luego, me replica:

—¡Ah, sí! Como mi intervención fué tan ligera e insignificante, ya ni siquiera me acordaba. En efecto, hace muchos años, un señor al que había tratado contadas veces, aprovechando uno de mis frecuentes viajes a Inglaterra, vino también conmigo, y como él no hablaba el francés ni el inglés, me rogó que, con mis relaciones en Londres, le ayudara a averiguar si realmente existía el depósito importe de la herencia, en el Banco Oficial de Inglaterra. Yo hablé con unos amigos míos, y después de ir en el citado establecimiento de crédito, resultó que allí no se tenía la menor noticia de tal depósito, ni de los cuantiosos millones. Se lo hice saber así, a aquel señor, el que, malhumorado por la decepción, regresó a España, y no he sabido nada más de él. Esta fué, en concreto, mi intervención, en este asunto que, por otra parte, no me parecía muy limpio, a juzgar por los datos tan poco precisos que el individuo en cuestión llevaba, y la forma en que se desarrolló...

—¿Y usted no tenía ninguna referencia, respecto a la instrucción de un expediente de herederos abintestato, relacionado con esta herencia?

—En absoluto. Yo no supe de esta cuestión, más que lo que le he dicho. Y lo único que puedo asegurarle, nuevamente, es que en el Banco de Inglaterra, no había existido hasta entonces, y no creo que exista ahora, deduciendo lógicamente, el depósito de que trata. Y no sé, ni recuerdo nada más...

Estas manifestaciones, que entrañan indudablemente importancia, por estar hechas por una persona, que directamente ha gestionado del referido establecimiento bancario, si figuraba o no en el mismo, el depósito perseguido o parte de él, obteniendo una rotunda negativa, vienen a echar por tierra las optimistas fantasías de presuntos herederos del «Rey Bonet», y confirman las indicaciones a que aludía el domingo, que se han hecho a unos incautos vecinos de Fornoles (Zaragoza), «de que no conviene hacerse ilusiones respecto al legado».

Los que hace unos dos meses lanzaron, de nuévo, la noticia de que la herencia estaba sin repartir, y llamaban la atención de los que se creyeran herederos del ex virrey de Madagascar, para que se apresuraran a formular la correspondiente reclamación, seguramente son gente de buen humor, que deseaban divertirse a costa de una infinidad de personas de buena fe, que toman en serio lo de las herencias fabulosas.

***

La otra persona a que hago referencia al empezar esta información, es un distinguido jefe de Intendencia. Por casualidad, se ha iniciado la conversación de este asunto de la herencia Bonet, y a propósito del mismo, ha expuesto:

—Yo no sé si tiene o no relación, una cosa con otra, o si había más de un Virrey Bonet, pero lo que puedo decirle a usted, es que hace unos cuarenta años, en Palma de Mallorca se movió mucho el asunto, se hicieron no pocas gestiones, se formó un árbol de familias que afectaba a los Bonet, se sacaron documentos, y se aseguró también, seriamente, que en el Banco de Inglaterra estaban depositados los 2.500 millones. Pero, luego, no sé lo que pasó, y la cosa quedó en el aire, sin que nadie cobrara un céntimo, ni se volviera a hablar del asunto. De todos modos, se comprobó que algunos Bonet de Palma, no tenían nada que ver con el «Rey Bonet»...

Las palabras que acabo de transcribir, de una persona que tiene una referencia de mucho antes de 1906, vienen a reforzar lo que ha expresado el ex diputado a quien anteriormente he aludido y cuyas manifestaciones, como he dicho, no tienen desperdicio.

Así y todo, procuraremos recoger todos los datos convenientes para aclarar de una vez las fantasías de las herencias fabulosas.

JOSE GAYA PICON

ECOS POLITICOS

Don José Sánchez Guerra desmiente cuanto se ha propalado estos días respecto a su rectificación de conducta

En "El Pueblo" publica don Rafael Sánchez Guerra una interviu que ha celebrado con su padre. En ella Sánchez Guerra desmiente, rotundamente, las actitudes que se le atribuían después de su conversación con el general Berenguer.

He aquí los párrafos esenciales de la interesante interviu:

"—Oye, ¿es verdad que almorzaste el otro día con el general Berenguer y que le ofreciste tu apoyo personal para continuar su obra de Gobierno?

Me mira indignado y contesta rápido:

—Es verdad que almorcé con él y es verdad que hablamos de política y es verdad que departimos todo el tiempo cordialmente; pero nada más. Lo otro es una fantasía que no sé de dónde habrá podido sacar "El Imparcial". Ni el general Berenguer solicitó mi apoyo, que ya sabía que no podía dárselo, ni yo le ofrecí en absoluto nada.

—Pues por ahí dicen que tú le aconsejaste que siguiese en el Gobierno indefinidamente.

—Por ahí dicen muchas tonterías de las que no debe uno hacerse eco. Yo le aconsejé que fuera rápidamente a una normalidad constitucional y a las Cortes, saliendo de la situación de interinidad en que se encontraba y le dije que no creía que se pudiera gobernar bien con el carácter de hombres transitorios o meramente circunstanciales. El me agradeció el consejo y... nada más.

—¿Entonces, tú?

—Yo estoy en el mismo sitio en que estaba al acabar mi discurso de la Zarzuela y creía que mi conducta de antes de la dictadura me daba derecho a que se me otorgase un crédito suficiente de formalidad y de seriedad para que nadie se prestara a torcidas interpretaciones que no me interesa desmentir, porque estoy seguro de que el que me conozca no puede hacerme el agravio de creer todas las patrañas que han circulado estos días. Cuando yo tenga algo que rectificar o añadir lo haré, como siempre, con absoluta claridad y sin necesidad de intermediarios. Hoy por hoy no hago sino suscribir íntegro, sin quitar ni una coma, mi discurso de la Zarzuela y mantenerme en la misma actitud en que me coloqué entonces y en la que ya me había colocado bastante antes de pronunciarlo.

—¿Y eso que he leído de que Alba ha pensado en ti para la presidencia de la Cámara popular en el caso problemático de que él formara Gobierno?

—Eso es una distinción que Alba ha querido hacerme y que agradezco, pero ni él ni yo hemos hablado nunca de ese asunto, y, naturalmente, lo primero que sería preciso para que esa propuesta pudiera ser viable, era consultar conmigo, después que el Parlamento me votara y, por último, que yo aceptase.

—¿Aceptarías?

—Te aconsejo que vuelvas a leer mi discurso de la Zarzuela...

No me dijo más sobre ese punto. Ya era bastante. Todavía le hice una última pregunta:

—¿Es verdad que vas a París uno de estos días para conferenciar con Alba

—Es absolutamente falso. Iré a París en septiembre y seguramente cuando vaya, Alba, por encontrarse de veraneo, no estará en la capital de Francia. No tengo nada, por ahora, que hablar con él ni con nadie."

ULTIMOS DIAS DE LA EXPOSICION NACIONAL

La concurrencia fué el domingo y lunes extraordinaria

Sólo a la magnífica Fiesta de los Orfeones se calcula asistieron más de 40.000 personas

EN EL ESTADIO

Magnífico era el aspecto que ofrecía el domingo por la tarde el Estadio de la Exposición, con motivo de la Fiesta de los Orfeones.

Puede calcularse en unas cuarenta mil personas, las que acudieron a presenciar la fiesta orfeónica.

En los palcos de la derecha de la Tribuna oficial vimos diversas personalidades, entre ellos al señor Ventosa y Calvell y señora; marqués de Foronda, delegado de Hacienda señor Vázquez Lasarte; presidente del Fomento del Trabajo Nacional y Junta asesora; señor Ribé; señor Aixelá, y representante de la Cámara de la Propiedad.

A la derecha la Diputación, señor de Riba; jefe de Policía, señor Toribio; y los señores Martínez Domingo; Pich y Pon; Maynés; Coll y Rodés, Rocha, Cararach, Massot, Santamaría. Torras. Coma y Cros, acompañados de sus respectivas familias.

A las cinco de la tarde, tuvo lugar el desfile, por el orden siguiente:

Sección de la guardia municipal de a caballo, de gala, llevando la bandera catalana, que es saludada con grandes aplausos. Siguen las entidades corales, por el nombre y orden que citamos: Orfeones Catalanenc, El Roser, Gelidenc, Castellarenc, Masnovi Avant. La Lira. Cantorum. Borgenc, Montsiá, Cants de Patria, Esbart Cantaire. Badaloní, Atlántica Sarrianenc, Patronat Social, Vicentí, Granollerí, La Formiga Nova Tárrega. Sallentí, Bergadá. Popular Olotí, Muntanyenc, Alforgenc, Pirenenc. Patria. Choral Martinenca, Juventud, Montserrat (de Gracia), Sabadellenc. Gracienc, Capella de Sant Vicens, Orpheonica, Tarragoní. Vigatá, Manresá. Sans. Choral Terrassa, Barcelonés. L'Eco de Catalunya. Reusenc, Cantorum, Orfeó Catalá.

Al aparecer la «Senyera» del «Orfeó Catalá» hubo una atronadora salva de aplausos.

[illegible] aplaudidas las insignias de las demás entidades corales.

El desfile concluyó a las seis y cuarto de la tarde. Son varias las entidades orfeónicas cuyos cantantes visten trajes típicos; las mujeres y niñas lucen lazos e insignias.

Frente al reloj del Estadio las agrupaciones van poniéndose por orden, y momentos después comienza el festival.

El maestro Millet empuña la batuta y da principio al gran espectáculo con «El cant de la Senyera», el cual es escuchado por más de 40.000 personas, puestas en pie y descubiertas.

La gran masa coral, compuesta por 5.400 cantantes, se identifica de modo magistral. Dada la apacibilidad de la tarde, el concierto pudo ser oído admirablemente.

Seguidamente se interpretaron diversas composiciones de Millet, Morera, Cumellas, Ribó, Sancho Marraco Pérez Maya, Pep Ventura. Garreta, Pujol y Vives.

Las obras que obtuvieron mayor éxito fueron «La Santa Espina», de Morera; «El cant de la Senyera», de Millet, y «La Marinada», de Pérez Moya.

Todas las obras fueron aplaudidas [illegible] entusiasmo, rindiendo un testimonio de admiración y simpatía al director e intérpretes.

Repitiéronse el poema del maestro Pujol, «Sant Jordi, triomfant»; «La Marinada», de Pérez Moya; y «La Balenguera», del maestro Vives, y «La Santa Espina», del maestro Morera, en medio de grandes aclamaciones.

CONCIERTO EN EL SALON «VOLGA»

Tuvo efecto en este salón, instalado en el Palacio Alfonso XIII de la Exposición, un concierto que se vió muy concurrido.

La notable concertista rusa Olga Goussef, interpretó admirablemente un selecto programa.

El distinguido auditorio que llenaba el salón, aplaudió repetidas veces a tan prestigiosa concertista.

EN EL PUEBLO ESPAÑOL

El domingo por la tarde continuó desarrollándose el programa trazado por el Comité organizador de la fiesta asturiana, que tuvo que suspenderse el sábado a causa del mal tiempo.

El numeroso público que asistió a la Plaza Mayor del Pueblo Español, aplaudió la típica interpretación de las costumbres asturianas, cuyas danzas y cantos son un alarde de armonía, cadencia y originalidad.

La concurrencia apreció la labor artística de los cantores asturianos Cuchichi, Miranda, Botón y Claverol, que poseen una agradable y bien timbrada voz, prodigándoles muchos aplausos.

También fueron celebrados por la fiel y sentida forma con que ejecutaron sus bailes, al són de la gaita, tambor y originales panderos, los grupos regionales «Vaqueiros de Alzada», «Pericote» y «Corri Corri», de Cabrales.

Al terminar el espectáculo, el teniente de alcalde, señor Rocha, saludó en nombre del Comité de la Exposición a los representantes de Asturias, que han venido a Barcelona acompañando a los valiosos elementos que tomaron parte en la fiesta, a quienes felicitó efusivamente.

CONFERENCIA EN LA EXPOSICION DE LA LUZ

Según estaba anunciado, disertó el sábado por la noche, en la sala de actos de la Exposición de la Luz, ante distinguida concurrencia, el ingeniero don Manuel Gabarró, desarrollando el tema «Iluminación en los campos de deportes».

Hecha la presentación del conferenciante por el ingeniero director de la Exposición de la Luz, don Martín Arrúe, el señor Gabarró inició su interesante disertación, en catalán, diciendo que, habiendo constituido siempre el deporte una de las más bellas manifestaciones de cultura de los pueblos en su noble afán de superación física y moral de los que tan elocuente ejemplo ofrece en la historia los faustos días de la civilización griega; es un deber de todos contribuir a fomentarlo por todos los medios disponibles, al igual que están haciéndolo otros países.

Uno de los caminos seguidos para la consecución de este fin, dice, es el dotar a los campos de deportes de iluminación artificial que permita el ejercicio del deporte de noche en las mismas condiciones que de día, haciéndolo así accesible a todas las clases sociales, después de la jornada de trabajo, a horas, dice, que además, en los países calurosos como el nuestro, son muy favorables, y que ya en parte se realiza en nuestro país en locales cerrados para cierta clase de deportes.

Refiere en confirmación de sus palabras, el caso de la Ciudad de Milwantee, que contando con una precaria vida deportiva se ha convertido en cinco años en una de las primeras de América, con más de cincuenta clubs poseedores de otras tantas pistas y campos, todos ellos iluminados.

Con profusión de datos y a la vista de diversos planos y esquemas de instalaciones de esta clase, el señor Gabarró explicó las condiciones fundamentales de iluminación que deben cumplirse en todo campo de deportes.

Termina el señor Gabarró diciendo que la introducción de la iluminación en los campos de deportes representaría una nueva fuente de ingresos para los clubs deportivos que redundaría en una intensificación de la afición al deporte y con ello un mejoramiento físico de la raza y una elevación de su nivel, cultura que ya h y

(Continúa en la página 22)

Festival de Orfeones de Cataluña en el Estadio de la Exposición

De todos los festivales organizados en esta última etapa de la Exposición de Barcelona, ha sido, indiscutiblemente, el más importante el celebrado el domingo en el Estadio con la reunión de los más destacados orfeones de Cataluña y cinco de las mejores «coblas» sardanísticas. Antes del concierto, en el que tomaron parte cinco mil cuatrocientos cantantes, desfilaron los orfeones, con sus respectivas «senyeras», alrededor del campo central del Estadio, siendo acogidos por el numerosísimo público con aplausos de simpatía, que se convirtieron en una ovación entusiasta al aparecer el Orfeó Catalá.

Una vez instalados los orfeones en las graderías del norte del Estadio y repartidos sus integrantes, según las necesidades del conjunto polifónico, constituyendo así entre todos una grandiosa masa coral, el insigne maestro Millet, fundador y director del Orfeó Catalá, subió al elevado atril, desde el que había de dirigir al magno conjunto de orfeones, enmedio de una desbordante salva de aplausos, que creció más aun en intensidad al iniciarse el concierto con el famoso «Cant de la Senyera», del propio Millet, que fué escuchado por el público puesto en pie, siendo interrumpido varias veces con fervorosas ovaciones.

De todo el programa interpretado por los orfeones, fueron, sin duda, «El cant de la Senyera», y la sardana «La marinada», de Pérez-Moya, las dos obras que tuvieron una más perfecta realización; la sdemás canciones, bellísimas todas, aunque fueron interpretadas con justeza, dando limpiamente la valorización debida a los matices polifónicos, tuvieron en algunos momentos, sobre todo en «La Balenguera», de Vives, un ritmo excesivamente lento, seguramente con objeto de facilitar la precisión en los ataques de las respectivas entradas, difícil de lograr con un ritmo rápido por la enorme cantidad de cantantes y la gran extensión del Estadio, que contra lo que temíamos, demostró poseer insospechadas condiciones acústicas.

El programa fué ejecutado sin interrupción, siendo interpretada la primera parte por los orfeones; la tercera por los mismos con acompañamiento de «coblas», y la segunda por las cinco «coblas» que ejecutaron tres sardanas: «Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta», y «La Santa Espina», de Morera, representativas de los tres más importantes aspectos de la música «sardanística»: la popular, la de sabia orquestación y universal concepto, y la heroica popularizada como símbolo. Todas fueron aplaudidas con entusiasmo, especialmente «La Santa Espina», que fué escuchada por el público puesto en pie y subrayada con grandes ovaciones.

El insigne maestro Millet tuvo el domingo su tarde apoteósica; justísimo homenaje a su claro talento y a su desvelado fervor, que ha logrado hacer del Orfeó Catalá y de los demás orfeones, que de él han derivado, la maravilla que oímos en el Estadio.

Luis GONGORA

EL PLACER DEL SPORT

... es un suplicio cuando se realiza sin prevenciones en las horas de calor. La acción deprimente del sol atenaza los músculos. El aire ardiente reseca la garganta. / Para impedir esto beba un vaso de agua fría con una cucharadita de "Sal de Fruta" ENO. / Y recuperará la agilidad física que ha de permitirle el placer del sport.

Frasco ..... Pts. 4,25
Frasco doble » 7,50
(Timbres móviles y sanitarios, incluídos.)

Concesionario:
FEDERICO BONET
Apartado núm. 501
M A D R I D

"SAL DE FRUTA"
MARCAS

ENO
("FRUIT SALT")
REGISTRADA

Alumnas de las Escuelas de Mataró, que fueron obsequiadas por el alcalde de dicha localidad con una visita a la Exposición de Barcelona, abonando de su bolsillo los gastos. La fotografía nos muestra a las pequeñas escolares, en su visita al Pueblo Español. — (Fot. Carreras)

DE LA VUELTA CICLISTA A FRANCIA

Varios de los concurrentes, escalando las cimas de los Pirineos

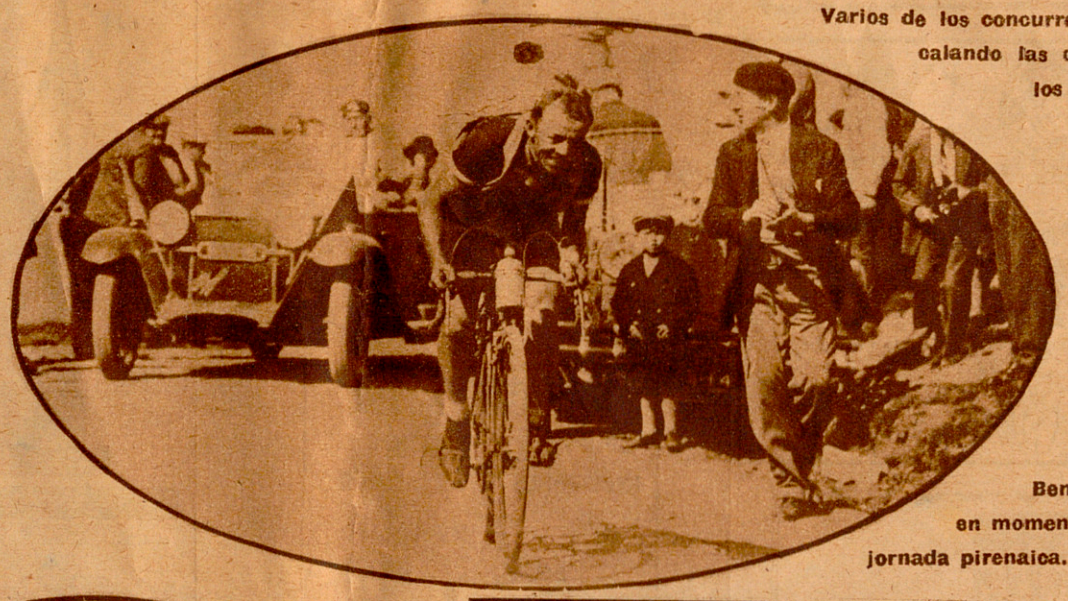

Benoit Faure en en momento de la dura jornada pirenaica. — (Fots. C.)

En París, un formidable incendio ha destruido los grandiosos almacenes «Nouvelles Galeries». El fuego dejó sólo en pie las cuatro paredes. De la magnitud del siniestro da idea la presente fotografía.-(Ft. S. G. P.)

En el Estadio, durante la fiesta de los orfeones, se celebró el simpático acto de homenaje que las coristas del Orfeó Català dedicaron a su decana y maestra, doña Emerenciana Wherle. He aquí un momento de dicho acto, que constituyó un merecido tributo de gratitud a la entusiasta profesora.-(Ft. Soler)

Cajas para caudales
PIBERNAT

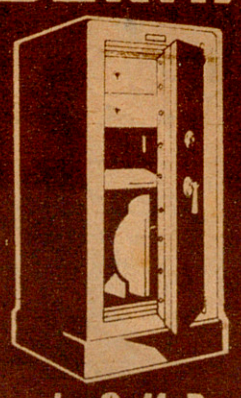

Parlamento 9-11 Barcelona

MAQUINA 4

Radio Victor Corporation
of América
S.I.C.E. FONTANELLA 8-2°

NOTES POLÍTIQUES

LA ANDERA GALLEGA

Sota aquest epígraf diu Vicente Risco a «Euzkadi», de Bilbao:

«Eu muchas ciudades de Galicia, las Corporaciones populares han enarbolado en sus edificios la bandera gallega. Es la primera vez que esto se hace obedeciendo a un impulso unánime y de una manera general. Hecho acaso más trascendental de lo que pudiera aparentar, que representa la primera capitulación de la Galicia oficial, hasta ahora atada al carro del centralismo triunfante, ante la nueva Galicia que trabaja y piensa. También pudiera interpretarse, aunque quizás llegáramos con ello a un máximum de optimismo, como un acto aunque no fuera más que de momentánea conciencia de esa Galicia oficial que, no por condescendencia con una aspiración que esté llegando a ser popular, sino por conocimiento de su representación y de su consiguiente deber, quiere también afirmarse como gallega frente al centralismo, y aun también contra el propio «cacicazgo que desde la corte la maneja.

Sería conveniente que dominara esta segunda interpretación en la conciencia pública, porque ello contribuiría en gran manera a rodear a las Corporaciones populares de la confianza y de la asistencia que necesitan por parte de la opinión, a crear alrededor de ellas un ambiente que las indujera a más adelantadas manifestaciones de galleguismo. Es posible que si la Galicia oficial ha permanecido tanto tiempo alejada del renacimiento gallego y tan descuidada de los intereses del país, no fuera tanto por ser una creación de la organización centralista, como por no haber encontrado en el pueblo el calor cordial y el estímulo necesario para que su acción fuera más eficaz. Porque si hasta ahora ella no ha dado rendimiento, también el pueblo no le ha exigido gran cosa. Ahora, gracias a la insistente campaña de los nacionalistas, hay en Galicia un mayor interés por la vida pública, cuyos frutos comienzan a notarse. El hecho de enarbolar la bandera gallega significa principalmente eso: el reconocimiento expreso del principio democrático de la representación popular; por medio de ello, las Corporaciones públicas de Galicia se confiesan y confirman solemnemente representantes de Galicia, de su opinión, de sus intereses, de sus necesidades, de sus aspiraciones, y no del Gobierno central ni de ningún cacicato. Tácita o expresa, voluntaria o involuntaria, tal es la significación, única lógica y jurídicamente posible, del acto que comentamos.

Mas aconteció que, unos días antes, algunos eruditos locales, fundándose en olvidados documentos, discutieron la autenticidad histórica de la enseña azul y blanca que venía usándose y que se había popularizado hasta el punto de ser conocida por todos como bandera de Galicia. Pretendían que la bandera gallega debía ser toda blanca, con el escudo que tiene un cáliz surmontado por una Hostia, y que también en la azul y blanca figura.

Efectivamente, en alguna capital de provincia se enarboló este pabellón, o quien sabe si en las naves del arzobispo Gelmirez.

Pero la Junta de Gobierno de la Real Academia Gallega, ante las consultas recibidas en aquella Corporación, opinó muy atinadamente, y en este sentido dirigió una moción al pleno de la Academia, convocado para el día 8 de este mes, que la bandera azul y blanca había sido reconocida como tal desde el comienzo del actual renacer gallego, y por lo tanto ella debe ser la bandera de Galicia.

Tiene plena razón la Junta de Gobierno de la Academia Gallega. Galicia debe usar la bandera de su renacimiento. Nuestra época es tan representativa en la historia de Galicia acaso como la de Gelmírez; sin duda mucho más que aquella en que funcionaba la Junta del Reino. Enarbolando la bandera blanca, puede afirmar Galicia su orgullo de haber sido; enarbolando la bandera azul y blanca, afirma su voluntad de ser. De ninguna época podrá enorgullecerse Galicia en el futuro como de la nuestra, de la renaciente, tanto si consigue triunfar como en el caso mismo en que fuera vencida, porque habrá escrito por lo menos una página gloriosa. Y, además, sólo la bandera esperanzada del renacimiento puede llevarla a la victoria.»

LA JUSTICIA I LA DICTADURA

«El Sol», de Madrid, publica la següent interessantíssima carta del magistrat doctor Marcelino González Ruiz:

«Espero de su benevolencia me permita hacer constar desde el digno diario que dirige algo referente al contenido del libro que acaba de aparecer, titulado «La Justicia bajo la Dictadura», de que es autor el prestigioso escritor y letrado don Rafael Salazar Alonso.

Ciertamente son dignas de todo apluso las dotes veracidad y exactitud en él reflejadas, así como el valor cívico de su impulso, al poner de manifiesto serena y objetivamente muchos de los más lamentables atropellos cometidos en los desdichados años últimos contra toda justicia. Y esto lo consigue el señor Salazar en todos y cada uno de los treinta y seis capítulos de la obra, que acaba de ver la luz pública. Pero sin duda puede prestarse a distinta interpretción el hecho de que, al tratar en el capítulo V de la detención gubernativa incomunicada de don Eugenio Tarragato y Contreras, siendo juez de primera instancia de Barco de Avila, afirme, después de referir documentadamente el formidable atropello, lo siguiente: «Mientras tanto, las potestades judiciales permanecían silenciosas y acobardadas.»

Siendo el que suscribe presidente interino del Tribunal Supremo, por ausencia y enfermedad de don Alfredo Zabala, presidente de vacaciones, ocurrió la mencionada detención del juez señor Tarragato, a quien yo no tenía el gusto de conocer. Inmediatamente que tuve noticia de la misma, acudí al entonces fiscal del Tribunal Supremo, don Galo Ponte y Escartín, poniendo en su conocimiento que era procedente entablar cuestión de competencia a la jurisdicción militar, que comenzaba a intervenir; y el referido señor Ponte futuro «ministro de Gracia», se negó rotundamente a ello, expresando que era un asunto de Martínez Anido, a quien el exponente podía visitar... No conforme, sino dolido más por esto, el que subscribe convocó, previo acuerdo por carta con el llorado maestro de la Magistratura a que acabo de referirme, señor Zabala, que se encontraba en San Rafael, al Pleno del Tribunal, en cuya sesión iba a proponer el auto de procesamiento del gobernador civil de Avila, que figuraba como autor material del atropello; pero la víspera del día en que la sesión del Pleno habaia de celebrar-se, y en virtud de aviso determinado, el presidente propietario del Tribunal Supremo, señor Tornos, se presentó en Madrid, suspendiendo sus vacaciones veraniegas; y con ocasión de celebrar-se aquella misma tarde el entierro de don Fernando Prats, presidente del Tribunal de Cuentas, presidente del Tribunal de Cuentasrela plaza de Colón, para que se diese por cesado «ipso facto» en el cargo de la presidència, y se lo comunicase urgentemente al señor Zabala, contestándole que tan pronto como se despidiese el duelo oficial en la plaza de Colón me daría por cesado y le entregaría el coche oficial, com se lo entregué, porque yo instintivamente llevaba en previsión del mío, y diciéndole otras cosas que por respeto a la memoria del compañero y amigo debo callar...

Después comprobé que Martínez Anido defendía su propia conducta; que el señor Ponte daba a éste la razón; que los hechos determinantes de la detención del juez señor Tarragato, con pretexto de haber asistido a una reunión pública en que alguien habló de la guerra, «cuya reunión no tenía carácter político», no eran vituperables por concepto alguno.

Así procuré en el caso, aún impune, del atropello contra el señor Tarragato, con cuya amistad hoy me honro, como en el del señor Alba, del cual fuí ponente, y en otros, cumplir con mi deber, lleno de no pocos sinsabores, que más y más me estimularon siempre a cumplirlo.»

VISITES AL GOVERNADOR

Han visitat el governador el senyor rector de Calella i una comissió de veïns de Vacarisses. Aquests li anaren a parlar de la qüestió existent per un vedat d'aquella població.

EL PRÍNCEP D'ASTÚRIES A BARCELONA

Diumenge al matí, el Príncep d'Astúries oí missa a la capella de Palau, la qual fou celebrada per l'il·lustrísim bisbe de la diòcesi, doctor Irurita.

Després de la missa, el Príncep va passejar per la ciutat, i a la una esmorzà en la intimitat. Després sortí per a presenciar les regates organitzades al port, i no havia retornat encara al Palau quan vàrem retirar-nos.

Ahir al matí el Príncep visità el Porc Franc, i a la tarda la Casa Consitorial.

El príncep d'Astúries dinà a Capitania general amb l'infant don Carles i el general Despujol.

Avui segurament emprendrà el seu viatge a França.

Durant el matí d'ahir féu la seva vida habitual, i despatxà els seus assumptes amb el majordom major, marquès de Camarasa, i l'oficial de majordomia, senyor Apalategui.

Poc després de les dotze, sortí de Palau, amb el seu majordom, els seus ajudants i el doctor Elóseguí. Anaren a passejar per la població i pel recinte de l'Exposició, i finalment anà a Capitania general, on va dinar invitat per l'infant don Carles de Borbó. També hi foren invitats el governador civil, don Ignasi de Despujol; el governador militar, senyor Ferran Berenguer; l'alcalde, senyor Comte de Güell, i d'altres personalitats.

EL PRINCEP D'ASTURIES ESCOLTA SARDANES A LA PLAÇA DE SANT JAUME

Ahir al vespre tingué lloc l'audició de sardanes a la Plaça de Sant Jaume per la Banda Municipal, a honor del Príncep d'Astúries; audició que a causa del mal temps havia estat suspesa dissabte passat.

Al mig de la plaça hi havia el cadafal acostumat dels concerts populars. El públic envaí la resta de la plaça.

A Casa la Ciutat hi havia l'alcalde comte de Güell, el vice-president de la Diputació senyor Jaume de Riba, el capità general infant Carles de Borbó, el governador senyor Despujol, representacions d'altres autoritats, diversos regidors — entre altres els senyors Coma i Cros, Monegal, Degollada, de Rull, Sabater, Fàbregues, Lacambra — i diversos aristòcrates amb llurs famílies entre els quals hom veia els senyors duc de Solferino i Bertran i Güell.

En arribar a dos quarts de vuit el Príncep la banda tocà la Marxa reial.

Seguidament, per l'ascensor, el príncep pujà al pis principal. El públic el saludà amb un aplaudiment, en aparèixer al balcó.

En ocupar la Banda i el mestre Lamotte el seu lloc del mig de la plaça també foren aplaudits.

I començà el concert, compost només de sardanes.

Foren tocades les següents:

«El toc d'oració», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta; «El cavaller enamorat», de Manén; «Nupcial», de Lamotte (fill) i «La processó de Sant Bartomeu», de Català. Totes foren aplaudides especialment la darrera.

Aleshores l'Alcalde des de la balconada digué, prou fort perquè es sentís de tota la plaça i en català:

—Mestre Lamotte: el Príncep desitja sentir la sardana «La Santa Espina», de Morera.

La gentada en sentir aquest anunci esclatà en una ovació.

Després el públic de cara al Príncep prorrompé en un altre aplaudiment.

I començà «La Santa Espina» i durant la seva execució hi hagué les demostracions acostumades d'ença de la caiguda de la Dictadura.

Cada vegada que la música envestia l'estrofa «Som i serem gent catalana», es repetia l'ovació.

En acabar, la demostració patriòtica fou molt vibrant.

El mestre Lamotte entre l'entusiasme entrà amb la Banda a Casa la Ciutat.

La multitud es dispersà i quedà davant de la porta un nombrós grup que s'estenia pel carrer de Jaume I.

S'havia servit al Príncep un refresc en una tauleta al balcó durant el concert. Als acompanyants i invitats en acabat el concert els fou servit un lunch.

Aviat sortí el Príncep amb el marquès de Camarasa i demés seguici. L'auto del Príncep i el de l'Infant Carles, foren saludats amb aplaudiments quan marxaren cap a la Plaça de l'Angel.

A les balconades principals de l'Ajuntament i de la Generalitat onejava com de costum aquests dies la bandera de Catalunya.

EL PLE DE L'AJUNTAMENT DE REUS

Tingué lloc el ple de l'Ajuntament. Es veié curull de públic.

La sessió esdevingué una crítica de l'actual alcalde senyor Aymat i la glossa del disgust amb què s'han vist els nomenaments.

El senyor Pellaja explicà la intervenció dels partits politics en l'afer municipal.

El senyor Evarist Fàbregas, fill predilecte de Reus, en un parlament emotiu, demanà la dimissió als nomenats. Es creu divorciats amb l'opinió pública i deman que es doni una solució harmònica al plet actual. El senyor Aymat digué que el senyor Fàbregas obra per interès polític.

El senyor Sabater Esteve, excusa l'assistència al senyor Caixes i creu que Reus ha parla ja per boca del senyor Fàbregas.

Amb motiu d'impedir les mostres d'aprovació del nombrós públic als parlaments esmentats, es promogué un incident.

L'alcalde obliga la policia a fer desallotjar el local. Els regidors protesten de l'atropellament al poble i acompanyats d'aquest surten del saló.

ADHESIONS AL SENYOR AYATS

A Saragossa s'ha publicat una circular d'adhesió al senyor Josep Ayats per les seves campanyes sobre el servei telefònic.

Signen la circular la «Federació Patronal de Comerciants i Industrials, president, Faustí Bea; el Centre Mercantil Industrial i Agrícola, president Marià Marraco; la Cambra Agrícola Oficial de la Província, president, Genaro Poza; La Defensa Comercial, president, Josep Làzaro Sebastian.

El festival dels Orfeons de Catalunya celebrat a l'Estadi

Els orfeonistes i el poble tributen un homenatge al Mtre. Millet

Diumenge a la tarda es va celebrar a l'Estadi de l'Exposició de Montjuich el grandiós Festival dels Orfeons de Catalunya, que tanta d'expectació i entusiasme havia despertat. La festa va estar a l'altura dels desitjos dels organitzadors. El temps, el dia abans insegur, es va asserenar i una tarda radiant i relativament poc calorosa fa ver que el festival fos una veritable apoteosi de patriotisme.

ELS ORFEONS FORANS

Prop de les deu del matí, hora indicada per a celebrar al Palau Nacional l'assaig general de tots els orfeons i cobles sota la batuta del mestre Millet, començaren d'arribar autòmnibus davant del Palau que corona l'entrada de l'Exposició.

El lloc disposat per a celebrar-hi l'assaig, aviat fou ple, la feina començà de seguida. Cal fer constar, la honor de cada un dels mestres directors dels orfeons que han pres part en aquesta magnífica festa, que l'assaig presentà un mínimum de dificultats. Tots els ordeonistes ben aviat es sentiren compenetrats amb la batuta realment màgica del mestre Lluís Millet.

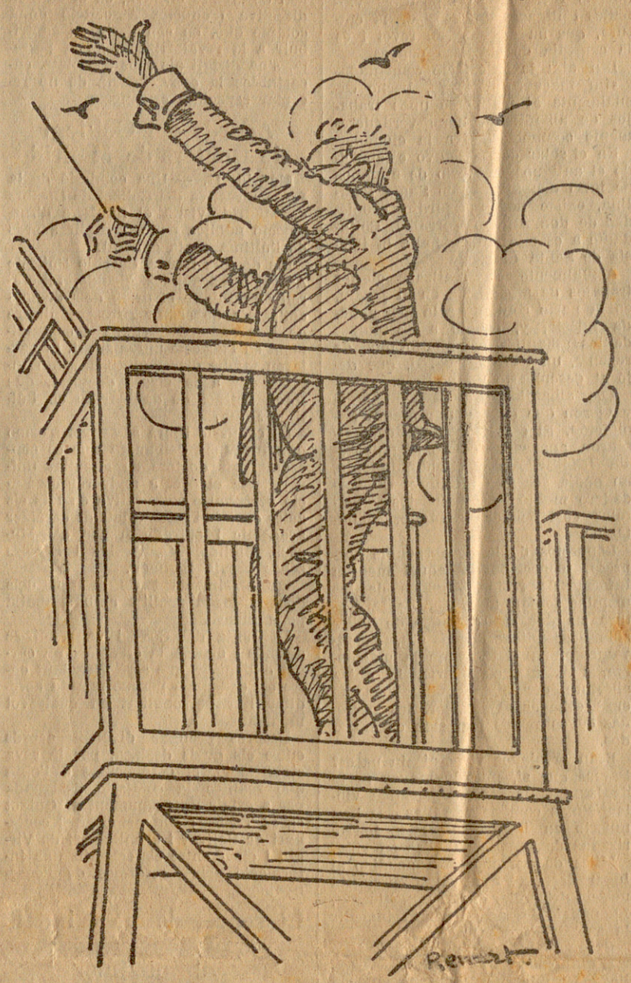

El mestre Millet dirigint els orfeons de Catalunya

EL DINAR

El Palau Meridional, com tots o la majoria de palaus de l'Exposició, fins ara havia sentit molts crits i rialles trameses per l'altaveu. Diumenge, però, el Palau Meridional s'omplí de crits i rialles dels orfeonistes que allí anaren a menjar-se el dinar que els fou repartit.

Acabat el dinar, els orfeonistes, per grups, es dirigiren a pendre café i posaren una nota d'animació en aquell indret de l'Exposició que regularment només s'anima els dies que hi ha futbol a l'Estadi.

ASPECTE DE L'ESTADI

A les cinc de la tarda l'aspecte de l'Estadi era senzillament imposant Tot fora en una tribuna, era completament ple. Però la cosa extraordinària de l'aspecte que diumenge oferia l'Estadi no venia pas del nombre de persones allí reunides, sinó de l'entusiasme que totes elles manifestaven i que sense voler es comunicava de l'una a l'altra. Feia molts anys que el nostre poble no havia pogut reunir-se per un motiu semblant i el goig es manifestava a totes les cares.

Cal afegir que a fora de l'Estadi hi havia molta gent que presenciave com els orfeons, en correcta formació, es dirigien del Palau Meridional a l'Estadi.

LA DESFILADA D'ORFEONS

La desfilada d'orfeons per la pista de l'Estadi comença poc després de les cinc de la tarda.

Davant de tot anava la bandera de la Ciutat, escortada per guàrdia urbana muntada.

Immediatament seguia la bandera anaven a ocupar els seients als espais destinats a les respectives corredes a la graderia inferior, d'acord amb els rètols indicadors. Els nois del «Rat-Penat» que aquests dies ha estat entre nosaltres.

El pas de les dues banderes provocà continuats i entusiastes aplaudiments.

Després seguiren els orfeons.

En posar-se en marxa la comitiva, cada orfeó anava organitzat de la manera següent: al davant, el guió artístic ostentant el nom de la localitat, portat per un orfeonista; a continuació la secció de nois, formant rengles de quatre; després les noies, també de quatre en quatre, darrera d'elles els homes, i, finalment, la senyera amb els mestres i els individus de unta.

A mesura que cada orfeó havia fet la volta a la pista de l'Estadi i arribava al sector on hi ha la torre del rellotge, damunt la porta principal, els seus elements es disgregaven i ocupaven la pista, els soprans, abans d'arribar a l'indret de la torre del rellotge i els contralts a l'altra banda.

Les senyeres foren collocades a la part més alta de la graderia inferior, de manera que eren visibles des de la major part de l'Estadi. Feien un marc a tot el perímetre superior del lloc ocupat pels cantaires.

Les cinc cobles estaven situades en una graderia collocada en l'espai que deixa la porta Marathon.

Els orfeons que van prendre part al grandiós festival són els següents: de Gràcia: Orfeó Graciens, Orfeó Montserrat del Centre Moral Instructiu, Orfeó Schola Cantorum; de Sant Andreu de Palomar: Orfeó l'Eco de Catalunya; de Sant Martí de Provençals: Escola Coral Martinenca; de Sans: Orfeó de Sans; d'Hostafranchs: Orfeó Atlàntida; de Sarrià: Orfeó Sarrianenc; de Badalona: Orfeó Badaloní; de Tiana: Orfeó Tianenc; de Masnou: Orfeó Masnoví; de Vilassar de Mar: Orfeó del Patronnat Social; de Calella: Orfeó Calellenc; de Granollers: Orfeó Granollerí; de Girona: Orfeó Cants de Pàtria; d'Olot: Orfeó Popular Olotí; de La Garriga: Orfeó Garriguenc; de Vich: Orfeó Vigatà; de Sant Quirze de Besora: Orfeó Muntanyenc; de Sabadell: Orfeó de Sabadell; de Castellar del Vallès: Orfeó Castellenc; de Terrassa: Escola Coral; d'Olesa de Montserrat: Orfeó Montserrat; de Castellbell i Vilar: Orfeó La Formiga; de Manresa: Orfeó Manresà; de Solsona: Orfeó Nova Solsona; de Sallent: Orfeó Sallentí; de Berga: Orfeó Bergadà; de La Pobla de Lillet: Orfeó Esbart Cantaire; d'Esplugues de Llobregat: Orfeó Avant; de Sant Vicents dels Horts: Orfeó Vicentí; de Molins de Rey: Orfeó Pàtria; de Sant Pere de Gélida: Orfeó Gelidenc; de Tàrrega: Orfeó Nova Tàrrega; de Tremp: Orfeó La Lira; de Prats de Llussanès: Orfeó Capella de Sant Vicents; de Borges Blanques: Orfeó Borgenc i Orfeó Joventut; de Reus: Orfeó Reusenc; d'Alforja: Orfeó Alforgenc; de Capsanes: Orfeó Capsanenc; de Vilanova Geltrú: Orfeó Cossetània; de Tarragona: Orfeó Tarragoní; d'Ulldecona, Orfeó Montsià; de Barcelona: Orfeó El Roser, Orfeó Pirenenc, Orfeó del Centre Social de Betlem, Schola Orpheònica, Schola Cantorum de Sant Miquel Arcangel, Orfeó Parcelonès i Orfeó Català.

En conjunt formaven una massa coral de prop de sis mil cantaires

La desfilada dels orfeons va esser una cosa magnífica. Les noies, amb el vestit blanc i la mantellina donaven una nota superba.

Tots els orfeons, conforme anaven aparaixent a la vista del públic, eren ovacionats amb entusiasme, però en aparèixer l'Orfeó Català el gran d'entusiasme arribà a un punt indescriptible. Mentre la gloriosa institució donà la volta a la pista els aplaudiments no cessaren un sol instant. Darrera la Senyera de l'Orfeó Català hi anava el president de l'entitat, Joaquim Cabot, i diversos individus de la Junta que acompanyaven la degana de les cantaires senyora Emerenciana Wehrle.

COMENÇA EL CONCERT :: EL MESTRE MILLET OVACIONAT

El concert començà a les sis tocades.

En pujar el mestre Lluís Millet a la tribuna disposada per a dirigir la imposant massa coral, esclatà una ovació d'aquelles que no és possible d'oblidar mai més. El públic, tot, va tributar amb els seus aplaudiments, un grandiós homenatge al director de l'Orfeó Català.

La primera part del programa era integrada per les obres següents:

«El Cant de la Senyera», de Millet; «Sota de l'om», de Morera; «L'hereu Riera», de Cumellas Ribó; «Muntanyes regalades», de Sancho Marraco; «Els fadrins de Sant Boi», de Pérez Moya, i «La sardana de les monges», de Morera.

En sentir-se els primers compassos d'El Cant de la Senyera» tot el públic es posa dret i esclatà una ovació formidable que es repetí durant el cant i al final.

Ni caldria dir que totes les altres cançons foren aplaudides amb el mateix entusiasme.

A la segona part les cobles «Montgrins», de Torroella de Montgrí; «La Principal de Cassà de la Selva», «La Principal de Santa Coloma de Farnès»; «Unió Artística, d'Olot, i «Unió Artística», de Vidreres, executaren, totes soles, les sardanes següents: «Per tu ploro», de Pep Ventura; «Juny», de Garreta, i «La Santa Espina», de Morera.

HOMENATGE A LA SENYORA EMERENCIANA WEHRLE

Mentre les cobles executaven «La Santa Espina» tingué lloc l'homenatge que, per iniciativa de les senyoretes cantaires de l'Orfeó Català ha estat tributar a la degana de les orfeonistes de Catalunya senyora Emerenciana Wehrle.

L'acte fou senzill i commovedor. Un grup de senyoretes es colloca a un dels extrems de la pista i llavors la senyora Wehrle va rebre, de mans d'elles, un pergamí emmarcat i una toia de flors amb la cinta de les quatre barres.

Mentrestant el públic aplaudia frenèticament i la sarsuela «La Santa Espina» era repetida en mig d'una veritable explosió d'entusasme.

ULLDECONA AL MESTRE MILLET

En un altre dels moments del concert, els cantaires d'Ulldecona volgueren testimoniar al mestre Millet l'admiració profunda que senten per ell.

Unes senyoretes, abillades amb el vestit típic d'aquella comarca, s'avançaren i lliuraren al mestre Millet un magnífic ram de flors.

ACABA EL CONCERT

La tercera part del concert era formada per les obres que segueixen:

Els contrabandistes», «Muntanyes del Canigó» i «Les nines de Cerdanya» del mestre Pujol; «La Marinada», de Pérez Moya, que fou repetida; «Sant Jordi triomfant, del mestre Pujol, que també fou repetida, i «La Balanguera», del mestre Vives, que si no va ésser repetida fou perquè ja amb prou feines s'hi veia.

Renunciem a descriure l'entusiasme del públic durant el concert. Les ovasions es repetien constantment. I els braços del mestre Millet, en mig d'aquella multitud, eren com una bandera de combat i de victoria.

Foren també moments de gran emoció quan el mestre Millet abraçà els mestres Pérez Moya i Pujol.

Fóra injust no rendir un sincer elogi als mestres que han pres part en aquest grandiós festival i que, si no ens oblidem de ningú, són els següents:

Joan Balcells, Joan Tomàs, Antoni Pérez-Moya, Mossèn Andreu Antic, prevere; Manuel Bosser, Miquel Blanch, Mossèn Miquel Rovira, prevere, Enric Gibert, Marian Bataller, Ramon Espadaler, Josep Gols, Mossèn Josep Portellas, prevere; Estanislau Mateu, Francesc Munné, Mossèn Angel Obiols, prevere; Joan Altisen, Josep M. Comellas, Isidro Moles, Josep Alier, Josep Marimon, Mossèn Fèlix Farró, prevere; Josep Planas, Josep Güell, Ramon Camp, Ramon Heras, Normand Soler; Josep Aimerich, Jaume Pujol, Josep Baró, Mossèn Carles García, prevere; Lluís López, Martí Cabús, Francesc Folguera, Abdó Barceló, Domènech Moner, Joaquim Llopis, Joan Aldomà i Artur Serra.

NOTES FINALS

Com a notes finals podem dir que gràcies a la batuta del mestre Millet i a la voluntat infatigable dels seus collaboradors, els gairebé sis mil cantaires formaren un conjunt admirable, compacte, disciplinat.

Mentre tenia lloc el concert, per damunt l'Estadi passà un avió i el motorista va tenir l'encert de passar planejant, cosa que fou molt elogiada.

En acabar-se el concert les ovasions es repetiren i no cessaren fins que a la pista de l'Estadi no hi quedà una bandera.

Les llotges de la dreta de la tribuna oficial estan ocupats, entre altres, personalitats pel delegat de Finances, president del Treball Nacional, Junta assessora, senyor Ribé, senyor Ayxelà i representants de la Cambra de la Propietat. A l'esquerra, en llotges respectives, prenen seient el vice-president de la Diputació, senyor de la Riba; senyor Martínez Domingo, senyor Pich, senyor Maynés, senyor Coll i Rodés, senyor Rocha, senyor Cararach, senyor Massot, senyor Santamaria, senyor Torras i senyor Coma Cros. Als esmentats senyors els acompanyen llurs respectives famílies.

L'Orfeó Cossetània, de Vilanova i Geltrú, malgrat ésser un dels més nodrits que desfilaren per la pista de l'Estadi, no pogué ostentar la Senyera.

Aquesta anomalia fou deguda a les contínues persecucions de què ha estat objecte l'Orfeó Cossetània. Tots els concerts que organitzava eren suspesos i no ha estat possible fer una labor pro senyera.

El mestre Millet va sortir de l'Estadi acompanyat de les constants ovacions del poble.

Eren tres quarts de vuit tocades quan el públic sortia de l'Estadi, i totes aquelles avingudes, fins a la plaça d'Espanya, presentaven un aspecte imponent.

A fora de l'Exposició, i fins a les nou tocades, era impossible apoderar-se de cap vehicle. La gentada els prenia per assalt.

La jornada del diumenge no desapareixerà mai més de la memòria dels que hi assistiren i fou digna dels dies finals de la nostra Exposició.

Per últim, cal felicitar els organitzadors del festival per l'ordre que en tots sentits hi regnà.

EL DRET CIVIL CATALÁ

UNA NOTA DE LA COMISSIO DE L'APÈNDIX AL CODI CIVIL

S'ha tornat a reunir a l'estatge del Collegi d'Advocats la Comissió de l'Apèndix al Codi Civil amb assistència del seu president senyor don Joan Maluquer i Viladot i dels vocals senyors don Ramon d'Abadal, degà del Collegi, don Amadeu Hurtado, ex-degà, don Antoni M.ª Borrell i Soler, don Francesc Maspons Anglasell i don Joan Martí Miralles, ex-presidents, els tres, de l'Acadèmia de jurisprudència i legislació. Acordaren, al final de la reunió, fer pública la següent nota:

«La Comissió de l'Apèndix al Codi Civil continua el treball de revisió de l'articulat de la Memòria de l'eminent jurisconsult català don Manuel Duran i Bas, acceptat com Apèndix per la seva aplicació en matèria de dret civil a Catalunya. El propòsit de la Comissió, segura d'interpretar el desig de la gran majoria dels homes de Dret de la nostra terra, de l'autoritat dels quals es creu assistida, és donar per acabat el seu treball com més aviat millor i comunicar-lo seguidament a les Corporacions jurídiques de Catalunya per donar-li el curs que correspongui fins a la seva promulgació legal.

No han estat adreçades a la Comissió, però s'han publicat a la premsa, algunes protestes tan plenes de bona intenció com mancades d'oportunitat, contra la suposada pressa del treball d'ara. S'ha de saber que no es tracta de cap improvisació. La Memòria Duran i Bas és prou antiga i prou coneguda perquè s'hagin pogut comprovar les seves inevitables deficiències i encertar la manera d'esmenar-les.

Però la Comissió ha observat que el sentit general d'aquelles protestes, alguna de les quals ha estat adreçada al Ministre, no respon a la situació del problema. De fa quaranta anys esta vigent a Catalunya el Títol preliminar del Codi Civil i des d'igual temps regeix a Catalunya el Codi com a supletori. Creure que la Comissió, a l'hora de fer l'Apèndix, ha de proposar-se desfer aquesta situació de dret d'altra manera que deixant sense efecte la jurisprudència unificadora, val tant com dir que cal renunciar a fer l'Apèndix, la finalitat del qual no és altra que fixar en articles concrets les institucions jurídiques de Catalunya que es creuen dignes d'ésser conservades perquè tinguin en el règim civil català la preferència d'aplicació que els està reconeguda.

Pretendre altra cosa és ajornar indefinidament el problema i aquest ajornament no seria un mal per ell mateix si, a força de durar, no es donés cada dia amb més reiteració el cas que els juristes catalans invoquin davant dels tribunals, fins en les matèries més característiques del nostre dret, els preceptes del Codi Civil amb el pretext que en les necessitats pràctiques de la vida tenen l'avantatge d'ésser més clars i d'aplicació més fàcil que la multiplicitat de les nostres fonts de dret. Volem conservar les antigues institucions que s'hagin mantingut vives en l'organització de la societat catalana, però és una idea desconcertant i pertorbadora voler que les velles fórmules es conservin amb el mateix desordre d'ara per por que en ordenar-les se'n pugui perdre alguna per oblit, sense donar-se compte que la vida no es detura i que és ella la que cada dia que passa mutila, per raó del desordre actual, el nostre patrimoni jurídic.

Els que volen esperar decisions de conjunt sobre la facultat d'autodecisió en matèria de dret català, podran difícilment demostrar que sigui un perjudici o un obstacle per a futures situacions més lliures l'haver volgut viure, ara, amb un coneixement clar i concret de les nostres regles jurídiques. I la Comissió entén que té pel damunt de tot el deure de donar una fórmula definitiva, ràpida, immediata, sense noves esperes, per aquesta claredat del nostre règim de dret civil.»

LLETRA DEL SENYOR MASPONS ANGLASELL AL PRESIDENT DE L'ACADEMIA DE JURISPRUDENCIA I LEGISLACIO

Senyor Ramon Coll i Rodés, president de l'Acadèmia de Jurisprudència.

Molt estimat amic i company: Formant part de la Comissió anomenada de l'Apèndix per designació de l'Acadèmia, des de la mort de l'insubstituïble Enric Prat de la Riba, em crec en el deure de posar a coneixement seu quina ha estat la meva participació en l'acord d'acceptar la proposta de convertir en llei l'articulat de la Memòria Duran i Bas, i les raons que l'han determinat.

Durant el temps que he format part de la Comissió, i m'atreveixo a rid també en l'anterior des que es va constituir, fa més de trenta anys, la causa que en realitat li ha impedit portar a terme sa comesa ha estat la impossibilitat de conservar les institucions catalanes, o simplement, de recopilar el que té de més viu el nostre règim civil, dins un Apèndix, que respongués al concepte que no tenen els organismes centrals.

Tinc la certesa de què en cap aspecte de la vida catalana no han estat esmerçades tantes, i tan poc esperançadores hores de treball, com per a trobar sortida a aquesta dificultat, que ha inutilitzat tot quan ha anat fent pels successius ponents, que és bona cosa, més del que pot suposar qui no ho ha viscut.

La proposta del ministre de promulgar l'articulat Duran i Bas, supera l'impediment, perquè es reconeix a un text conegut per endavant i, per tant, resol a l'avançada la incògnita de la intervenció de la Comissió Central de Codis; perquè és un text l'autoritat del qual ha quedat reconeguda amb l'oferta de promulgar-lo; perquè en el que regula, expressa fidelment el Dret català, i perquè és anterior al Codi civil i a les pertorbacions que ha motivat a Catalunya la seva aplicació.

Des d'aquest punt de vista, doncs, era un guany evident, acceptar-lo.»

Això, a part, aquest articulat no regula, a la manera d'un Codi, les institucions jurídiques del territori, sinó, simplement, els trets cabdals d'algunes institucions, d'una manera fragmentària; en l'edició bàsica, dirigida pel seu propi autor, hi és expressamen repetida aquesta manifestació, no una, sinó diverses vegades.

El senyor Duran i Bas va escriure la Memòria, hi va afegir la mena de resum de l'articulat, creient que, després, vindria un fet que, en produir-se, ho va ésser en sentir diametralment oposat al que ell esperava. També aquesta convicció hi és expressament manifestada en nombroses ocasions. Ell suposava que el Codi Civil seria una obra d'harmonització, en el qual serien recollides aquelles solucions catalanes que podien representar una millora, o, almenys, un desdoblament de les castellanes, i, escrivint amb aquest criteri, va deixar en blanc tot quant, al seu judici, passaria a ésser una aportació genuïnament catalana, al règim nomenat comú.

En ésser redactat el Codi, va triomfar l'esperit contrari; ben lluny d'ésser el que Duran i Bas, amb tanta generositat va suposar esdevingué inspirat en un radical i tancat exclusivisme; de tot quant proposava, en va ésser acceptat únicament, l'introduir-hi l'article que es refereix a la rabassa-morta, del qual, per endavant, es podia conjecturar la inutilitat de l'acceptació, i, en conseqüència, el resum articulat de la seva Memòria, és fet a base d'una sèrie d'omissions reconegudes per endavant.

Aquesta circumstància, és a dir, la necessitat d'emplenar els seus buits, obliga, com ho fa el propi articulat en el seu Títol primer, a mantenir la vigència de les lleis que constitueixen el règim català, per a mentre no existeixi un Codi que no ha vingut, o sia les consagrades, segons expressió del mateix text Duran, per la constitució única, del títol 30 del Llibre I, Vol. I de les Constitucions a Catalunya, si bé encaixant-la en el que prescriu l'article 12 del Codi Civil, com el propi senyor Duran i Bas hauria fet si hagués estat promulgat quan ell va escriure; i tenint en compte que una llei no pot autoritzar interpretacions que la contradiguin, destruint, per endavant, els efectes de la seva aplicació, a declarar de retop, sense eficàcia, la jurisprudència posterior al primer de maig de 1889.

En resum, doncs, l'acceptació de l'articulat Duran i Bas que proposa el ministre, fa necessari respectar el Dret escrit i consuetudinari que integra el règim català, en allò que els seus preceptes no regulen, i a impedir la invocació de les sentències del Tribunal Suprem i les Resolucions de la Direcció General dels Registres que han produït l'anarquia jurídica actual.

Ateses aquestes consideracions, la Comissió no va dubtar de quin era l'acord que havia de prendre; prescindir de tot quant tenia preparat, i acceptar la proposta, assegurant amb alguns articles complementaris la vigència de les lleis que regulen les deficiències esmentades, no sols e nel que es refereix al Dret Català comú, sinó als especials de les comarques, o localitats que en tenen, les regles que determinen a qui correspon la condició legal de català, i les que resolen les competències d'innovació entre els preceptes de l'articulat i els del Codi.

L'acte del ministre, per tant, ha de tenir, ni més ni menys, la transcendència d'una reparació.

He escrit la present, no sols per a complir el deure de donar compte a l'Acadèmia de l'ús que he fet de la seva representació, per a mi tan honrosa, sinó perquè, d'una manera autèntica, consti, per al present i per a quan convingui, quin és el sentit amb què ha estat entesa i acceptada la promulgació de l'articulat Duran i Bas.

Es innecessari que afegeixi que l'acceptació no sols no implica cap renunciament, sinó que deixa incòlume totes les possibilitats i totes les responsabilitats en l'ordre jurídic i en aquell altre, de molt més ample abast que aquests dies, precisament està en estudi amb unànime entusiasme i atenció a Catalunya, per feliç iniciativa del mateix president de la Comissió, senyor Maluquer i Viladot.

Sempre affm. c. i a.

F. MASPONS I ANGLASELL

Aquest número de LA VEU DE CATALUNYA ha estat passat per la censura del Govern Civil

Festival a l'Estadi

LA VANGUARDIA

BARCELONA

NOTAS GRÁFICAS — Martes 15 de Julio de 1930 — OCHO PÁGINAS

EL FESTIVAL DE LOS ORFEONES DE CATALUÑA

Desfile de uno de los Orfeones que participaron en el Festival. *(Fot. Sagarra)*

LA VANGUARDIA

BARCELONA

NOTAS GRÁFICAS — Martes 15 de Julio de 1930 — OCHO PAGINAS

EL FESTIVAL DE LOS ORFEONES DE CATALUÑA

Desfile de uno de los Orfeones que participaron en el Festival. *(Fot. Sagarra)*